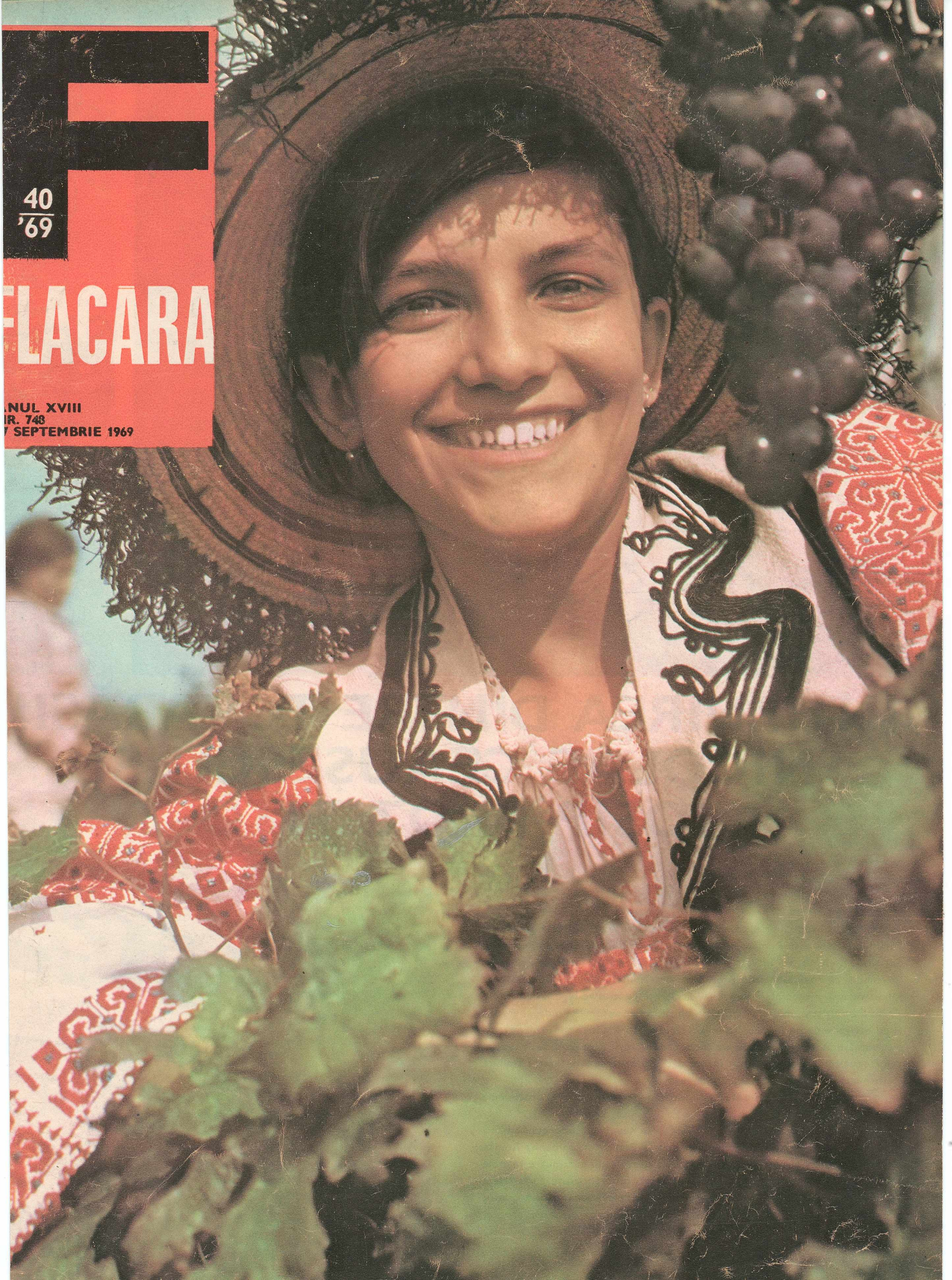

40
'69

FLACĂRA

ANUL XVIII
NR. 748
7 SEPTEMBRIE 1969

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI IOSIP BROZ TITO

Sîmbătă, 20 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, s-a întîlnit la Porțile de Fier, în baza înțelegerii stabilite în comun, cu tovarășul Iosip Broz Tito, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia.

Au fost vizitate, în cadrul întîlnirii, obiective ale sistemului hidroenergetic și de navigație de pe ambele maluri ale Dunării. La Kladovo și Turnu-Severin s-au desfășurat convorbiri oficiale între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, care au relevat încă o dată colaborarea și prietenia trainică statornicite între poporul român și cel iugoslav.

În cursul convorbirilor s-a efectuat un schimb de păreri privind problemele actuale internaționale.

Cele două părți au exprimat din nou hotărîrea Republicii Socialiste România și Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, a Partidului Comunist Român și a Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia de a dezvolta în continuare relațiile de prietenie și colaborare egală în drepturi cu toate țările socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele și mișcările revoluționare, democratice și progresiste, aducîndu-și astfel contribuția lor la lupta pentru pace, progres social și socialism.

Pe malul românesc al Dunării, conducătorii de partid și de stat români și iugoslavi în timpul întîlnirii imnurilor de stat.

În orașul Kladovo.

Conducătorii de partid și de stat vizitând construcțiile de pe malul românesc. ▲

Se vizitează șantierul de pe malul iugoslav. ►

În timpul convorbirilor oficiale. ▼

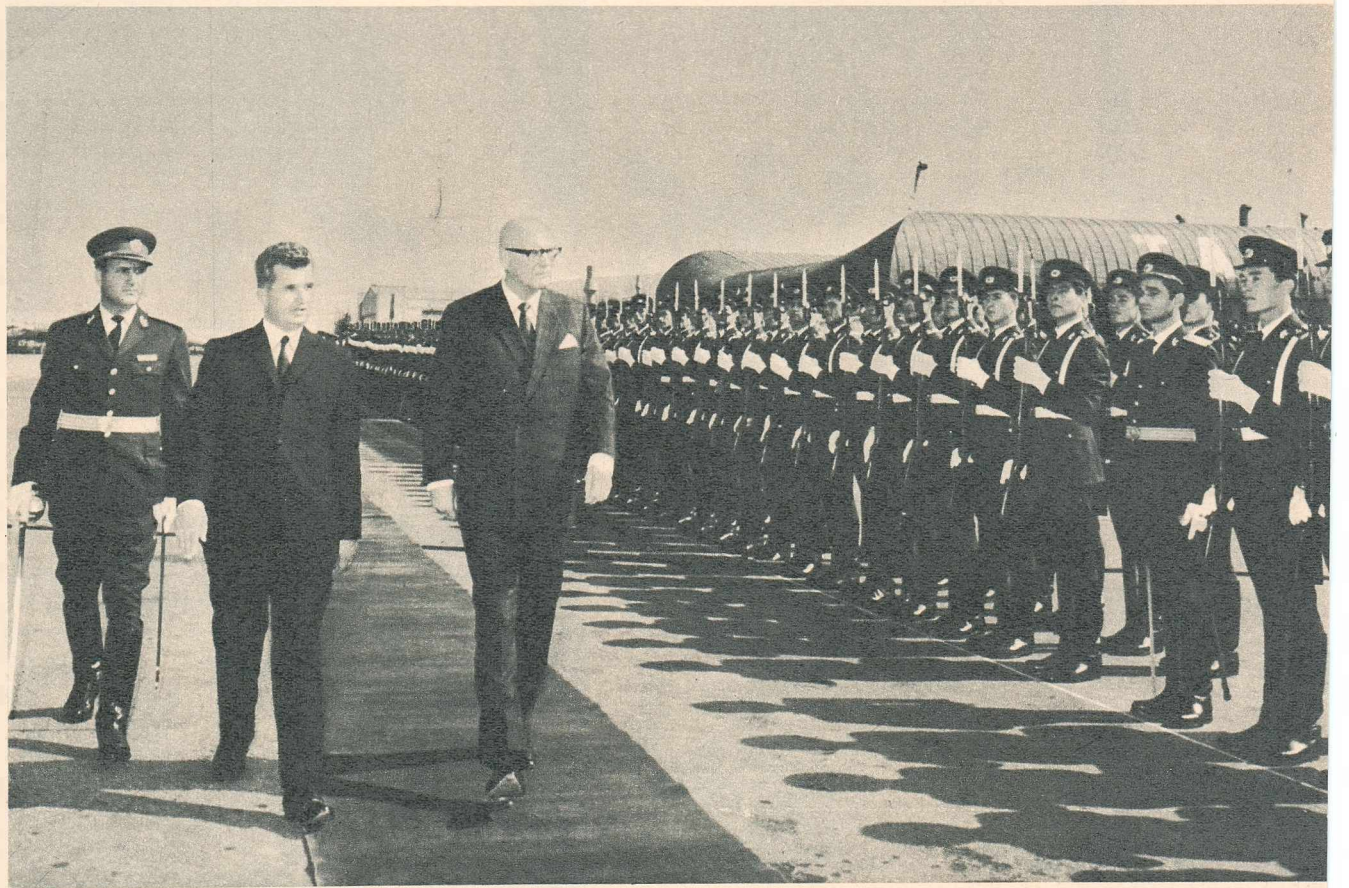
VIZITA PREȘEDINTELUI REPUBLICII FINLANDA

La începutul acestei săptămîni a sosit în țara noastră, într-o vizită oficială, la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Finlanda, Urho Kekkonen. Această primă vizită a unui șef de stat al Finlandei în țara noastră va reprezenta, fără îndoială, un moment important în evoluția relațiilor româno-finlandeze, va răspunde dorinței celor două țări de a dezvolta continuu legăturile reciproce de colaborare pe toate planurile, în interesul lor, al păcii și securității internaționale.

La ora cînd închidem ediția, vizita continuă.

La sosire, pe Aeroportul Băneasa, este trecută în revistă garda de onoare.

În timpul vizitei protocolare făcute de președintele Republicii Finlanda, Urho Kekkonen, președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

șapte secole de existență

Orașul Timișoara, străveche cetate social-economică și culturală, adaugă la evenimentele trăite împlinirea a 700 de ani de existență. Vizitatori pasionați au lăsat din timpuri vechi mărturie despre farmecul și personalitatea orașului de pe Bega, «vrednic de descriere pentru frumusețea caselor, ulițelor și curățenie», cum consemna Dinicu Golescu.

De numele orașului sînt legate amintiri înălțătoare, pagini glorioase de luptă ale națiunii pentru independență și libertate, de unitate a muncitorilor de diferite profesii și naționalități.

Anii socialismului au prefăcut orașul într-un puternic centru politic cu o industrie înfloritoare, cu unități culturale de prestigiu. Împlinirea celor 700 de ani a prilejuit manifestări diverse, la care locuitorii orașului au participat cu însuflețire și entuziasm. Printr-un decret al Consiliului de Stat, municipiului Timișoara i s-a conferit ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa I.

În fotografia noastră: un aspect de la așezarea pietrei fundamentale pe locul în care va fi înălțat obeliscul comemorativ «Timișoara 700».

Fotografie de Gh. AMUZA

în plină campanie de toamnă

Perioada 20 septembrie—20 octombrie, considerată în urma «Consfățuirii grîului» din anul acesta ca cea mai prielnică însămințării, a dus la intensificarea lucrărilor de recoltare de pe terenurile ce urmează a fi însăminate cu grîu. La culturile de floarea-soarelui, la cooperativele agricole recoltatul se află într-un stadiu avansat în județele Brăila—92%, Ilfov—88%, Olt—85%. Rămîneri în urmă prezintă județele Gorj—33%, Arad—36% și Caraș-Severin—45%. Județele Botoșani și Galați, terminînd la timp pregătirile, au semănat peste 40% din suprafața planificată culturilor de grîu. În prezent, pentru a se crea front de lucru cît mai mare tractoarelor și mașinilor agricole, este necesară o mai bună organizare a lucrărilor de recoltare și de transport, astfel încît semănăturile de

toamnă să se încadreze în timpul optim al fiecărei zone.

Într-un alt sector de activitate, Consiliul Superior al Agriculturii — cu participarea unor specialiști de la Institutul de cercetări zootehnice și de la Centrul republican de selecție, cu sprijinul specialiștilor județeni — intensifică preocupările de clasare a reproducătorilor folosiți pentru însămințarea artificială. Cu acest prilej se culeg și datele necesare în vederea atestării fermelor de elită ce vor asigura creșterea animalelor. Această acțiune care a început la 15 septembrie și se va încheia la începutul lui noiembrie vizează 35 de centre județene de reproducere și selecție, 10 ferme de ameliorare și reproducere, 29 de I.A.S. și 15 stațiuni experimentale.

Totodată, în vederea asigurării unei

producții sporite de carne, se desfășoară pe scară industrială acțiunea de îngrășare — pînă la 30 - 40 kilograme — a mieilor rezultați din încrucișarea raselor de la noi cu berbeci din rase cu un randament sporit de carne. În felul acesta circa 35 000 de miei, cu însușiri superioare în ceea ce privește perioada scurtă de îngrășare și aspectul exterior al cîrnii rezultate, vor fi oferiți comerțului.

Consemnăm în încheiere activitatea lărgită de însilozare a furajelor — acțiune la care se recomandă ca toate resursele furajere (frunzele de sfeclă, capetele de floarea-soarelui, cocenii de porumb cu grad mare de umiditate) să fie utilizate în întregime.

Zilele de toamnă favorabile acestor lucrări agricole trebuie folosite cu maximum de eficiență, în vederea asigurării recoltelor bogate.

La C.A.P.-Recea, jud. Mehedinți, pregătirea terenului pentru semănat este în plină desfășurare. Terminarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor agricole de toamnă este premisa de bază a unei recolte bogate în anul viitor,

SCÎNTEIA—

25 ani de existență legală

Se împlinesc 25 de ani de cînd — descătușată o dată cu țara — Scînteia poartă liber cuvîntul partidului în orașele și satele patriei. Sînt 25 de ani de cînd oamenii muncii din țara noastră își încep activitatea cotidiană parcurgînd rîndurile Scînteii, ziarul lor comunist. Sînt 25 de ani de cînd Scînteia se tipărește liber, se difuzează liber, este citită de oameni liberi.

Înconjurată de dragostea și respectul întregului nostru popor, Scînteia aduce zi de zi și nemijlocit muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, cuvîntul partidului, reflectă în mod amplu bogata activitate a partidului, a întregului popor, atît în opera de desăvîrșire a construcției socialiste cît și în viața internațională. Înaltă tribună de propagandă a ideologiei comuniste, Scînteia luptă ca fiecare rînd tipărit să însemne o contribuție de preț adusă la înarmarea ideologică și politică a oamenilor, constructori activi ai socialismului în țara noastră. Laolaltă cu întreaga noastră presă, pentru care organul Comitetului Central al Partidului Comunist Român constituie o înaltă școală de gazetărie comunistă, Scînteia își extrage seva din nemărginita forță de persuasiune a convingerilor noastre, a politicii înțelepte, dinamice, eficiente, pătrunse de profund umanism a partidului nostru.

Prin întreaga sa activitate, Scînteia a militat și militează pentru educarea cititorilor săi în spiritul devotamentului nețărmurit față de patrie și partid, de cauza socialismului, în spiritul internaționalist al solidarității cu popoarele țărilor socialiste, cu forțele revoluționare și progresiste de pretutindeni.

Scînteia constituie pentru întreaga noastră presă un model de spirit partinic, de principialitate, de inițiativă creatoare, de fermitate și intransigență în lupta neiertătoare împotriva vechiului, împotriva neajunsurilor din activitatea organismului social, împotriva a tot ceea ce este rudimentar, simplist, factice, lipsit de profunzime în reprezentările noastre despre socialism. În lumina prețioaselor îndrumări date de cel de-al X-lea Congres al partidului, Scînteia își perfecționează necontenit stilul de muncă. Mijloacele sale publicistice devin tot mai dinamice, mai vii, contribuind la mobilizarea și activizarea maselor la îndeplinirea grandioaselor sarcini ale desăvîrșirii construcției socialiste în toate sectoarele vieții noastre materiale și spirituale.

La aniversarea a 25 de ani de la apariția legală a Scînteii, întregul colectiv al revistei noastre felicită pe cei ce asigură apariția și difuzarea ziarului și le adresează un fierbinte salut, cu urări de noi izbînzii în nobila lor misiune.

«FLACĂRA»

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

La cules de vii.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei»

universitară '69

Nu peste multe zile, la 1 octombrie, aulele și amfiteatrele facultăților se vor umple de rumoarea sutelor și miilor de tineri studioși. Ca în fiecare an, evenimentul suscită un mare interes. Ne-am adresat cu această ocazie profesorului doctor docent Jean LIVESCU, rectorul Universității-București.

— Noul an universitar va găsi facultățile Universității-București într-un remarcant efort înnoitor. Aș vrea să remarc acțiunea de îmbunătățire a distribuirii catedrelor, cât și înființarea altora noi, efortul respectiv referindu-se la facultățile de istorie, fizică, biologie, limbi străine etc. Aș mai adăuga efortul continuu ce se face simțit în organizarea didactică și științifică. S-a definitivat la nivel de senat universitar și minister un plan de programe de învățământ. În ce privește programa didactică pentru învățământul fără frecvență, aceasta va apărea la începutul lui octombrie.

— Universitatea-București este pe cale să-și reinnoiască spectaculos și înfățișarea exterioră. Un șantier în inima Capitalei suscită cel mai viu interes...

— Corpul central al Universității, distrus de bombardamente, va fi refăcut, dându-i-se aspectul inițial. Problema este dacă termenele de execuție vor fi respectate. Noua aripă trebuie dată în folosință în cursul anului viitor. Dar,

până-n prezent, antreprenorul, întreprinderea 2 construcții-montaj-București, a rămas mult în urmă cu lucrările. Până în luna noiembrie, o serie de lucrări exterioare trebuie terminate. Rezultatul îl poate vedea oricine... Sperăm la o revitalizare cât mai grabnică a activității respectivei întreprinderi.

— O problemă de cea mai mare importanță este realizarea aceluia dialog creator, o adevărată comuniune spirituală, dintre student și profesor, element fundamental al formării conștiinței tineretului studios.

— Pot să afirm că în acest domeniu-cheie noi facem eforturi serioase. Organizarea îndrumării individuale a studenților (îndrumare nemijlocită, cum am numit-o noi) a luat o mare amploare. În toate facultățile, cadre universitare cu experiență se ocupă de studiul și educarea studenților. În senatele universitare și în consiliile profesionale studenții au reprezentanți care discută și dezbate problemele specifice tineretului universitar.

Centrul de multiplicare al Universității noastre accelerează editarea de cursuri, astfel încât fiecare student să-și poată procura fără dificultate bibliografia necesară studiului.

M.H.

ADUNĂRILE GENERALE ALE SALARIAȚILOR

comitetul de direcție trebuie să acționeze fără întârziere

Șantierul-București, unitate a Trustului județean de construcții Ilfov, este o întreprindere care, deși subordonată organelor județene, are sarcini importante de construcții și în municipiul București cât și în județul Ilfov. Având

în organizarea sa 14 loturi ce activează în mai bine de 60 de puncte, Șantierului-București îi revine în acest an sarcina de a executa lucrări de construcții în valoare de 61 milioane lei. Printre acestea se numără obiective economice, so-

cial-culturale și blocuri de locuințe ca: 120 de apartamente în orașul Buftea, serele (10 ha) de la Dragomirești, cele 250 apartamente cu confort de gradul III din București, str. Prașilei-Mincă, noul sediu, cu 9 niveluri, al D.S.A.P.C.-București din str. Brezoianu, școlile din Dragomirești, Buftea, Brănești, Domnești, Ciorogirla ș.a.

Harnicul colectiv al acestei întreprinderi a îndeplinit cu cinste o mare parte din grelele sarcini și, așa cum a reieșit din dezbaterile ce au avut loc în adunarea generală a salariaților Șantierului-București, pe primele 8 luni ale anului principalii indicatori de plan au fost realizați și depășiți. Cu ce preț însă? Cu cel al depășirii fondului de salarii cu suma de 838 000 lei și al unor pierderi de aproape 2 000 000 lei peste sarcina planificată!

Din darea de seamă prezentată de tov. ing. Octavian Vataman și luările de cuvânt ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor care au participat la discuții au reieșit o serie de lipsuri în munca șantierului. Nu vom mai insista asupra celor legate de fluctuațiile cadrelor — a căror cauză stă în neasigurarea celor mai potrivite condiții de muncă și de cazare — nici de lipsa unor utilaje. Ne vom opri însă în mod special asupra serioaselor rămăneri în urmă în aprovizionarea șantierelor cu diverse materiale — rămăneri în urmă care periclitează realizarea sarcinilor pe anul în curs și chiar a celor prevăzute pe 1970.

Cea mai urgentă și dificilă este problema aprovizionării cu cărămizi. Industria locală a județului Ilfov dispune de o singură fabrică de cărămizi, cea situată în apropiere de Chitila. Șantierul trebuie să primească de la această fabrică, în întreg anul 1969, o cantitate de 3,2 milioane cărămizi. Or, până la data de 15 septembrie se primiseră doar 1,3 milioane! E foarte greu de crezut că fabrica va putea, în 3 luni și jumătate, să livreze aproape de două ori pe atât cât a livrat în 8 luni și jumătate!

La lipsurile furnizorului se adaugă — așa cum s-a arătat atât în darea de seamă cât și în discuții — greșelile, scăderile în

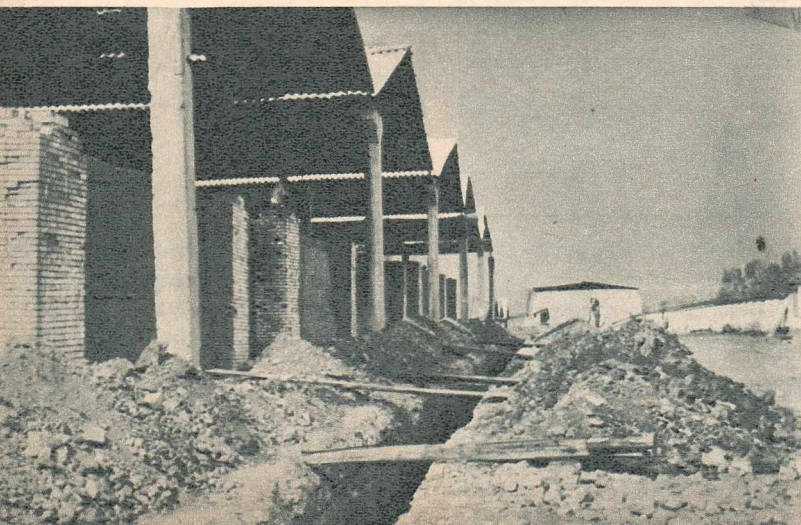
muncă ale Șantierului-București. Nu o dată, când la deschiderea cuptoarelor s-ar fi putut satisface o parte din necesitățile șantierului, absența reprezentanților acestei întreprinderi sau neasigurarea din timp a necesarului de camioane ori de muncitori-încărcători a avut drept urmare faptul că lipsa cărămizilor s-a agravat la unele puncte de lucru.

Adunarea generală a criticat cu asprime și lipsa în aprovizionarea cu alte materiale, în special agregate — nisip, prundiș, balast. În acest domeniu răspunzătoare se fac serviciile de aprovizionare și de organizare a muncii de la Șantierul-București, dar și lipsa mijloacelor de transport ale I.U.T. (întreprindere subordonată aceluiași trust).

Din acest motiv, în cadrul dezbaterilor conducerea șantierului, ca și cea a trustului, au fost criticate pentru lipsuri ce vizează în special munca serviciului administrativ și al celui de organizare a muncii. În același timp s-au făcut o serie de propuneri concrete, dintre care reținem în mod special necesitatea organizării unei aprovizionări centralizate în cadrul trustului (propunerea tov. Simion Arivei, șeful lotului Buftea). Trustul, ca organ județean, ar putea obține prioritate din partea industriei locale la aprovizionarea cu diverse materiale și în special cu cărămidă. De asemenea, ar putea obține mai multă sollicitudine la D.R.T.A. pentru îmbunătățirea situației transporturilor. Mai trebuie examinate și alte propuneri ca: organizarea unui atelier central de prefabricate mici din beton, a unor ateliere pentru confecții de tinichigerie, fierărie etc. Este urgent necesar să se ia măsuri pentru a se scoate serviciul de organizare a muncii de la Șantierul-București din impasul în care se află (de 6 luni nu are nici măcar șef de serviciu!), de a controla mai îndeaproape munca serviciului administrativ ș.a.

Toate propunerile trebuie să fie analizate de către Comitetul de direcție al trustului în vederea adoptării unor decizii operative și eficiente.

V. SAVIN

cu telecabina prin bucegi

O veste bună pentru toți cei ce iubesc munții: începând din vara viitoare vom putea ajunge pe admirabilul platou al Bucegilor (altitudine aproape 2 000 m) în nu mai puțin de un sfert de oră.

Cum? Recentele investiții ale O.N.T. făcute în scopul dezvoltării turismului montan cuprind și realizarea unei linii teleferice cu cabine, care să lege centrul orașului Sinaia de vârful Furnica cu o singură escală de câteva minute, la Cota 1400. În acest fel se naște la noi prima linie de telecabine — instalație foarte modernă, aidoma celor ce funcționează între diferite localități alpine din Italia, Elveția și R.F. a Germaniei. În momentul de față, lucrările de construcție ale telefericului cu cabine (executate în colaborare cu o firmă italiană) sînt în plină desfășurare: au fost turnate în proporție de 90% fundațiile pentru piloni, s-au executat defrișările de-a lungul zonei prin care va trece linia aeriană a telefericului, s-au adus mate-

lată tipul de telecabina cu care vom urca spre culmile Bucegilor.

rialele necesare. (Cu o singură excepție: nu sînt livrați în termenii contractuali pilonii metalici de către uzina «UZUC-NORD» din Ploiești, fapt care provoacă întârzieri și greutatea constructorilor.)

Cum va funcționa noul teleferic? Călătoria din Sinaia (gara de pornire se va afla în spatele Casei pionierilor) pînă la Cota 1400 — ne informează ing. H. Knall, șeful șantierului de construcție (T.C.M. Brașov) care execută lucrarea — va fi efectuată în 4 minute. Distanța parcursă va fi de 2 200 m, iar cabina care urcă se va întîlni la jumătatea drumului cu o altă cabină care coboară. În fiecare cabină vor putea lua loc 40 de persoane. La Cota 1400 — ne explică în continuare interlocutorul nostru — pasagerii care vor dori să-și continue călătoria spre vîrfurile Furnica (alți 2 000 m) vor trece (pe loc) în altă cabină (de data aceasta numai de 30 de locuri); drumul nu va dura mai mult de 3½ minute.

Tot inginerul Knall ne informează că telefericul de la Sinaia va avea un frate mai mic la Brașov. Acesta din urmă va

lega (parcurgînd o distanță de 400 m) orașul (pornirea din aleea Filimon Sirbu) cu vîrfurile Muntelui Timpa. Telefericul de la Brașov, aflat și el acum în construcție, va fi dat în folosință la începutul anului viitor.

Întrucît pentru viitorul apropiat se preconizează un plan și mai vast de dezvoltare a turismului în Carpați, am solicitat unele amănunțuri inginerului Ion Brătescu, director-adjunct al investițiilor din O.N.T. «Se mai proiectează — ne spune d-sa — crearea unei legături directe cu platoul Bucegilor și prin Bușteni, folosindu-se instalații noi de teleschiuri, telecabine și telescaune. De asemenea — și aceasta e deosebit de interesant — se va amenaja o pîrtie de schi la Sinaia, pîrtie care va fi cea mai lungă din țară: 8 km. Amenajarea ei va începe în 1970 și este probabil că, după ce va fi gata, noua pîrtie va atrage în munții noștri importante concursuri internaționale de schi și foarte mulți amatori ai acestui sport».

F. URSEANU

monumentul anonim

Printre nenumăratele noi întruchipări ale frumosului se numără și această importantă lucrare monumentală din Constanța.

Plasat în mijlocul unui parc mic și cochec, cu fața spre apele înspumate ale mării, avîntîndu-se spre zarea necuprinsă, sclipînd de curățenie și cu flori mereu reimprospătate depuse la baza soclului, monumentul se «bucură» însă de un... anonim cu totul nemeritat.

Sosit neavizat în fosta urbe a lui Ovidiu, dînd cu ochii de monument și plăcut impresionat fiind, am întrebât pe primul trecător, apoi pe al doilea, pe al zecilea, pe al patruzecilea: «Ce reprezintă monumentul? Cînd a fost dezvelit? Opera cui este?» Neobținînd decît răspunsuri evazive, presupuneri care se zbateau între: «păi, o fi... dacă n-o fi...», am înțeles că, de fapt, nimeni nu-ți poate explica ce reprezintă, deoarece nici lui nu i-a spus, de asemenea, nimeni!

Poate că spunînd «nimeni», exagerez; nu poate, sigur! Edilii locali știu, fără îndoială. Am crezut însă c-ar fi nepotrivit să mă adresez lor spre a căpata convenita explicație. Sînt convins că mi s-ar fi răspuns cu deplină bunăvoință. «Omul de pe stradă» din mine nu s-a putut însă

abține să nu se întrebe: de ce «misterul» ăsta? De ce nu se lămurește «secretul» pentru toată lumea? Sau, mai de-a dreptul vorbind, cum rămîne cu popularizarea, printre localnici și călători, a ceea ce merită a fi văzută la Constanța, în afară de edificiul cu mozaic și alte comori arheologice?

Perseverînd în a cerceta monumentul, de asta dată de foarte aproape, am deslușit totuși pe undeva o dăltuire discretă în bronz, din care am aflat că lucrarea a prins viață în anul 1968, plămădită fiind de minile meștere ale cunoscutului sculptor Boris Caragea, fiu al plaiurilor dobrogene.

Cred însă că această lucrare de artă trebuie să fie popularizată după cum merită, spre cinstea orașului și a locuitorilor săi, precum și a celor care-l gospodăresc cu mult sîrg și grijă pîrintească.

Mi-am dat seama că fiecare dintre cetățenii pe care i-am întrebât și n-au fost în măsură să mă lămurească au plecat înciudați. Și e păcat, deoarece au tot dreptul să știe atît ei cît și cei care îi vizitează ce reprezintă monumentele orașului de pe malul mării.

Mircea NOVAC
Fotografia autorului

„tinerețe și măiestrie“

Teatrul de estradă «Ion Vasilescu» reputează un frumos succes în turneul pe care-l întreprinde actualmente în Uniunea Sovietică, prezentînd spectacolul «București-Varieté». La Moscova și în multe din orașele U.R.S.S., artiștii români se bucură de o primire excelentă atît din partea publicului cît și a presei. Ziarele sovietice relevă talentul și omogenitatea colectivului, calitățile de care dau deopotrivă dovadă cupletişti, cîntăreții, dansatorii și instrumentişti. Ziarul «Sovietskaia Kultura», organ al Ministerului Culturii din U.R.S.S., consem-

nează între altele: «Teatrul de estradă «Ion Vasilescu» este unul dintre cele mai tinere teatre din România. Tinerețea și măiestria sînt deviza lui. Spectacolul aduce sîrbătoare în inimă».

Între interpreții din «București-Varieté» (regia, H. Negrin) se numără Ciupi Rădulescu, Michaela Balaban, Nicolae Nițescu, Rodica Paliu, Silvia Catană, Nelu Dumitrescu, Mili Paul, Ion Uimănu, Norina Alexiu, Trio Alpin.

Turneul Teatrului de estradă «Ion Vasilescu» în Uniunea Sovietică se va încheia la 5 octombrie.

S.N.

sala pașilor pierduți

UN PROCES CARE A RĂSCOLIT fauna piețelor: cel al lui Dumitru Florea, zis «Mitică Măcelaru». Nu cauza propriu-zisă e interesantă — a fost 7 600 lei din țighe — ci relațiile dintre acest soi de argat și «patronii» lui neoficiali. Ce căuta Mitică în boxele de carne din Piața Ilie Pintilie? Fusesse tocmit să sugărească, de gestionarul Alexandru Luțescu, cu referințe de la Ion Mihai și «Nicu Vagabondu». Remunerarea: 15—20 de lei pe zi și 500 lei la sfîrșitul fiecărei săptămîni, din ce «pica». Dumitru Florea s-a simțit nedreptățit față de diferențele în plus de peste 7 000 lei pe care a apreciat că-le realiza gestionarul, și a dat lovitură: «Eu eram acela care muncea din greu iar el se plimba».

DOUĂ CARACTERIZĂRI, emanînd de la același organ și privind aceeași persoană — Cooperativa de consum-Suceava, despre gestionarul Petru Moscalu din comuna Adîncata:

1) Nr. 6/1968: «a mai fost sancționat cu «Mustrare cu avertisment» pentru abateri repetate în muncă, consumarea de băuturi în timpul serviciului, repetate

lipsuri în gestiune... și neglijențe în ținerea evidenței»

2) Nr. 427/1969: «a avut comportări bune, răspunzînd la chemările unității, străduindu-se să se achite de sarcinile pe care le primea. La inventarele ce i s-au făcut nu a prezentat lipsuri care să fi adus prejudicii unității și pentru care ar fi putut fi tras la răspundere».

Să precizăm că cele două caracterizări erau date pentru uzul justiției, Petru Moscalu fiind judecat pentru delapidare și neglijență în serviciu

LA 56 DE ANI, Maria Dobre (din Ciuperceni-Teleorman) a paralizat. De la cine putea spera ea la mai mult sprijin dacă nu de la cel cu care împărțise bucuriile și necazurile vieții, soțul ei, Ștefan Dobre. El a hotărît însă alt fel. Voia, la 58 de ani, să se... recăsătorească. Profitînd de neputința de a se apăra a bolnavei, smintitul soț a asasinat-o cu o cruzime rar întîlnită: a forțat-o să inghită două pastile de insecticid agricol toxic, iar în loc de apă i-a turnat pe gît acid clorhidric. Nici o judecată nu e prea aspră pentru asemenea ființe dezumanizate!

Sergiu ANDON

AVENTURA SĂPTĂMÎNII

„sahib“—suspense și happy-end

«Sahib» a lansat primul S.O.S. în timpul unei furtuni violente în noaptea de duminică, 24 august. Semnalul a fost recepționat și cei cinci pasageri ai iahtului — asigurați că vor primi neîntîrziat ajutoare. Dar dramatica lor aventură era abia la început.

Niciodată — relatează presa italiană — n-au participat la salvarea unui iaht un număr atît de mare de avioane și nave: hidroavioane de la bazele din Elmas, Decimomannu, Pisa, Capodichino, Majorca, Aix-en-Provence și Malta, corveta «Staffetta», vedeta «Barnett», cisterna «Aurora», petrolierul libanez «Cauley», cargoul danez «Pettersson», transatlanticul spaniol «Cabo San Roque», pescadarele «Giuliana Campus» și «Quinto». Dar au trecut ore, au trecut zile fără ca iahtul să poată fi reperat. Fapt care a ținut în tensiune și a intrigat opinia publică italiană: cu mijloacele existente azi, cu o atare desfășurare de forțe, implicînd cheltuieli care au fost evaluate la 50-60 milioane de lire, un iaht să nu fie descoperit în Marea Tireniană, fie ea oricît de furioasă?

Ancheta organizată de revista «Europeo» la Căpitania portului și la Comandamentul militar al marinei din Cagliari a relevat că, în timpul acelor zile dramatice, «Sahib» a avut o comportare derutantă: cu toate că mesajele pe care le transmitea erau frecvente și disperate, cu toate că făceau apel la autoritățile cele mai înalte și conțineau pînă și testament, indicațiile de cea mai imediată utilitate lipseau; în plus, «Sahib» n-a încercat să evite furtuna îndreptîndu-se spre sud, cum ar fi fost de așteptat, ci a navigat spre nord-nord-vest, vrînd parcă dinadins să țină piept vîntului și valurilor. Mai curînd decît o expediție de salvare — a apreciat amiralul Luigi Fag-

gioni, șeful Comandamentului militar maritim din Sardinia — a trebuit să organizeze una de vinătoare...

Cum s-a sfîrșit aventura celor de pe «Sahib»? Trecuseră două zile, patruzeci și opt de ore nesfîrșite de cînd o armată întregă de vase și avioane căutau în zadar iahtul. Furtună de gradul 8. Viteza vîntului — 100 km pe oră. Vasul «Bafile», în drum din Statele Unite spre Taranto, aflîndu-se la mică distanță de «Sahib», primește mesajul unui avion care reușește în cele din urmă să rezeze iahtul. Dacă marea n-ar fi fost atît de dezlănțuită — povestește Renato Terreni, comandantul navei — ne-am fi apropiat și i-am fi luat direct la bord, dar în condițiile acelea o ciocnire era inevitabilă.

22.55. «Bafile» către «Sahib»: «Vă aruncăm o parimă cu cinci sfiori. Fiți atenți și foarte calmi». 23.10: «Aruncăm alt odgon. Legați-l de o parte a navei suficient de rezistentă». Și tot așa pînă la trei dimineți încercare după încercare.

Reușim să innodăm odgonul de corpul navei. Cînd am simțit că «Sahib» se duce la fund — relatează Adelaide Carrara, una dintre cei cinci participanți la «croaziera de plăcere» — ne-am pus colacii de salvare și ne-am aruncat în mare. Tot ce suferisem pînă atunci nu a fost nimic în comparație cu ce a urmat...

Cînd toți cei cinci au fost ridicați la bordul lui «Bafile» cu bărci pneumatice, era miercuri, 27 august, ora 4.37 dimineața. Distanța dintre cele două nave fusese de numai 100 metri. Infinit mai mică fusese aceea care îi despărțise pe cei cinci de pe «Sahib» de moarte. Aventura lor se terminase totuși cu «happy-end».

D.S.

Adelaide Carrara își exprimă, în fața fotoreporterilor, recunoștința față de Renato Terreni, comandantul lui «Bafile».

Naufrațiații întîmpinați de mulțime în portul Cagliari.

DE LEGE FERENDA

Anchetă realizată de Sergiu ANDON și Nelu IONESCU—Fotografii de Eugen IAROVICI

Obiectivitatea este indivizibilă, iar exigența partinică se împletește cu ea. Concomitent, există o responsabilitate și un simț al succeselor, un raport direct proporțional între amploarea rezultatelor înfloritoare și preocuparea pentru analiza exigentă a rămănelor în urmă.

Congresul al X-lea al P.C.R. a făcut bilanțul marilor realizări obținute de poporul nostru în opera de edificare a noii orânduiri. Pe măsura acestor realizări, la scara lor, și-a găsit expresia și combaterea unor aspecte anacronice. Preluând acest spirit, opinia publică își manifestă intoleranța față de tot ceea ce înseamnă rămânere în urmă. Intransigența socială nu face distincții deosebite în funcție de amploarea aspectelor negative. Dimpotrivă, cu cât un asemenea aspect este mai izolat, cu atât prezența lui este mai stridentă.

Revista noastră a inițiat o anchetă pornind de la întrebarea: **au înțeles absolut toți membrii societății noastre că, față de uriașa proprietate colectivă ai cărei stăpini sîntem, fiecare dintre noi trebuie să se comporte ca un bun gospodar?**

Un matematician trimis în Portugalia a fost împuternicit să cumpere... conserve de pește. Rezultatul, e ușor de bănuț, a fost egal cu zero. Nu *măjoritătea*, ci *toți* solii lui Mercur trebuie să aibă o înaltă competență, altfel... Ce puteam aștepta de la un reprezentant delegat să cumpere piese electrotehnice din R.F.G., dacă el nu văzuse niciodată interiorul unui aparat de radio și nu pricepea o boabă nemțește? A contractat, cu bune forme, în loc de *wiederständere* — *drehwiederständere*; diferența de o silabă reprezintă o piesă de câteva ori mai scumpă și al cărei stoc achiziționat asigură necesarul țării noastre pe un deceniu. Tot e bine că falsul merceolog n-a căutat... «belerege»!

Prima construcție din lume bolnavă de poliomielită se află la Galați. Este uriașul depozit I.C.R.T.I., înălțat — prin măiestria I.C.M.-7 — pe stâlpi care întrec în șerpuire cele mai infinite coloane. Vindecarea clădirii — bineînțeles, nu fără sechele — a costat 219 700 lei. Interesant e că întreprinderea de construcții-montaj a mai avut îndrăzneala să se apere, la arbitraj, susținând că vinovat pentru dambăgirea edificiului este... beneficiarul. De ce s-a mutat în depozite în loc să conserve în spirt?

Din instrucțiunile M.F. și Băncii Naționale nr. 1/1964, pct. 404: «La sfârșitul zilei, soldul debitor se trece ca sancțiune (?) în contul de împrumuturi restante garantate de organele tutelare». Deci datoriile neplătite de întreprinderi se preiau de bancă, trecându-se, după 5 ani, pe pierderi. Halal sancțiune! Cît despre ce «garanții» oferă organele tutelare ale unităților, se poate face o idee din evidențele

Să cumperi pripit — firește contra devize — un agregat de producție străină, să constăți că de fapt nu-ți trebuie și să-l abandonezi sub o prelată, lingă o stivă banală de cărămizi autohtone — iată o «afacere» în măsură să intrige pînă și un cap de gîscă.

pe luna noiembrie 1967 ale filialei din Bacău a Băncii Naționale: numai industria chimică din acea regiune prezenta datorii restante de circa 300 milioane lei, încît fondurile de ajutor

financiar ale organelor tutelare n-ar fi ajuns nici cît să acopere dobînzile. Prevederea legală și-a avut o justificare la vremea ei, dar practica perpetuării debitelor s-a generalizat în mod nedorit.

Cu ocazia echinocțiului de toamnă, direcția generală a industriei laptelui din Ministerul Industriei Alimentare a hotărît să facă un cadou preferatei sale — Industria laptelui-Satu Mare. Pe banii întreprinderii însă. Așa că i-a impus să contracteze la Tehnofrig-Cluj o linie de îmbuteliat iaurt. Cum cei de la Satu Mare nu aveau ce face cu ea, linia de iaurt s-a plimbat pînă s-a acrit, ba la București, ba la Timișoara, unde zace și acum, fără nici o brînză. Dar de mămăligă a pus-o cineva pentru cei 1 110 000 lei «îmbuteliați»? Nu!

Dacă sosește pe numele dumneavoastră o hidrocentrală, grăbiți-vă să

o montați! Cam așa cere o mai veche reglementare legală, încă în vigoare, din sistemul «condițiilor fundamentale». Destinatarul unui transport C.F.R. greșit îndrumat este obligat să primească marfa pînă se lămurește încurcătura, ca un adevărat beneficiar. Altfel, suportă penalizările și pagubele rezultate din fiecare ceas de întîrziere. Deci — și situația este posibilă — dacă pe adresa unei primării comunale sosește un tren cu minereu de fier sau var nestins, nimeni nu va ierta mica instituție că nu și-a angajat deîndată oameni și nu a descărcat vagoanele, nu a transportat și depozitat încărcătura, punînd-o în siguranță. Ca să-și redobîndească banii cheltuiți de nevoie, urmează să se judece cu cine o putea, făcînd între timp, se subînțelege, alte cheltuieli. Dacă... obține aprobările necesare, că doar are și ea forul ei tutelar.

Gospodari! Ministerul Industriei Chimice vă poate livra, cu plata în rate,

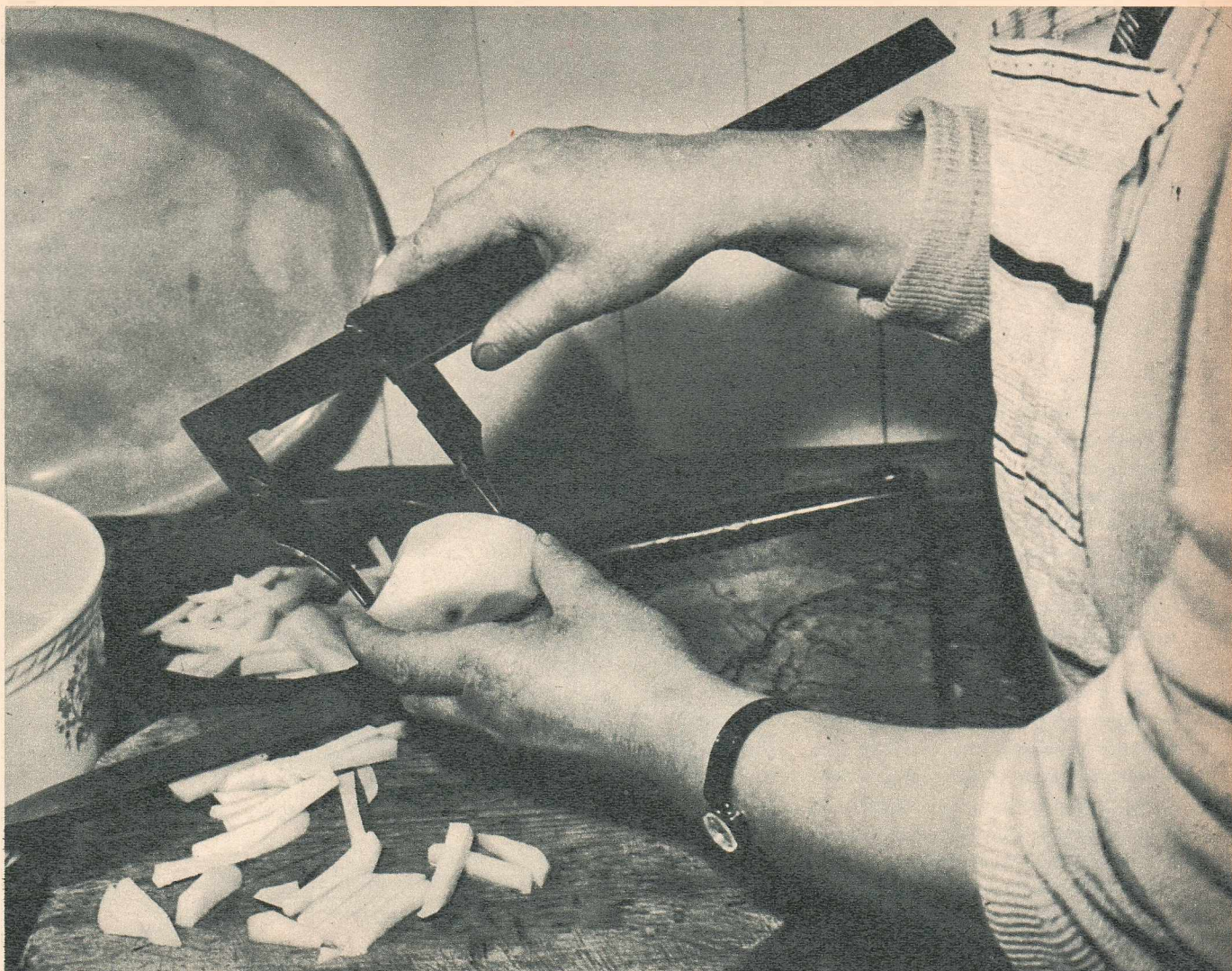

instalația de preparare a oxidului de fier, ce zace din anul 1966 la Combinatul chimic-Craiova. Nu întrebați la ce folosește. Această indiscreție n-au avut-o nici cei care au comandat-o și care acum nu știu cum să scape de ea.

Dacă o întreprindere este în mod evident vinovată față de o altă unitate, printr-o livrare întârziată ori de proastă calitate, conducătorii unității în culpă — chiar dacă ar vrea — nu-și pot recunoaște vina. Ei trebuie mai întâi să contribuie la... *mărirea prejudiciului*. Spre exemplu, Combinatul siderurgic-Galați a livrat uzinelor «1 Mai»-Ploiești tablă necorespunzătoare în valoare de 26 969 lei. Siderurgiștii își recunoșteau vina, dar nu au putut suporta pagubele (combinatul — desigur) fără o hotărâre arbitrală, pentru care s-au mai făcut cheltuieli de vreo 3 200 lei, exclusiv deplasările. Ciudat, dar aceasta e practica generalizată. De ce? «Pentru că altfel ne impută C.F.I. suma». Numai... «altfel»! Hotărârea arbitrală e hirtia pe care o pretinde controlul, prezența sau absența ei reprezintă gradul de «profunzime» pînă la care se face controlul economico-financiar!...

Cele mai strașnice păcăleli le-a tras Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerului Industriei Chimice. I-a cerut să creeze capacități pentru producerea apelor amoniacale. Chimiștii au crezut și au cumpărat utilaje, ca apoi să li se spună că nu mai e nevoie de apa comandată, că n-au decît să se spele pe cap cu ea. Bineînțeles, și cu mașinile. Agricultorii au cerut apoi calcar, ca să amendeze terenurile sărăturoase; iarăși au fost crezuți, din nou s-au construit niște instalații — pe la Aleșd, pe la Bicaș — iar cînd totul a fost gata, s-a renunțat și la calcarul pentru amendamente. Cine-s vinovații? Nu-i frecționează nimeni, cu sau fără apă amoniacală? Nici nu-i... amendează?

Într-o vreme cele mai elogioase procese-verbale ale organelor C.F.I. erau întocmite la Spitalul O.R.L. din București. Exact în aceeași perioadă (de cinci

Dacă s-au montat drehwiederständere la difuzoare numai așa, ca să fie folosite cumva, de ce nu s-ar cupla seismografe la aragazuri și de ce cartofii, înainte de a fi prăjiți, n-ar fi măsurați cu șublerul?

ani de zile), contabilă și casiera spitalului au sustras lună de lună cite 6 000 lei. Doar întîmplarea a făcut să fie descoperite. Altfel, ar mai delapida poate și astăzi, rîzînd pe îmfundate de felicitările controlului financiar intern. Chiar... Dînșii, tovarășii revizori, care verifică jucîndu-se de-a baba-oarba, nu pot să fie puși să mai și plătească din cînd în cînd?

și din capul locului că este necesară o nouă reglementare a răspunderii materiale personale. Și este necesară, dacă nu pentru altceva, cel puțin pentru considerente de tehnică legislativă. În prezent, deși principiile de bază se găsesc în Codul muncii, există atît de numeroase alte reglementări încît mulți juriști, chiar dintre cei bine pregătiți profesional, nici nu-și mai dau seama după cite acte normative sînt nevoiți să alerge.

Practicianul — în persoana tovarășului AUREL BADEA, director general adjunct al direcției generale de control și revizie din Ministerul Finanțelor — a plecat de la aceeași idee, dar completînd-o cu niște opinii care, fără îndoială, trebuie menționate aici.

Ideea centrală a unei astfel de reglementări ar trebui să fie aceea a recuperării de la cei vinovați a tuturor pierderilor suportate de unitățile socialiste. O impune spiritul de echitate.

Ar mai fi logică și cu efecte considerabile o instituire și o reglementare și a răspunderii materiale a angajaților organului ierarhic superior pentru pagubele aduse unităților în subordine, pe calea emiterii unor dispoziții de reținere — fără a se mai apela la acțiunea în fața arbitrajului sau a instanțelor judecătorești — atunci cînd pierderile sînt — evident — o urmare a îndeplinirii necorespunzătoare a sarcinilor de serviciu a acestor angajați.

le fac, să examineze, poziție cu poziție, pierderile pentru care nu s-a stabilit răspunderea materială, fie pe baza unei aprobări a conducătorilor unității, fie pe baza unei aprobări a organului ierarhic superior, și, analizînd întreaga documentație, dacă soluția dată nu este conformă cu normele legale, să întreprindă măsuri de tragere la răspundere a celor vinovați.

Tovarășul conferențiar Virgil Stănescu, interlocutorul nostru despre care spuneam în secvența anterioară că reprezintă teoria, are însă, după cum se va vedea, păreri străbătute de o rațiune practică sută la sută.

În cadrul sistemului general de control, un rol principal revine controlului preventiv exercitat de contabilul-șef. Din nefericire însă, actuala poziție a conducătorilor de contabilitate, ca organe de control preventiv, este destul de delicată, ei trebuind să controleze, printre altele, și acte privind operații inițiate de organele în a căror subordine se află. De aceea — opinează tovarășul Virgil Stănescu — ar trebui ca acest control să devină o parte a muncii și conducerii colective, într-un aspect mai subtil, oarecum special, al acestui principiu de muncă și conducere.

BERBEC PSIHOLGIC ÎMPOTRIVA PAGUBELOR

Subscriind și pornind, la și de la, necesitatea — în acest moment — unei alte reglementări a răspunderii materiale pentru pagube, tovarășul MIRON POPESCU, expert-instructor la Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi, construiește un raționament pe cît de personal pe atît de interesant.

În general, rostul unei noi reglementări, scopul ei, ar consta înainte de

(Continuare în pag. 24)

Fapte, fapte, fapte.

Într-o scurtă paranteză, ținem să precizăm că tonul nu tocmai grav pe care ne-am îngăduit să-l adoptăm în prezentarea lor este departe de orice intenție de bagatelizare a situației, a problemei.

Și acum, să revenim la cursul logic al anchetei.

Deci, o primă concluzie: să fim atenți, economia noastră, paralel cu dezvoltarea sa impetuoasă, suferă unele pierderi. Cum s-ar spune, fiecare regulă cu excepția ei.

Pornind de la această constatare, de la această realitate, a apărut evident și cel de-al doilea rost al anchetei pe care am pornit-o: să sondăm, să întrebăm, să încercăm să stabilim care sînt căile de stagnare a pierderilor suferite de economia națională. Pentru că firesc este ca un diagnostic o dată stabilit să fie urmat de un tratament.

În slujba acestei finalități, ne-am adresat persoanelor celor mai în măsură să dea un răspuns competent, un răspuns eficient: specialiștilor. Mai precis, unor economiști și unor juriști. Urmează cinci interlocutori și cinci opinii.

REGLEMENTARE COMPLETĂ, UNICĂ ȘI CU PUTERE SUPERIOARĂ

Ni s-a părut de-a dreptul îmbucurător — așa, spre lauda oamenilor noștri de specialitate — că «degetul pe rana»

a fost pus, independent și în paralel, atît de către un teoretician cit și de un practician.

Teoreticianul — în persoana tovarășului conferențiar universitar VIRGIL STĂNESCU de la Facultatea de drept din București — ne-a declarat răspicat

CONTROL FINANCIAR CU INDEPENDENȚĂ ORIZONTALĂ

Un rol deosebit, sub raportul eficienței combaterii pagubelor aduse proprietății socialiste, ar reveni organelor financiare de control, dacă ar fi obligate (ideea reglementării se reia — n.a.) ca, în cadrul verificărilor pe care

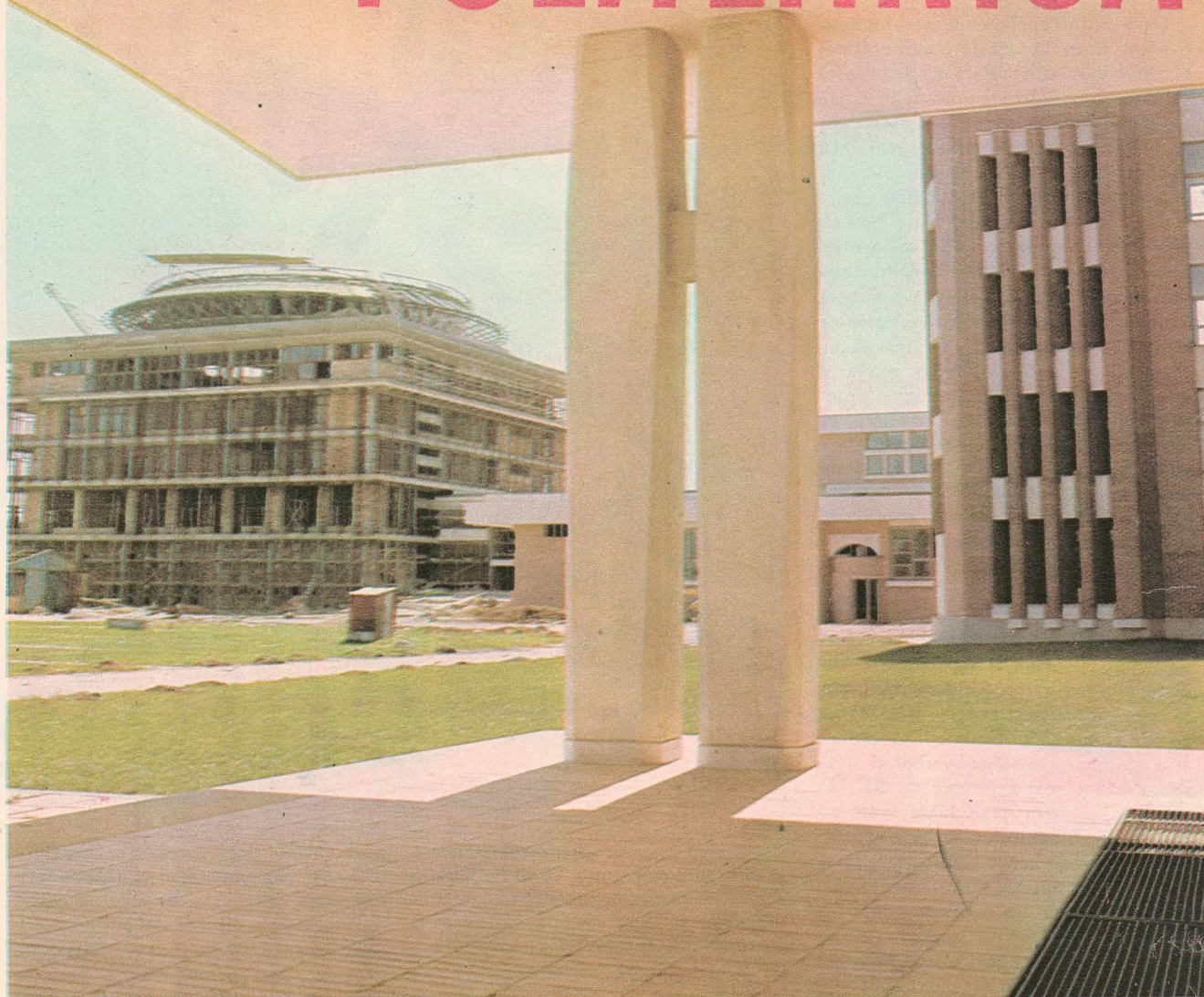
POLITEHNICA

Primul sentiment trăit în fața șantierului Institutului politehnic-București e de o natură cu totul aparte, intimă, izvorită, se pare, din ambianța estetică vizibilă de îndată ce-ai părăsit Splaiul Independenței. Arhitecții au proiectat un edificiu impunător prin însăși armonia degajată din proporționalitatea corpurilor componente. După ce vei fi trecut printre aleile bogate în verde și vei fi uitat de iureșul orașului industrial, ți se va deschide înaintea privirilor panorama unei cetăți pe care ochiul nu are cu ce s-o compare deocamdată. Pentru că noua instituție de cultură, dincolo de aspectul ei utilitar, e un unicat prin structura arhitectonică modernă și odihnitoare. De aici, toate cuvintele de laudă adresate Institutului proiect-București, arhitectului șef Octav Doicescu, pentru ansamblul inspirat, pentru putința de a fi înlăturat șablonul și banalul.

Noua clădire a institutului este însă un eveniment în însăși viața cultural-științifică a intelectualității tehnice românești. «Pentru Institutul politehnic bucureștean — ne declara prof. dr. ing. Constantin Bălă, prorector al institutului — ea înseamnă totul: nu numai construcție nouă, ci și laboratoare noi, superioare din punct de vedere al procesului de învățămînt. Ea este casa cea nouă dăruită de partid și popor pentru desfășurarea activității de cercetare științifică în strînsă legătură cu industria».

În noul institut vor putea să învețe circa 10 000 de studenți. Ansamblul arhitectonic cuprinde în totalul său 12 facultăți cu 58 de laboratoare, 28 amfiteatre, 130 săli de proiecție și desen, biblioteci și numeroase săli de lectură. Se vor amenaja de asemenea săli de sport, bazine de înot și un stadion. Va fi instituția de învățămînt superior cu cel mai mare număr de amfiteatre, fapt ce va oferi multiple posibilități procesului de învățămînt. Cel mai mare amfiteatru, care va fi gata în etapa a doua, va avea 1 500 de locuri (cît jumătate din sala Palatului), putînd aduna toți studenții unei facultăți. Institutul e conceput pe pavilioane cu profiluri: *învățămînt general*, *mecanică*, *electrotehnică* (cuprînzînd Facultatea de electrotehnică și tensiuni înalte, cu o hală specială de tehnica tensiunii în care se vor face experiențe la milioane de volți), *chimic*, *mecanică aplicată* și *metalurgie-transporturi*. În plus, există o centrală electrotehnică — laborator și un grup gospodăresc-garaje.

Pavilionul învățămînt general, ale

▲ Cea mai modernă instituție de învățămînt superior, gata să spună «prezent» la 1 octombrie.

▶ Ultima privire critică și concluzia: în amfiteatru pot începe cursurile. ▶

LA EA ACASA

de Petre ANGHEL
Fotografii de O. ARCADIE

căruia porți vor fi deschise anul acesta la 1 octombrie studenților din anul I și II de la toate facultățile și în care se vor preda noțiuni generale de matematică, fizică, mecanică, a fost deja predat.

La demisolul clădirii, un vestiar găzduiește 500 de compartimente nominalizate, care vor sta în permanență la dispoziția studenților ce vor studia în cele două amfiteatre, două săli de cursuri și 24 săli de seminarii, cât totalizează această clădire a Institutului politehnic, necesare atât muncii de cercetare a cadrelor didactice, cât și studenților.

Cupola pavilionului rectorat — înălțată de 34 de metri — e construită din chesoane. Sălile de la cele trei niveluri din rotunda ei vor fi unite prin balcoane interioare. Laboratoarele de termo-

tehnică, cu turbine de mari dimensiuni, vor fi probabil punctele cele mai spectaculoase ale pavilionului Facultății de electrotehnică.

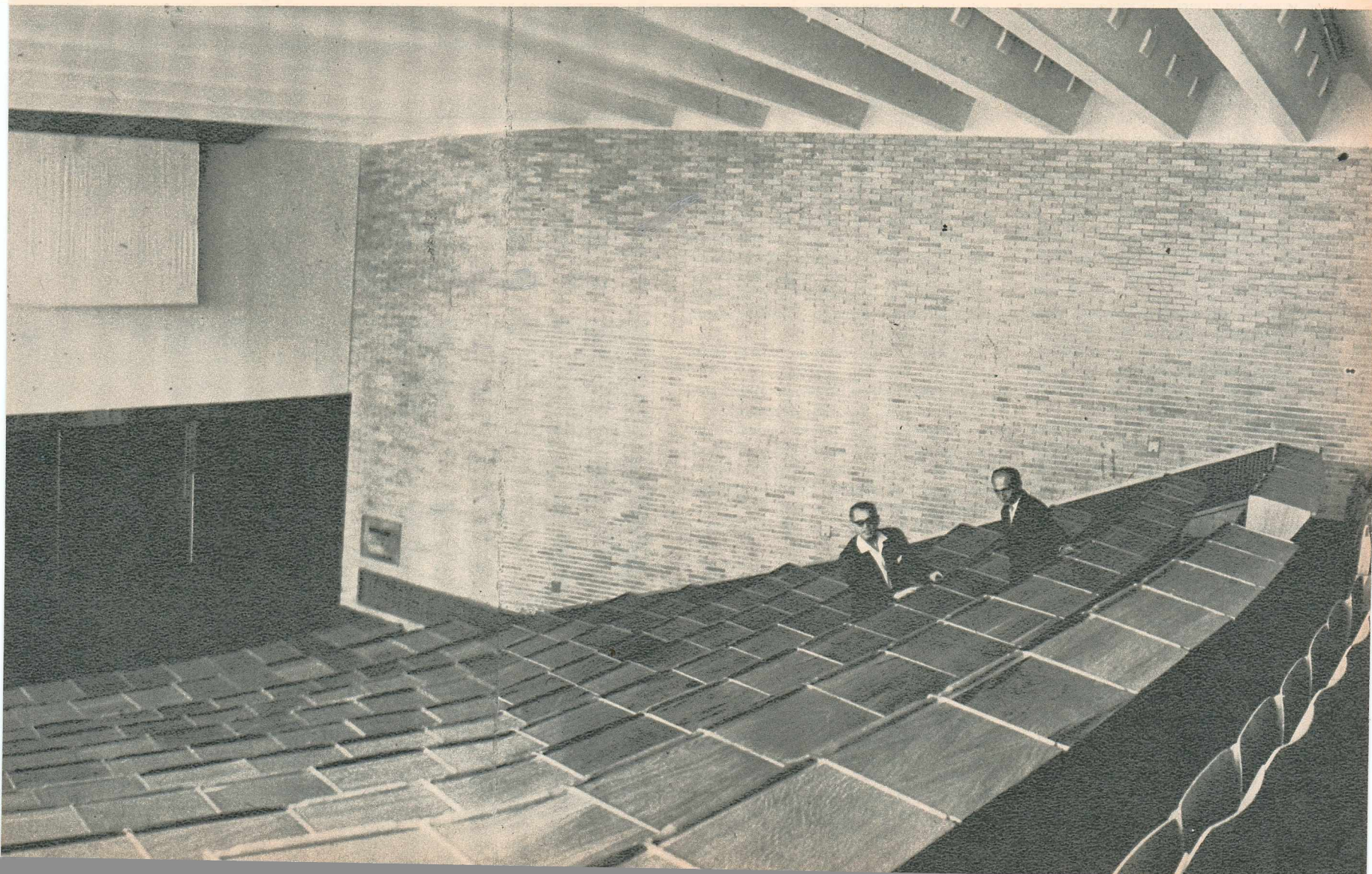
În stadiu avansat se află și lucrările pavilioanelor mecanică și electrotehnică, iar la centrala tehnică și la laborator muncitorii execută finisajele.

Așezat în imediata apropiere a căminelor Grozăvești și Semănătoarea, Institutul politehnic se află în felul acesta în orașelul studențesc. De aici posibilitatea folosirii în modul cel mai util a timpului. Departe de zgomotul orașului, studenții Politehnicii — cu consecvența în studiu care-i caracterizează — au, începând din anul acesta, săli și laboratoare ce le asigură o pregătire profesională serioasă. Începutul este de bun augur.

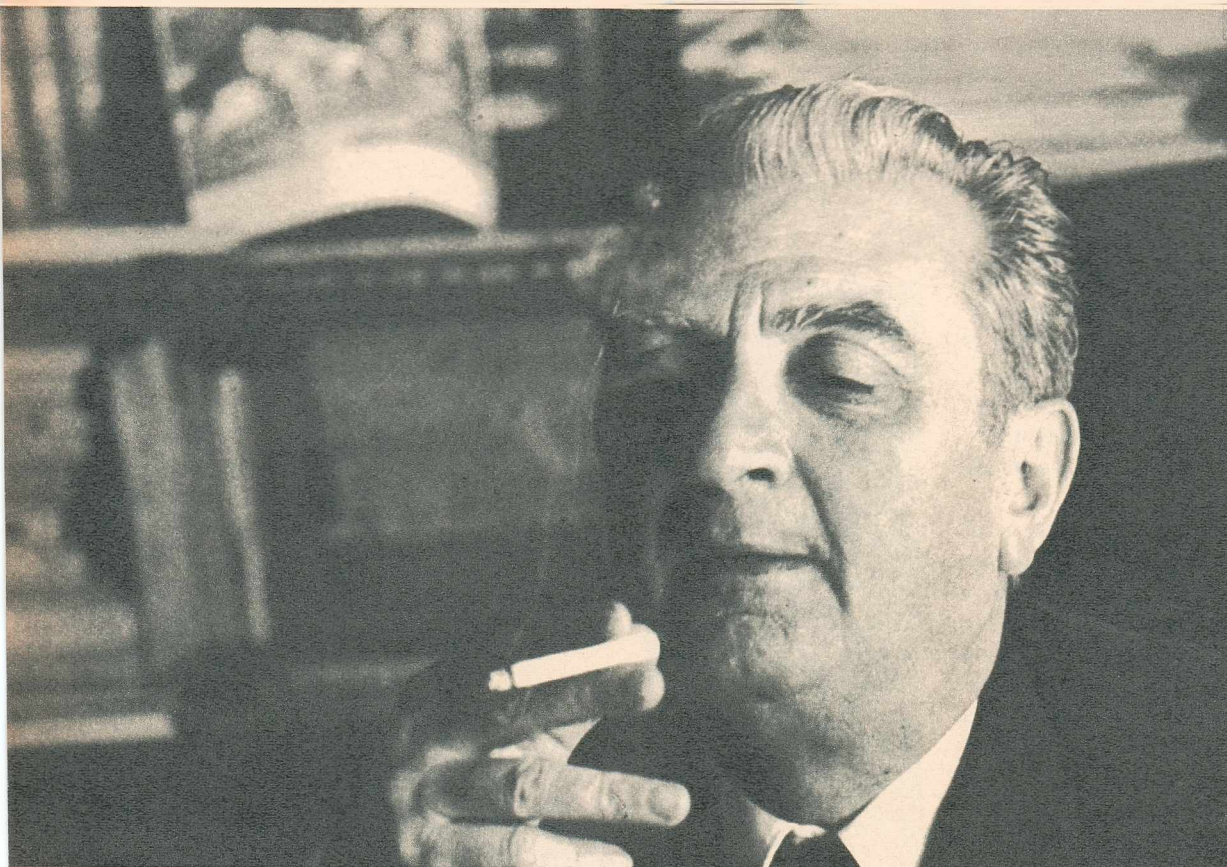

Pavilionul rectorat, în care numai cupola atinge 34 metri în înălțime.

Fantezia arhitecturală, dominantă vizibilă a noului edificiu de învățămînt.

Pagini realizate de Sanda FAUR

Aurel BARANGA: „Încerc să vorbesc în numele publicului“

— Pornisem cu gândul să vă întreb, maestre Baranga, ce piesă nouă veți oferi teatrelor în această stagiune, pentru că i-ați învățat pe spectatori să aștepte, în fiecare an, o nouă premieră a lui Aurel Baranga. Dar mi-am aruncat o privire în repertoriul pe țară al teatrelor și am reținut că toate cele opt comedii ale dv., începând cu «Mielul turbat» din '52 și terminând cu «Travestiul» lui '69, sînt programate pe scenele țării. Cum se explică tinerețea acestor piese, rezistența lor la uzura timpului, actualitatea lor încă neofilită?

— Cred că, în primul rînd, tocmai prin racordul lor la actualitate. Dar nu la o actualitate văzută ca un instantaneu fotografic al epocii — o asemenea actualitate se perimează cu maximum de urgență — ci la una înțeleasă în contextul tablei de valori morale a timpului, singura rezistentă la acțiunea corosivă a vremii. O asemenea actualitate presupune toate datele avangărzii literare, este în atac împotriva tuturor formelor perimate ale culturii, neagă tot ce este vechi, desuet și lipsit de interes, afirmînd în același timp tot ce este înaintat, inedit, surprinzător și interesant în epocă.

— Să înțeleg că acestea sînt trăsăturile pe care le atribuți pieselor dv.?

— De ce mă obligi la mărturisiri orgolioase? Acestea sînt calitățile pe care le pretinde publicul. Și pentru că publicul știe întotdeauna ce vrea, încerc să vorbesc în numele lui: spectatorii refuză — și îți vorbesc pe baza unei experiențe verificate — tot ce este plicticos, prețios, încărcat, baroc, insistent, tot ce amintește de lecție de morală, de predică și de nivelul unei școli de alfabetizare tardive.

— Cunosc aceste opinii ale dv., le-am citit expuse în repetate rînduri în presă, de unde se vede că sînteți și un excelent teoretician nu numai un practician prolific. Dar ca să revenim la ideea care m-a mînat spre interviul de față, ce ați scris nou, ce a ieșit cald de sub stiloul dv.?

— «Simfonia patetică».

— Nu pare de loc titlu de comedie.

— Și nici nu e. Dimpotrivă, e vorba de o dramă, istoria unei greve muncitorești petrecute în anii 1933-1935.

— Ați revenit deci la tonul și problematica

gravă a «Anilor negri» și a «Arcului de triumf».

— Dar nu la aceleași modalități. E aici o încercare de a înfățișa o acțiune socială, politică, prin destinul a doar patru personaje — trei bărbați și o femeie — care participă la această intensă înfruntare cu consecințe tragice, fiindcă nu pot acționa alt fel. Cu alte cuvinte — și să nu te sperie termenul — este o dizertație filozofică privitoare la destinul revoluționar al clasei muncitoare.

— «Simfonia patetică» și-a pus pe hîrtie primele acorduri?

— Mă aflu, ca redactare, în stadiul final.

— Asta înseamnă că ați și anvizajat teatrul și pe cei patru interpreți ai piesei.

— Da, dar nu-mi place să anticipez. Cred că e vorba de o superstiție. Dar pentru că am intrat în domeniul care începe să frizeze comicul, câteva cuvinte despre o nouă comedie la care lucrez: «Farsa infernală».

— Și farsă, și infernală... Încep să-l recunosc pe Aurel Baranga. Titlul denunță cumva conținutul?

— Evident. Este vorba de o farsă scrisă după toate canoanele genului.

— Vă mai ispitesc canoanele astăzi, cînd ele sînt refuzate cu atîta vehemență?

— Respingerea canoanelor artistice, iată una din dramele dramaturgiei contemporane. De cînd este omul om și cît timp va mai exista sub această formă în univers, cîteva canoane nu pot fi abolite.

— Nu-mi vine să cred că sînt tocmai cele ale farsei...

— Nu, dar omul rîde cînd realitatea i se înfățișează sub aspectul ei comic și plînge cînd i se dezvăluie chipul ei tragic. «Farsa infernală» este o grotescă fabricată — întrebunțez intenționat termenul, fără teamă de conținutul său peiorativ — după toate regulile farsei clasice, intră în joc exagerarea conștientă și procedeul aglomerării, boule-de-neige-ul situațiilor comice și surprizele, qui-pro-quo-ul și imbroglio-ul, loviturile de teatru și — cu riscul să mă deconspir — cîteva din procedeele commediei dell'arte. Inovația pe care o propune «Farsa infernală» derivă din racordarea tuturor acestor procedee cu altele, contemporane: proiecția cinematografică, afișul ca-

ricatural, colajul viu, procedee care sper să seducă imaginația tinerilor noștri regizori.

— Presupun că o asemenea dezlănțuire infernală de mecanisme comice nu o veți mai putea rezolva cu patru personaje.

— Nu, cu unsprezece, în fond, douăzeci și două, pentru că fiecare erou trăiește o dată aici pe pămînt și a doua oară în iad, fapt ce legitimează și titlul comediei.

— Cu riscul de a vă răscoli superstițiile,

vă întreb din nou cărui teatru îi destinați farsa aceasta?

— Celui care îmi va oferi cea mai bună distribuție. Pînă una-alta, mai țin piesele pe birou, le mai revăd, cu riscul să stric ceea ce nu reușesc să dreg, pentru că fiecare piesă care pleacă în lume e pentru mine un prilej de emoție, de spaime și — ca să întrebunțez un termen la modă seducător ca un drog — de angoase terifiante.

Paul ANGHEL: „Teatrul politic e un act de opțiune“

Apariția dramatică cea mai interesantă a actualei stagiuni se anunța a fi Paul Anghel — până mai ieri, și chiar și astăzi încă, și, desigur, în continuare și miine, publicist de mare vigoare — pe care două piese istorice, «Săptămîna patimilor» și «Viteazul», și două prestigioase scene bucureștene, Naționalul și Bulandra, îl catapulsează dintr-o dată și cu forță în conștiința noastră.

— De ce teatru și de ce istoric, Paul Anghel, cînd primii pași în dramaturgie i-ai făcut cu cei «Șapte inși într-o căruță», o piesă de actualitate, cum ne place a spune?...

— ...dar care de fapt era o piesă istorică, așa cum, de loc paradoxal, «Viteazul» e o piesă contemporană. Aș spune chiar mai mult: «Șapte inși...» se referea încă de pe atunci la un moment istoric depășit, depășit de viață, trecut adică din ordinea imediată în ordinea istorică, și anume la procesul de încheiere a colectivizării. În privința piesei «Viteazul» lucrurile stau nițel alt fel...

— E adevărat, problematica piesei, din păcate, nu s-a demodat.

— Fiindcă această problematică ține de o dilemă a existenței noastre, o dilemă umană și ca atare comprehensibilă universal.

— Îmi îngădui să te întreb: crezi că piesa dumitale are realmente o valoare universală?

— Nu știu dacă piesa, deci talentul meu, are încă o asemenea dimensiune, dar problematica, după cum se vede, nu e numai a noastră, a românilor, ci și a altor națiuni supuse cîndva dictatului unor imperii de sub tutela cărora n-au reușit să scape decît cu prețul unor mari sacrificii, cu prețul jertfei unor generații sau a unor personalități temerare, printre care și eroul meu. Mă refer, desigur, la Mihai Viteazul.

— Ai îndrăgît oare acest personaj istoric?... Pentru că în text, autorul, adică tot Paul Anghel, a fost adesea crud cu el...

— Istoria nu se face numai cu iubire, cum să te conving? Uneori ești silit să o accepți chiar dacă nu-ți convine, chiar dacă nu admiți trăsăturile sau măsurile unui anume personaj istoric, precum Mihai, un erou care te silește să faci istorie nu cum ai vrea sau și-ar conveni, tocmai fiindcă și el, la rîndu-i, nu face istorie cum ar vrea

sau cum îi convine, ci cum e silit să facă.

— Dar cum și se înfățișează din același punct de vedere Ștefan cel Mare, pe care l-ai evocat în «Săptămîna patimilor»?

— Ștefan e cu totul altceva. E un personaj biblic sau homeric. Deci un personaj aproape ireal de vreme ce se confundă cu mitul. Un cercetător al spiritualității noastre spune chiar cîndva: «Ștefan cel Mare n-a existat, l-a inventat Nicolae Iorga».

— Și acum îl reinventează Paul Anghel...

— Mă rog, e prea mult. Oricum, tipul e legendar de vreme ce ține de o idealitate prin virtuțile sale, ca și prin încrederea sa în popor. Ștefan înarmează poporul, el poartă deci un război popular; el se confundă pînă într-atît cu țara încît nu-și sacrifică numai capul («prea multă mișcare de oameni pentru acest cap sur al meu») ci chiar țara, dîndu-i foc. Vezi deci pînă unde acest cap se confundă cu trupul țării, iar ca urmare capul nu cade (ci uneori se pleacă) iar țara renaște.

— Așadar, ne aflăm în fața unui teatru politic în care nici măcar nu te-ai străduit să «faci» istoria prin recuzită, să o refaci prin spectaculosul scenei, legat la noi prin tradiții de teatru istoric. Fiindcă în «Săptămîna patimilor» nimeni nu trage din teacă sabia, iar în «Viteazul» o uriașă epopee militară se rezolvă prin dialogul a numai două personaje.

— Da, fiindcă teatrul politic e un teatru al înțeleșurilor, și el apare ca un act de opțiune, ca un *nu* spus istoriei, ca un *da* spus unei anume direcții istorice.

— Nu găsești însă că această modalitate, frecventată asiduu pe alte meridiane, la noi încă insolită, va ridica probleme dificile transpunerii scenice?

— Probabil, mă simt chiar vinovat că textele pe care le propun pot crea asemenea imprevizibile încurcături. Dacă vrei, îți ofer o soluție simplă și reciproc convenabilă. Mă retrag cu textele mele acasă, la editură, și astfel le va citi oricine pofteste și le va aprecia oricine are disponibilitate.

— Dă-mi voie, dragă Paul Anghel, să-ți spun că te răsfeți. Teatrul se scrie totuși pentru a fi reprezentat, iar afișele a două mari teatre bucureștene — și după cîte știu ale altor cinci teatre din țară — îți anunță piesele.

— Vreau totuși să precizez, ca să mă

înțelegi mai bine, că teatrul meu este în primul rînd legat de gazetăria mea politică și ar fi absurd să-mi închipui sau să rîvnesc ca articolul meu politic săptămînal să poată deveni spectacol pe vreo scenă.

— Și totuși «Viteazul» a ieșit la rampă pe scena Teatrului «Bulandra».

— N-am cuvinte să omagiez risipa de energie, buna-credință, dacă vrei chiar spiritul de jertfă pe care le-au dovedit cîțiva eminenți actori ai scenei noastre. Și mă refer la Mihaela Juvara, Victor Rebengiuc, Petre Gheorghiu, Ion Caramitru, la maestrul Fory Etterle și la ceilalți, care cu o cucernicie demnă de o cauză mare s-au aplecat peste acest text.

— Simt, simt ceva alarmant sub această avalanșă «cucernică» de omagii.

— Dacă vrei să o iei așa... Dar cei de la «Bulandra» mă asigură, prin declarații exprese, că un spectacol nu trebuie să fie obligatoriu bun sau, hai să spunem, ieșit din comun. Pot exista — și nu e nevoie să o demonstrăm — spectacole călduțe, spectacole scîldate, spectacole încurcate, spectacole confuze, spectacole modeste, spectacole oarecare, spectacole care pot asigura o «prezență» în actualitate, chiar aplauze de conveniență, chiar cronici complezente.

— Să înțeleg, Paul Anghel, că alături de toate aceste prea puțin măgulitoare aprecieri lingă spectacolul de la Teatrul «Bulandra»? Nu știu totuși de ce te-a nemulțumit atît de puternic spectacolul lui Valeriu Moiescu! L-am văzut și eu, și o spun fără complezență că sînt foarte departe de aprecierile dumitale.

— Eu și Valeriu Moiescu, regizorul spectacolului, sîntem într-un perfect acord. Regizorul știe că spectacolul nu e ceea ce a dorit, și eu îi dau dreptate. Tocmai de aceea, poate, regizorul ține să-și ia revanșa pe o altă scenă. Ce vrei, nu i-a ieșit, e libertatea lui. Iar eu admir și respect libertatea. Mai mult chiar, Moiescu a și lăsat spectacolul în voia valurilor, ca pe un vas cu cirna ruptă. Îl va veghea, să sperăm, pînă la scufundare, elicopterul lui Liviu Ciulei. Să adaug totuși că aștept cu emoție și încredere spectacolul lui Vlad Mugur de la Cluj și pe cel al Naționalului nostru bucureștean cu «Săptămîna patimilor»?... Zău, te rog să crezi că e mai plăcut să scrii piese decît să le vezi jucate. Pînă una-alta...

permite oricînd și oriunde să se tragă din ea înțeleșuri satirice spre actualitate. Drept care s-a apelat la un text al lui Tudor Mușarescu, care comprimă cele două Chirițe — din provincie și din Iași — cu o anumită libertate de fabulație ce avantajează spectacolul; drept care regia a fost încredințată lui Horea Popescu, ardelean cu umor savuros, cu fantezie solidă și fabuloasă totodată, care le va pune pe Aristița, Calipsița și Luluța să «gioace» și... oșenește, să patineze pe roțile și să cînte o sumedenie de cîntecule unelei cam ca în «Umbrelele din Cherbourg»; drept care vodevilul se va travesti pe alocuri în musical, fără ca prin aceasta să se forțeze cumva «modernizarea» textului. Horea Popescu își conduce spectacolul cu mină sigură pe firul subțire dintre cele două planuri — cel al interpretării tradiționale și cel al comentării actuale — alătură momentele de joc realist, sincer, saturat de adevăr, cu cele de interpretare detașată, autoironică, subliniind continuu vîna satirică a textului. Radu Boruzescu a îmbrăcat și machiat personajele ca pe niște păpuși lumești, cu o notă de grotesc, de Grand-Guignol în stil, și... și la ora actuală actorii repetă frenetic, amuzîndu-se primii de hazul situațiilor, jucînd și jucîndu-se cu textul și dovedind că tînăra generație a Naționalului are și ea nebănuite resurse comice.

Am o presimțire bună despre felul în care va arăta la chip «Chirița» aceasta bucureșteană ce frînge limba actorilor munteni zeloși să vorbească «ghinișor» moldovenește, despre cum va arăta cuplul Birzoilor (Draga Olteanu și Al. Giugaru), și cumnata Elencu (Eugenia Popovici), și feteșoarele «frumușeli, hărnișeli, curățeli», Luluța, Aristița și Calipsița (Silvia Popovici, Coca Andronescu, Rodica Popescu), și Guguloiul nineacăi (Gh. Popovici-Poenaru), și toți, și toate aceste personaje pe care le purtăm cu noi și în noi încă din primele clase liceale. Dar chiar și avancronicile nu au voie să facă pronosticuri — ca la timpul probabil, cum spunea recent un actor cunoscut. Așa că, fără presimțiri, fără pronosticuri, să lăsăm Chirița '69 să sosească la rampă în chip de armazoancă, chiar dacă pe scenă nu va tropăi calul bălan din poveste...

(Continuare în pag. 28)

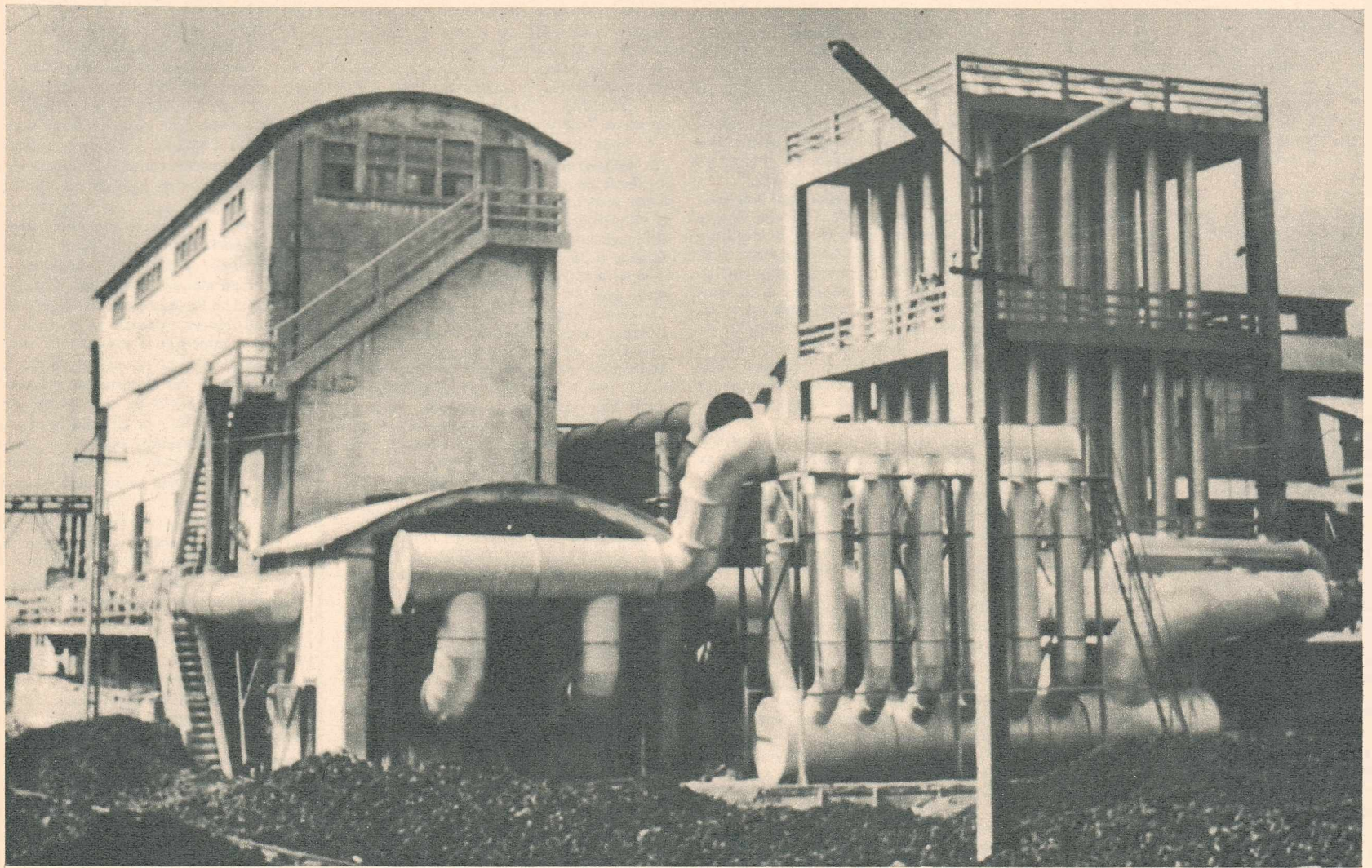
Chirița Ia... București

Coana Chirița urcă zilele acestea, suflînd greu, pe scena Naționalului bucureștean, nu chiar pe calul bălan al tradiției, ci pe o «motoreată» cu aburi, nu în travestiul consacrat de Millo și Miluță Gheorghiu, ci în fustele autentice ale Dragăi Olteanu, neținînd de loc seama de canoanele montărilor clasice de-acasă, de la Iași; și e firesc să fie așa. În lăcașul lui Caragiale nimeni nu ține să facă în '69 un spectacol de arhivă din Chirițele lui Alecsandri și nici să-și îndeplinească formal o obligație repertorială, ci să-și spună un cuvînt proaspăt, propriu, amuzat, asupra unei piese care

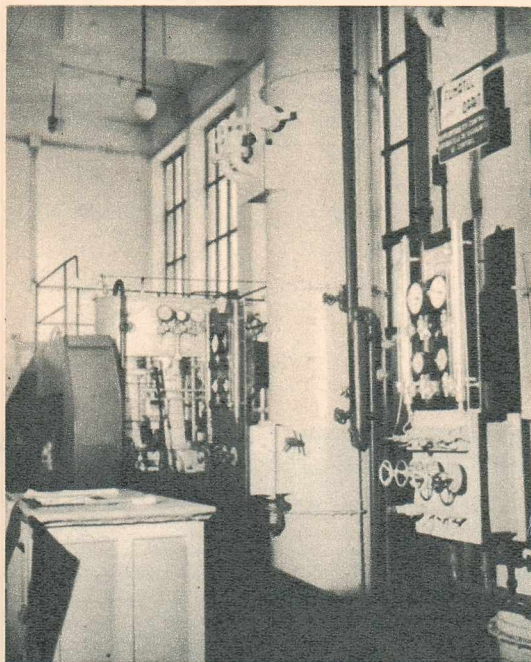
Aristița, Luluța și Calipsița (Coca Andronescu, Silvia Popovici și Rodica Popescu), fetele «frumușeli, hărnișeli, curățeli» din «Coana Chirița».

Și o Coană Chirița bucureșteană, care nu trebuie să apeleze la travesti: Draga Olteanu.

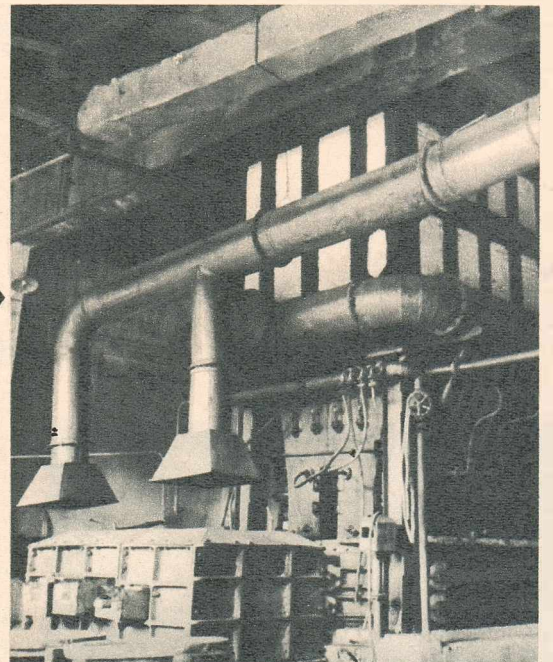

Noua secție de oxigen a uzinei băimărene, secție dotată cu utilaj modern, construită în anii socializmului.

Filtrarea gazelor evacuate de la secția convertizor a dus la îmbunătățirea condițiilor de muncă și la creșterea randamentelor de extracție.

Și la cuptoarele de topire W.I. s-au adaptat instalații speciale de captare a gazelor nocive.

125 DE ANI

JUBILEUL UNEI UZINE

Încă de la înființarea sa, întreprinderea ce astăzi poartă numele de uzina chimico-metalurgică «1 Mai» din Baia Mare a fost cea mai mare și cea mai importantă uzină producătoare de plumb din țară. Din punct de vedere al volumului producției și dezvoltării tehnologice ea ocupă de mult timp un loc important între uzinele de plumb din Europa și chiar din lume.

Halde vechi de zgură aflate în valea Firizei dovedesc existența cuptoarelor de topire în vecinătatea exploațiilor miniere încă din cele mai vechi timpuri. Există și documente scrise în acest sens — primul datînd din anul 1459 — din care rezultă că activitatea se rezuma numai la extragere nu și la prelucrarea minereurilor. Mai sînt cunoscute și alte documente atestînd funcționarea în valea Firizei a 5 cuptoare de topire, deservite de 14 șteampuri în secolul al XVI-lea, precum și documente privind evoluția acestei industrii în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea.

În urma dezvoltării mineritului în zona Baia Mare, topitoria din Firiza a devenit insuficientă, și în anul 1844 s-a început construirea uzinei noi pe actualul amplasament. Acesta este considerat anul de naștere al uzinei noastre. Este interesant de știut că, chiar în condițiile capitalismului, uzina a ținut pas cu progresul tehnic. De-a lungul anilor, procesul tehnologic a fost supus mereu îmbunătățirilor și modernizărilor, pe măsura

descoperirii unor procedee de fabricație superioară. Acest lucru a făcut ca, pe lîngă plumb, din minereu să se extragă treptat și alte metale: plumb tare, cupru convertizor, bismut metalic, bismut farmaceutic.

Dar adevărata împlinire a uzinei băimărene la nivelul producției mondiale a avut loc în anii construcției socialiste.

Uzina s-a dezvoltat an de an, atît pe linia mării capacitații de producție cît și pe aceea a îmbunătățirii condițiilor de muncă. În această perioadă uzina a suferit o reprofilare structurală în sensul că a devenit o fabrică prelucrătoare a concentratelor plumboase și plumbocuproase, obținînd rezultate deosebite în aplicarea proceselor tehnologice, îmbunătățindu-le continuu.

Efortul colectivului uzinei în mobilizarea tuturor rezervelor cu un minim de investiții se reflectă în dinamica principalilor indicatori: comparativ cu anul 1948, valoarea producției globale a crescut de 16,2 ori pînă în anul 1968, sortimentul plumb de 12, iar cuprul de 15,6 ori. Productivitatea muncii față de aceeași bază prezintă o creștere de 8,2 ori.

Concomitent cu preocupările pe linia utilizării cît mai raționale a capacităților de producție o atenție deosebită a fost acordată valorificării cît mai avansate a materiei prime, ceea ce se oglindește atît în îmbunătățirea randamentelor de extracție cît și în valorificarea

unor elemente ca bismutul și sulful din concentratele plumboase la fabricarea acidului sulfuric.

Dacă ținem seama și de faptul că în această perioadă conținutul mediu de metal al materiilor prime scade, îmbunătățirea randamentelor de extracție este cu atît mai valoroasă, constituind o dovadă a preocupărilor colectivului de aplicare în practică a indicațiilor partidului nostru în ceea ce privește organizarea științifică a producției, reducerea cheltuielilor materiale și — în consecință — creșterea eficienței economice a întregii activități.

Schimbarea radicală a activității uzinei față de trecut se reflectă pregnant și în măsurile cu caracter social și de protecția muncii menite să îmbunătățească condițiile de muncă și de trai ale salariaților uzinei.

Uzina are meritul deosebit pentru formarea și pregătirea cadrelor muncitorești și tehnice necesare dezvoltării și ridicării nivelului tehnic din sectorul metalurgiei neferoase.

Rezultatele obținute oglesc clar aportul colectivului de muncă din uzină la realizarea cu consecvență a sarcinilor trasate de partid, contribuția sa la continua întărire a economiei naționale, la construirea socialismului în patria noastră.

LA TACIAI OMUL A ÎNVINS NATURA

Pavilionul expoziției agricole din Pekin. Machete, hărți, fotografii, grafice sintetizează lupta țărânilor chinezi pentru a smulge pământului recolte cât mai bune, pentru a supune forțele oarbe ale naturii. Un loc important în expoziție este rezervat brigăzii de muncă Taciai, din comuna cu același nume a provinciei Shansi.

Grupurile de vizitatori se opresc îndelung în fața exponatelor, zăbovesc în fața imaginilor și a graficelor care redau munca și rezultatele obținute de brigada din Taciai. Fotografiile oglindesc lupta acestor țărani cu natura, cu torențele de apă ce se formează în perioadele marilor ploii, eforturile depuse pentru lărgirea suprafeței agricole, construirea rezervoarelor pentru lunile de secetă, parcurg anii de eforturi la capătul cărora un ținut odinioară arid a fost transformat într-o zonă agricolă de mare productivitate.

Numele brigadierilor din Taciai au făcut înconjurul întregii țări. Faptele acestor țărani chinezi sînt un exemplu pentru agricultorii din alte regiuni ale țării în care natura nu se arată prea darnică, iar cuvîntul «taciai» a devenit azi sinonim cu munca perseverentă, îndelungată, încununată de succes.

SPRE «MUNȚII SĂRACI»

Am avut prilejul să vizitez personal Taciaiul. Zorii ne-au apucat în lanceu, la cîteva zeci de kilometri depărtare de obiectivul nostru. Orașul — a cărui dezvoltare se datorează intensificării exploatarei cărbunelui din împrejurimi — era luminat de salbele de lumini ale furnalelor. După un scurt popas, ne-am continuat drumul. Mașina se strecura printre dealuri și munți golași. Pământ galben, rocă dură, numai. Ici-colo cite un copac, cîteva fire de iarbă uscată. Ne aflăm în provincia Shansi, a cărei suprafață de 160 000 kmp e constituită în proporție de peste 70 la sută din

teren muntos, accidentat, slab productiv.

În anii de după eliberare oamenii acestor locuri au reușit însă să însuflească viața acestui pământ neroditor. Clima cunoaște aici două extreme: perioadele cînd natura se dezlănțuie în ploii torențiale și cele de secetă, care se prelungec uneori luni în șir. În trecut, recoltele — și așa destul de slabe — erau ori măturate de ploii, ori se uscau sub arșița soarelui. Pentru a consemna zgîrcenia acestor locuri, localnicii au denumit împrejurimile «munții săraci». Secole de-a rîndul vitregia naturii a fost amplificată de crunta exploatare a moșierilor, care dispuneau nu numai de terenuri, ci și de viața oamenilor. «Munții săraci» nu puteau asigura nici minimum de trai. Parte din țărani, izgoșiți de foame, își părăseau satele plecînd spre alte locuri. Cei mai mulți însă au rămas și au continuat lupta împotriva celor doi dușmani — exploatarea și natura — ieșind în cele din urmă biruitori.

VECHIUL ȘI NOUL TACIAI

Satul Taciai se află într-o vale, la poalele unui munte nu prea înalt — totit de ploii și vînturi.

În trecut era un sat ca atîtea altele de pe întinsul Chinei, unde oamenii abia puteau trăi de pe o zi pe alta. 70 la sută dintre ei nu aveau ce mânca — ne spun însoțitorii noștri. Un om care muncea din greu tot timpul anului nu putea întreține nici măcar o familie compusă din două persoane. Locuințele erau săpate în stîncă muntelui. După ce o viață întreagă moșierii le storceau vlaga, la bătrînețe țărani erau alungați și, rămînînd fără nici un sprijin, erau nevoiți să cerșească. De foarte multe ori — ni se spune — ei își puneau capăt zilelor.

După eliberare, locuitorii satului și-au unit forțele în lupta pentru im-

blinzirea naturii. Pentru a stăvili torențele au început construirea de diguri. Muntele a fost săpat în terase, roca a fost acoperită cu pământ cărat coș cu coș de la mari distanțe. Țărani din Taciai au închis cu propriile lor mîini șapte trecători adînci, ridicînd 180 de diguri de piatră cu o lungime de 7,5 km și au tăiat în munte 2 900 de terase.

Privim de jos construcțiile care în-lănțuie munții. Ziduri din piatră susțin terasele, loturile coboară în valuri, pierzîndu-se către baza muntelui. Apa colectată în timpul ploilor este trimisă în perioadele de secetă pe tot întinsul ogoarelor, printr-o vastă rețea de irigații. Pantele și văile odinioară nefertile au fost astfel transformate, după ani de muncă, într-o regiune cu o producție de grîne ridicată, care nu numai că acoperă în întregime nevoile localnicilor ci chiar prisosește, disponibilitățile fiind trimise în fiecare an statului.

În locul fostelor căsuțe pierdute pe povîrnișuri se ridică blocuri cu etaj, construite tot din roca muntelui. Au fost de asemenea clădite școli care pregătesc cadre nu numai pentru Taciai, ci pentru întreaga provincie. Oameni veniți din alte părți ale țării se opresc aici timp de cîteva luni pentru a studia experiența brigăzii din Taciai — după care se întorc și-o aplică în funcție de condițiile locale. De asemenea, în ultimii ani locurile acestea au fost vizitate și de circa 3 000 de străini.

În mod cert, denumirea de «munții săraci» a devenit azi improprie. Poate cu timpul se va împămînteni o alta, care să oglindească impresionanta transformare a acestor ținuturi.

CORISPONDENTĂ
SPECIALĂ
de la
Ion GĂLĂȚEANU

Așa au fost construite terasele, așa a devenit ținutul din jurul satului o regiune agricolă de înaltă productivitate.

de G. DIMISIANU

ANTOLOGIA LITERATURII ROMÂNE DE AVANGARDĂ

Unul din principalii promotori ai avangardei românești ca mișcare constituită, factor activizant și nedescurajat al unei acțiuni estetice temerare, cel care a tipărit revista *Unu* și a editat întâia oară pe Urmuz, poetul Sașa Pană, spirit dintre cele mai avizate în ce privește desfășurarea fenomenului avangardist în cadrele culturii noastre, ne dă astăzi această cuprinzătoare antologie a mișcării, fără îndoială un veritabil eveniment editorial.

Nu este nevoie să argumentăm prea mult utilitatea unei astfel de inițiative care pune la îndemina marelui public, strângându-le laolaltă, texte rarissime, depistate în publicații ce apăreau accidental și în tiraje minuscule (*Punct, Integral, Alge, Cîopotul* ș.a.) atât de greu accesibile astăzi după scurgerea mai multor decenii. Faptul că sînt repuse în circulație e foarte important. Ani de zile au fost comentate în chip tendențios, dacă nu deformat, fără posibilitatea adresării la surse și ignorîndu-se condițiile specifice de manifestare pe care numai o viziune integrală și nepărtinitoare a fenomenului le poate valorifica. S-a diminuat astfel semnificația și ponderea unei orientări prin care literatura română participa substanțial la efortul european de înnoire estetică, în câteva cazuri în chip direct, prin contribuția unor autori ca Tristan Tzara, Voronca, B. Fondane ș.a. *Antologia* lui Sașa Pană redă fenomenului proporțiile pe care le-a avut într-adevăr, recompușind imaginea unei mișcări ilustrate de personalități complexe și care, istoric, se dovedește a fi înregistrat mai multe valuri de înaintare și reflux. Sub bogata varietate de forme descifrăm câteva note comune tuturor autorilor antologați, exprîmînd coordonate fundamentale ale mișcării: conștiința polemică și dizolvantă, negatoare, sentimentul exasperării existențiale și de criză a limbajului, spiritul demitizant și caustic. Desigur că acestea sînt noțiuni generale, dar analiza textelor ne duce în ultimă instanță la ele, cum de altfel rezultă și din paginile programatice, atât de frecvente în literatura avangardei, totdeauna interesată de a-și preciza și repreciza pozițiile de principiu. Prețioasă în acest sens este secțiunea finală a volumului, în care sînt inserate manifeste ale grupărilor și revistelor avangardiste în lumina cărora întreaga culegere își clarifică definitiv înțelesurile și spiritul.

Se poate obiecta selecției întreprinse de Sașa Pană faptul de a fi excesivă. Întîlnim în paginile *Antologiei* (autorii sînt înșiruiți alfabetic), alături de numele protagoniștilor consacrați ai mișcării: Vinea, Voronca, Fundoianu, Ștefan Roll, Bogza, Sașa Pană, Ion Călugăru ș.a., și autori cu totul uitați, precum Grigore Cugler, Dalocrin, Dan Faur și alții alții. Pe de altă parte, *Antologia* include pe Argezi, Ion Barbu, M.R. Paraschivescu, Dan Botta, scriitori care numai tangențial se apropie de avangardism și mai ales în măsura în care acesta, în diverse texte programatice, și-i revendică (Argezi, de pildă, în *Manifestul revistei Unu*). Apoi, *Antologia* inserează și pagini din Geo Dumitrescu, Tonegaru, Negoșescu — autori foarte tineri în epoca războiului și ale căror scrieri de semn nonconformist, deși plămădite într-o ambianță pe care o pregătiseră și însurecțiile avangardei, sînt substanțial diferite de programul acesteia. Reiese că Sașa Pană a dorit să întocmească mai mult decît antologia strictă a curentului, să înfățișeze adică și originile sale, care urcă în Urmuz, Tristan Tzara, Argezi, și manifestările adiacente: M.R. Paraschivescu, Dan Botta, și ecourile tîrzii: generația războiului. *Antologia* e în chip fericit însoțită de ilustrații din Brăncuși, Mihaela Petrașcu, Brauner, Perahim, Herold, Marcel Iancu, Maxy, Jean David ș.a., de asemenea reprezentanți de marcă ai mișcării în deceniile interbelice. Studiul competent și nuanțat al lui Matei Călinescu, indicațiile biobibliografice și cuvîntul înainte al editorului sporesc valoarea și interesul acestei inspirate *Antologii*, carte de referință pentru cercetarea critică actuală dar și prilej de vie satisfacție estetică.

de Teodor MAZILU

CÎND SĂ LE FACI PE TOATE ?

Un vechi escroc, destul de celebru la vremea lui, mărturisise într-o clipă de sinceritate:

— Aștept să-mi fac o avere uriașă. După aceea o să devin și eu un individ moral...

Sînt unii indivizi pentru care morala este o chestiune de viitor și niciodată de prezent. Morala este întotdeauna ceva care va fi cîndva, într-un viitor înceșoșat, și, bineînțeles, niciodată o realitate imediată.

Pentru această categorie de indivizi morala pare o treabă destul de puțin urgentă, niciodată presantă, o treabă care oricînd se mai poate amîna. N-au intrat zilele în sac... Afacerile, în schimb, distracțiile, combinațiile, ipocriziile, bacșiturile nu suferă amîinare, nu admit nici o întîrziere de o secundă, ele trebuie să aibă loc imediat, cu precizia unui ceasornic.

În acest fel trăiesc acești indivizi, escroci prezenți și moralști viitori. Numai că viitorul acesta de aur etic nu prea sosește niciodată. Morala este lăsată să aștepte mult și bine, nimeni nu se grăbește să renunțe la impostură și bacșis. Morala pare o inevitabilitate funebă, asemenea morții; de ce să ne fortăm să fim morali, cînd pînă la urmă tot vom fi siliți să devenim oleacă mai curați? De ce să ne grăbim? Morala tot ne ajunge din urmă... Nu trebuie să părăsim viciile, tot o să ne părăsească ele pe noi.

Pînă la acea morală ipotetică și viitoare, acești impostori își văd liniștiți de negustoriile prezente. Se grăbesc să se asigure ca nu cumva virtutea, asemenea unei boli cumplite, să-i lovească într-o bună dimineață, pe nepusă masă, fără să-i întrebe, să devină oameni de treabă împotriva voinței lor.

În orice caz, ei caută să împingă cît mai departe zilele virtuții. Și-au pus la punct casa, și-au pus la punct garderoba, și-au reparat dantura, și-au schimbat mobilierul, și-au reparat garajul, dar problemele de conștiință le amîna la nesfîrșit.

— Cînd să te mai ocupi, domnule, și de conștiință, cînd?

Așa că sărmana conștiință e mereu amînată și tărăgănată de pe o zi pe alta.

A venit și moartea, și individul nostru tot n-a avut timp să se dedice conștiinței... Cînd să le faci pe toate?...

de Felicia ANTIP

„LUNGA VARĂ FIERBINTE“ (II)

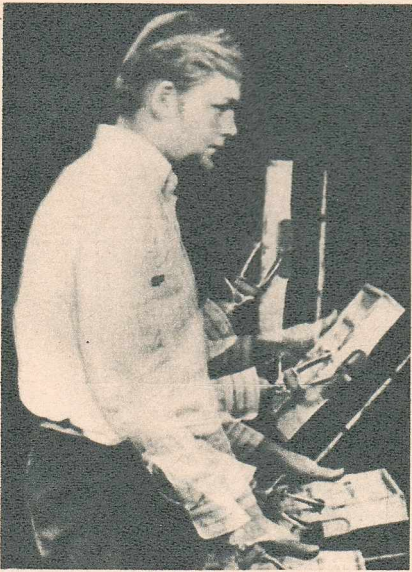
Cînd, solicitată de alte angajamente, actrița Diana Rigg a abandonat rolul irezistibilei doamne Emma Peel, producătorii «Răzbușătorilor» au recurs la una dintre soluțiile-tip folosite în cazuri similare pentru continuarea unui serial: s-a născocit un episod explicînd ieșirea din scenă a partenerii lui John Steed și înlocuirea ei de către Tara King. Disparația unui personaj de serial, introducerea unuia nou, implică, întotdeauna, o intervenție specială în scenariu. Un best-seller american intitulat «Cine a ucis-o pe sora George» (a fost și ecranizat) povestește drama unei actrițe de vîrstă mijlocie din momentul cînd află despre intenția autorilor serialului de televiziune, în care juca de mulți ani, de a imagina un accident fatal pentru infirmiera interpretată de ea. La noi s-a încredințat rolul căpitanului Val-Virtej cînd lui Dem Savu, cînd lui Septimiu Sever, ceea ce ni s-a părut a fi un frapant exemplu de lipsă de profesionalism. Se poate oare reproșa același lucru regizorului serialului american «Lunga vară fierbinte», care într-o bună zi l-a eliminat pe unul dintre eroi (Will Varner) pe durata citorva episoade, pentru ca mai apoi, fără nici o explicație, fără nici o scuză, să-l readucă întruchipat de cu totul alt actor? Televiziunea noastră a simțit nevoia firească de a insera în programul Radio-TV o scurtă formulă justificativă. Societatea de televiziune producătoare își permisesese însă această inadmisibilă licență nu pentru că n-ar fi știut că «nu se face», ci pentru că, probabil, considera «Lunga vară fierbinte» un telefoleton fără prea mari pretenții.

Meșteșugul realizatorilor nu poate fi pus însă la îndoială. Pentru fabricile de filme de televiziune, unde străzi și orașe întregi construite temeinic din beton și cărămidă stau gata să furnizeze amplasamentul unor acțiuni petrecute în orice punct de pe glob și în orice epocă istorică, cele câteva decoruri în care se desfășoară acțiunea din «Lunga vară fierbinte» nu constituiau în nici un caz o problemă. În conformitate cu o tehnică îndelung verificată, cele cinci personaje permanente (familia Varner, Ben Quick, Minnie Littlejohn) au fost alese pe baza a două criterii: înfățișare agreabilă, atrăgătoare, și o schemă psihologică foarte simplă. Definite numai prin una sau două trăsături de caracter, aceste personaje au doar rolul de a oferi un cadru uman permanent acțiunii diverselor episoade. Complicațiile sufletești, îndoilele morale, frămîntările sînt rezervate personajelor a căror viață scenică se reduce la durata unui singur episod. Acestea din urmă și acțiunile lor par a fi extrase, cu precădere, din almanahul psihanalistului de salon. Telespectatorii americani din clasa mijlocie recunosc, probabil, cu plăcere formele extreme ale obsesiilor și complexelor despre care li se vorbește în orele scump plătite petrecute în cabinetele unde sînt «analizați». Alte episoade își trag substanța din formele curente ale delincvenței juvenile americane. La noi, atracția exercitată, se explică, dimpotrivă, prin relativa nouitate a fenomenelor evocate.

Revenind la personajele-cheie, să remarcăm frumusețea anti-septică a Clarei, exponentă a unui ideal hollywoodian ceva mai vechi, desăvîrșita inconsistență psihologică a fratelui ei Jody, frumusețea și destul de necopt pentru a putea să fie tras cînd într-o parte, cînd în cealaltă, pe Minnie Littlejohn, cu surîsul veșnic întipărit pe față, îndeobște martoră tăcută și pasivă a evenimentelor și, în sfîrșit, pe Ben Quick și Will Varner. Varner nu seamănă cu «moș Billy» din trilogia lui Faulkner decît prin faptul că are o avere pe care dorește să și-o păstreze. Ciudata precipitare manifestată de noul interpret dă mai bine măsura lipsei de contur psihologic a personajului decît o făcea bonomia simpatică a interpretului inițial. Ben Quick, zdravăn, cu privirea puțin piezișă dar de fapt băiat de treabă care «merită» să ajungă bogat, este exact opusul lui Flem Snopes, adversarul lui Will Varner din «Cătușul». Faulkner a surprins fizionomia arivistului vicelan, lipsit de scrupule, care se căsătorește cu fata lui Varner pentru a parveni. «Lunga vară fierbinte» este, dimpotrivă, povestea unui *self made man* de treabă.

Comparația de mai sus este de fapt neavenită. Nu există, în realitate, nici un element comun între personajele viguroase admirabil conturate ale lui William Faulkner și siluetele vagi ale serialului, iar sensurile sociale profunde din opera faulkneriană sînt pur și simplu ignorate.

Scopul ultimelor două cronici a fost nu de a strica plăcerea celor care își omoară timpul urmîrind detașat «Lunga vară fierbinte», ci doar de a-i informa cît de cît pe cei ce au crezut în mod greșit că a viziona «Lunga vară fierbinte» înseamnă a lua contact cu universul faulknerian.

PROTEZA ELECTRONICĂ

Această proteză electronică este acționată de înșiși biocurenții invalidului. Ei sînt amplificați de un dispozitiv electronic și transmiși unui motor care declanșează mișcarea protezei. Rezultatul surprinzător îl puteți judeca privind fotografia. Proteza a fost elaborată de un institut din Massachusetts.

CA PE APĂ!

Acest «simulator» de barcă cu motor (de curse!), deși aparent simplu, este foarte complicat. Pe ecran se proiectează imaginea unei curse de bărci cu motor, iar conducătorul trebuie să-și «conducă» ambarcația... ca pe apă. În funcție de comenzile date de el, barca se înclină sau chiar se dă peste cap!

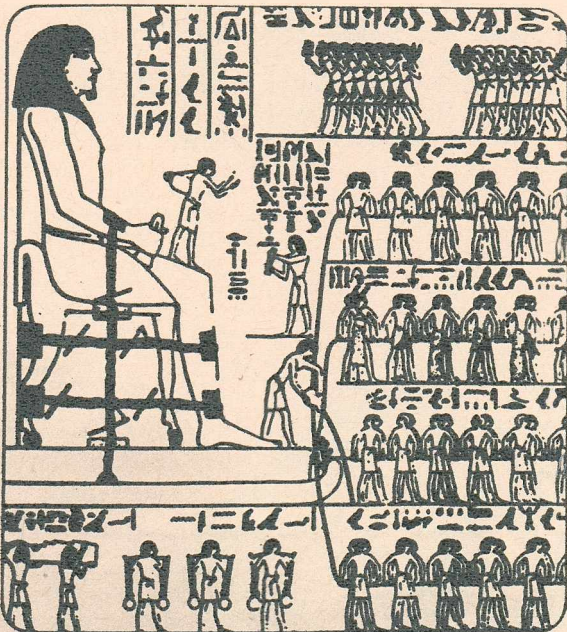
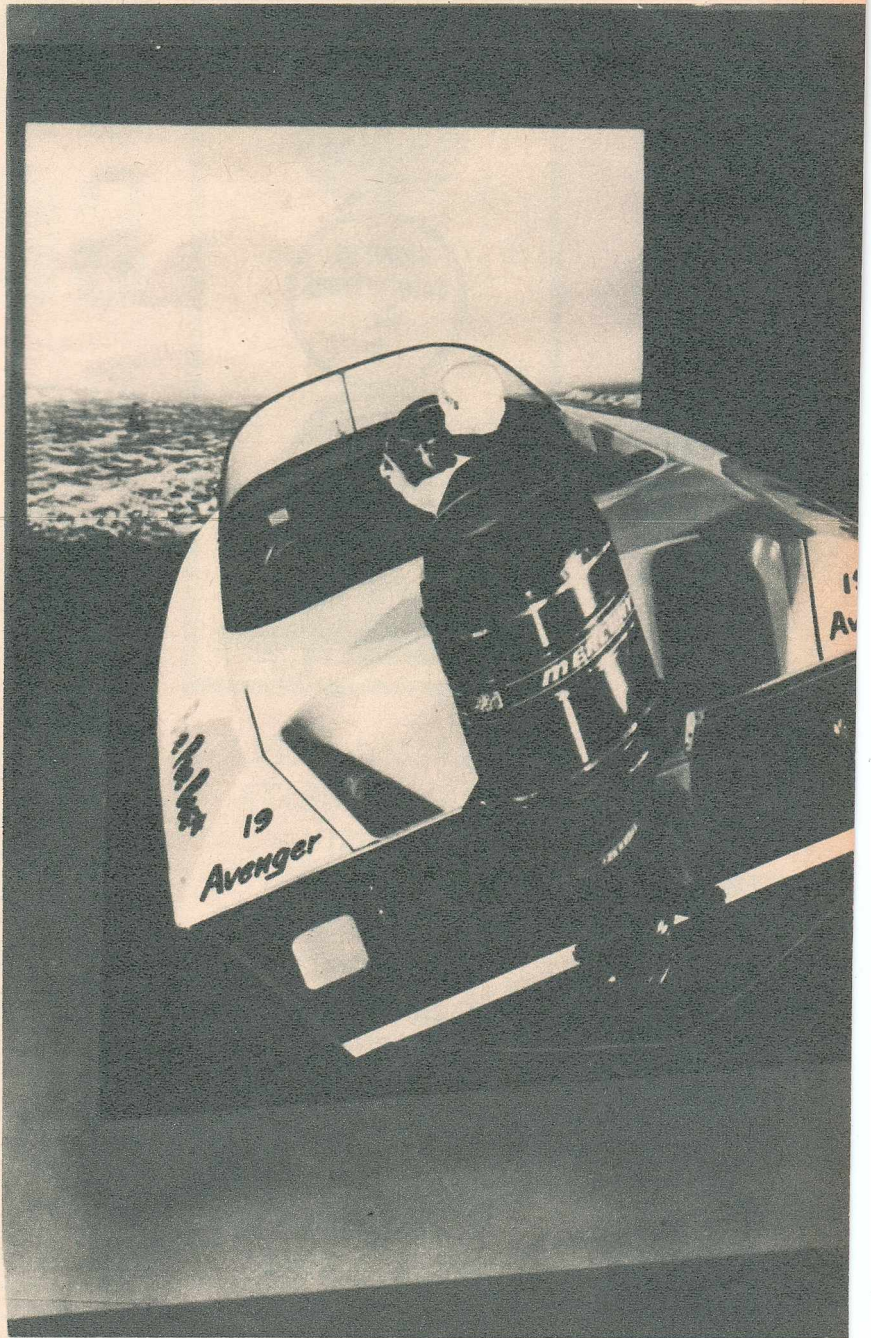
Efectele comenzilor conducătorului sînt analizate de un calculator electronic, care comandă balansarea corespunzătoare a bărcii.

Firește, această instalație costisitoare — construită de compania engleză Redifon din Buckinghamshire — nu are scop de divertisment, ci servește antrenamentelor.

Efectul este atît de realist încît — poate chiar spre mirarea proiectanților — conducătorii... pe uscat sufereau, la sfîrșitul experiențelor, de rău de mare.

O UTILIZARE NEOBIȘNUITĂ A RAZELOR X

Aciditatea sucului gastric poate fi măsurată cu ajutorul razelor X: bolnavul înghite o capsulă de gelatină acoperită cu o rășină specială care se dizolvă într-un mediu cu o aciditate bine determinată. Capsula conține trei comprimate de sulfat de bariu, care sînt eliberate cînd gelatina este atacată de secreția gastrică și pot fi observate prin radiografie.

INVENȚIE... STRĂVECHE

În epoca noastră în care, de pe o zi pe alta, cele mai fantastice speculații științifice devin realitate, este uneori reconfortant să aflăm că lanțul surprizelor se întinde și... spre trecut. În grota El Bersih, bunăoară, a fost descoperit un desen înfățișînd transportul unui colos de alabastru. Dacă priviți cu atenție desenul veți observa că un lucrător toarnă lubrifianți pentru a ușura alunecarea. Așadar, oricît ar părea de ciudat, lubrifierea a fost inventată... în zorii civilizației umane.

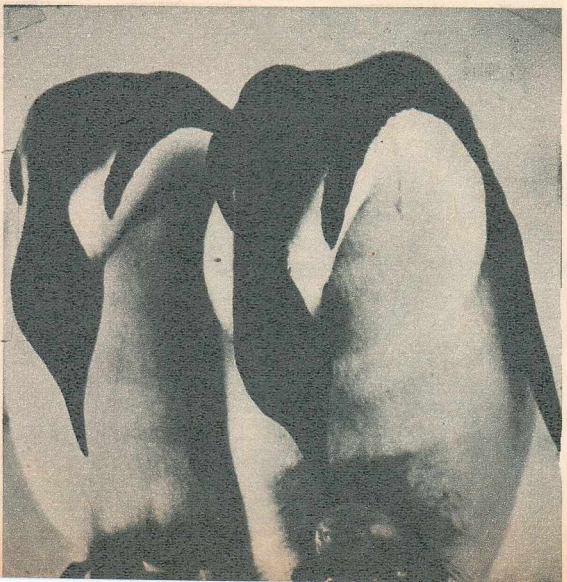
O „STICLĂ ANTIIMPRUDENTĂ“

Din cauză că au ingerat conținutul sticlelor cu medicamente, în fiecare an mor mii de copii. Cu toate eforturile depuse, nu s-a reușit pînă acum să se evite complet aceste imprudențe. Cîțiva ingineri canadieni au inventat de curînd o sticlă din material plastic, astupată cu un dop flexibil. Pentru a scoate acest dop trebuie să se tragă foarte tare de toarțele ascunse în creștăturile de pe marginea gîtului sticlei. Or, pentru a putea scoate toarțele, un adult trebuie să apese cu multă putere în jos gîtul sticlei. În timpul a foarte numeroase încercări, numai doi copii dintr-o mie au reușit să destupe acest model de sticlă, dar aceștia erau trecuți de vîrsta de șase ani...

UZINĂ DE DESALINIZARE PE MALUL MĂRII CASPICE

Prima uzină de desalinizare a apei cu ajutorul energiei nucleare va intra în curînd în funcțiune la Șevcenko (U.R.S.S.), pe malul Mării Caspice. Uzina va funcționa cu un reactor supragenerator cu neutroni rapizi, care va produce 150 MW și 150 000 mc de apă dulce pe zi. Fiind situată la o distanță de trei kilometri de mare, aprovizionarea cu apă și posibilitatea de extindere a uzinei sînt asigurate.

Uzina cuprinde reactorul, instalația de desalinizare și sala de turbine. Centrala nucleară servește ca uzină-pilot pentru cercetarea modului de funcționare a reactorilor de acest tip și pentru perfecționarea tehnologiei desalinizării apei de mare la nivel industrial.

PARIAȚI?

Vă propunem un pariu. (Puteți să-l propuneți la rîndul dv. prietenilor.) Cine clocește ouăle? Răspuns (25 de puncte): *ta-tăl*. Este vorba de un pinguin «Manchot Empeur». *Masculul* pitește ouăle sub burtă și le «clocește» conștiincios, femeile rămînîndu-i, la timpul oportun, doar sarcina educației puilor...

VACCINARE PRIN AEROSOLI

Introducerea vaccinului pe o suprafață cît mai întinsă a aparatului respirator constituie una din problemele cele mai actuale ale profilaxiei «boliilor aeriene», ca gripa, virozele pulmonare și altele. În acest scop s-au imaginat diverse metode bazate pe administrarea vaccinurilor sub formă de aerosoli — soluții într-o stare de dispersie foarte fină, care îngăduie inhalarea și absorbția lor prin intermediul mucoasei pulmonare.

Recent la Institutul de inframicrobiologie al Academiei a fost proiectat și construit un astfel de aparat care vaccinează automat. Experimental, animalele introduse într-o «cameră de vaccinare» inhalează aerosolii salutar. Aparatul, construit de cercetătorul V. Babes, permite aerosolizarea în serie a două produse, de exemplu virus și vaccin, vaccin și interferon sau virus și antibiotic, și are o eficiență de imunizare superioară față de alte procedee.

ada . s . ada

DOUA ASIGURARI SOLICITATE

ASIGURAREA AUTOTURISMELOR

● PENTRU CAZURILE DE AVARII...

...acoperă pagubele produse autoturismului asigurat de stricăciuni sau distrugerii pricinuite de ciocniri cu alte autovehicule sau cu orice alte corpuri mobile sau imobile aflate în afara autoturismului asigurat, loviri, izbiri, căderi (căderea în prăpastie, căderea în apă cu prilejul transbordării, căderea din cauza ruperii podului, căderea pe autoturism a unor corpuri etc.), derapări sau răsturnări, incendii, explozii, greutatea zăpezii sau a gheții etc.

● PENTRU CELE MAI DIFERITE SITUAȚII

- concedii
 - drumeții
 - plecări din localitate (pentru activități pe șantiere) etc.
- ESTE UTILĂ asigurarea „TURIST”

● PENTRU CAZURILE DE RĂSPUNDERE CIVILĂ...

...se acordă despăgubiri pentru sumele pe care asiguratul este obligat să le plătească drept dezdăunare și cheltuieli de judecată persoanelor păgubite printr-un accident pricinuit de autoturismul asigurat, ca urmare a vătămării corporale sau a decesului persoanelor, precum și a avarierii ori a distrugerii bunurilor. Se mai acordă despăgubiri și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil, chiar dacă nu a fost obligat la dezdăunare.

ASIGURAREA „TURIST”

Administrația Asigurărilor de Stat încheie contracte de asigurare de accidente «Turist» cu persoane în vîrstă de la 16 la 70 de ani inclusiv.

SE ASIGURĂ:

— persoana care încheie contractul (pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces din accidente);

— bunurile din gospodărie și cele luate în deplasare de asigurat.

Dintre evenimentele neprevăzute (riscurile) cuprinse în asigurare menționăm: explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, degerarea, înecul ș.a.

Pentru pagube la bunuri se acordă despăgubiri în cazuri de: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, grindină, inundații, furtună, uragan, cutremur de pămînt, prăbușire sau alunecare de teren, pagube produse de greutatea zăpezii sau a gheții, furt prin spargere, carbonizare totală sau parțială ori topire chiar și fără flacără, urmările stricăciunilor accidentale la instalațiile de apă, canal sau încălzire centrală etc.

SUMELE ASIGURATE SÎNT ÎN VALOARE DE 5 000-25 000 de lei.

PRIMA este de 15 lei pe lună.

ALEGERILE ȘI NOILE DIMENSIUNI CRITICE

Corespondență specială din Bonn de la Radu PASCAL

La Düsseldorf (în fotografie) ca și în alte orașe vest-germane demonstrațiile împotriva partidului național-democrat de factură neonazistă s-au intensificat în timpul actualei campanii electorale.

Se spune aici că alegerile pentru noul Bundestag vest-german vor fi cele mai politice din istoria R.F.G. Mai exact, pentru prima oară în R.F.G. rezultatele electorale sînt cu totul imprezvizibile. Cei 31 milioane de alegători trebuie să se pronunțe asupra unuia sau altuia dintre candidații reprezentînd un evantai larg de forțe politice, incluzînd Uniunea creștin-democrată, Partidul social-democrat, Partidul liber-democrat, Partidul național-democrat de extremă dreaptă. Pentru prima oară participă la alegeri «Acțiunea progresului democratic» ce grupează comuniști, socialiști, democrați — muncitori, țărani, intelectuali, reprezentanți ai burgheziei liberale. Este totuși de presupus că partida decisivă se va juca în fața urnelor, dînd cîștig de cauză unuia dintre cele două partide vest-germane, creștin-democrat și social-democrat. Cert este că social-democrații au pentru prima dată șansa de a ieși învingători sau, în orice caz, de a obține voturile necesare pentru ca, împreună cu micul partid liber-democrat, actualmente în opoziție, să fie în măsură să creeze un nou guvern. Pentru creștin-democrați, posibilitatea de a trece în opoziție îi obligă la o combativitate sporită. Experiența unui posibil cabinet de coaliție dintre social-democrați și liber-democrați ar însemna reeditarea, de data aceasta cu repercusiuni mult mai profunde, a înfrîngerii suferite de ei la alegerile pentru președinția republicii, cînd social-democratul Gustav Heinemann a putut fi ales în cea mai înaltă funcție de stat cu sprijinul de ultim moment acordat de liberali. În aceste condiții prea puțini sînt aceia care vorbesc acum despre o posibilă — dar pînă nu demult aproape sigură — continuare a mării coaliții dintre U.C.D.—U.C.S. și P.S.D. Creștin-democra-

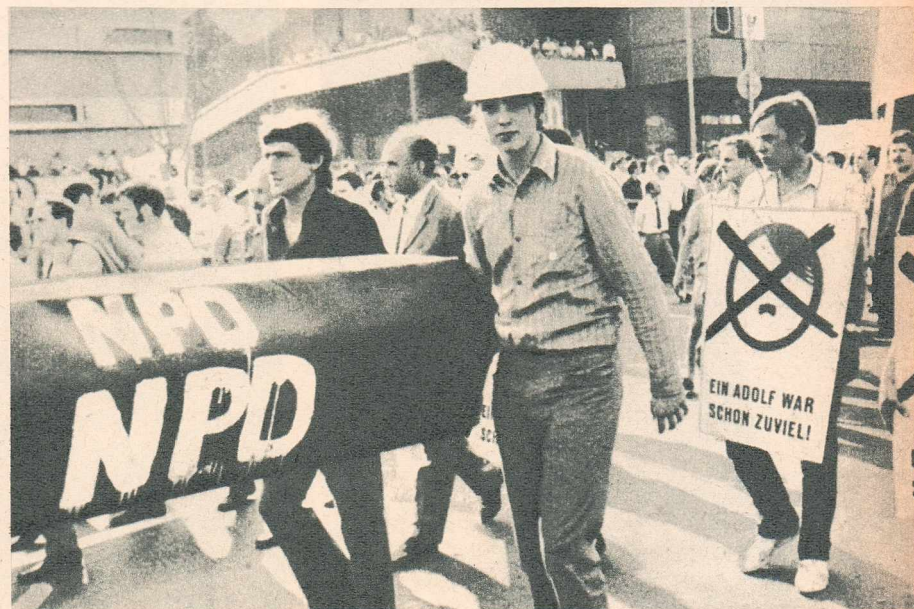
argumentării pro sau contra unei revalorizări, s-ar părea că și-au epuizat toate resursele de energie, dar în același timp a antrenat în polemică o serie de politicieni sensibili mai puțin la specioasele aspecte financiare ale problemei, cit la șansa de a găsi noi arme în lupta electorală.

În acest context, disputa a alunecat uneori spre zone în care ultimul cuvînt era cel al unui lirism viguros de abilități exploatare a resentimentului vest-german în fața presiunilor externe ale Occidentului, fie ele numai economice.

Refuzul îndrîjit al creștin-democraților de a revaloriza marca, în contradicție cu cerința social-democraților de a-i schimba paritatea, animă astfel tumultuos campania electorală. Firește, devalorizarea francului francez, prin ecurile ei internaționale și în speță în R.F.G., n-a făcut decît să stimuleze o accentuare a polemicii pe această temă.

Uniunea creștin-democrată, mizînd pe principiul «establishmentului» burghez, rămîne tributară a convenționalismelor de tot felul și dă curs numai cu vizibile ezitări evoluției politice internaționale.

În acest sens, în ceea ce privește campania electorală, este semnificativă deplasarea spre dreapta a creștin-democraților spre deosebire de adversarii lor social-democrați, interesați — după perioada de compromis guvernamental în cadrul mării coaliții — să se distingă prin nuanțe și orientări de stînga mai marcate. Domeniul politicii externe — și în special al luărilor de poziție în problema germană — este în această direcție poate cel mai lămuritor. O serie de recente declarații prin care cancelarul Kiesinger a refuzat cu o neobișnuită tărie recunoașterea R.D.G. și a graniței

ția publică în plină campanie electorală este cu totul nou în istoria evoluției politice vest-germane. Aceasta demonstrează, în ciuda rezistenței profesate de unele cercuri ale U.C.D.—U.C.S., viabilitatea unui curent de opinie care s-a evidențiat în mod special în ultimii ani.

În același timp observatorul politic nu poate trece totuși cu vederea agitația nefastă provocată de partidul neonazist al lui Von Thadden (P.N.D.), care primește însă o ripostă hotărîtă din partea forțelor democratice și în primul rînd a Partidului Comunist German. Opinia publică vest-germană este tot mai conștientă că P.N.D. are o orientare nazistă nu numai prin faptul că și recrutează grosul efectivului și pe principalii lideri din rîndul foștilor naziști, ci și prin aceea că în jurul său se încearcă gruparea tuturor forțelor revanșarde, militariste și șovine. Și pentru un vizitator al R.F.G., în aceste zile de încordată campanie electorală, este sugestivă imaginea demonstrațiilor populare împotriva adepților lui Von Thadden, iar cine a fost atent și la pancartele electorale de pe străzi a putut constata, desigur — și aceasta este o imagine plastică a aversiunii generale față de acest partid — că majoritatea afișelor P.N.D. sînt rupte sau smulse de pe zidurile caselor.

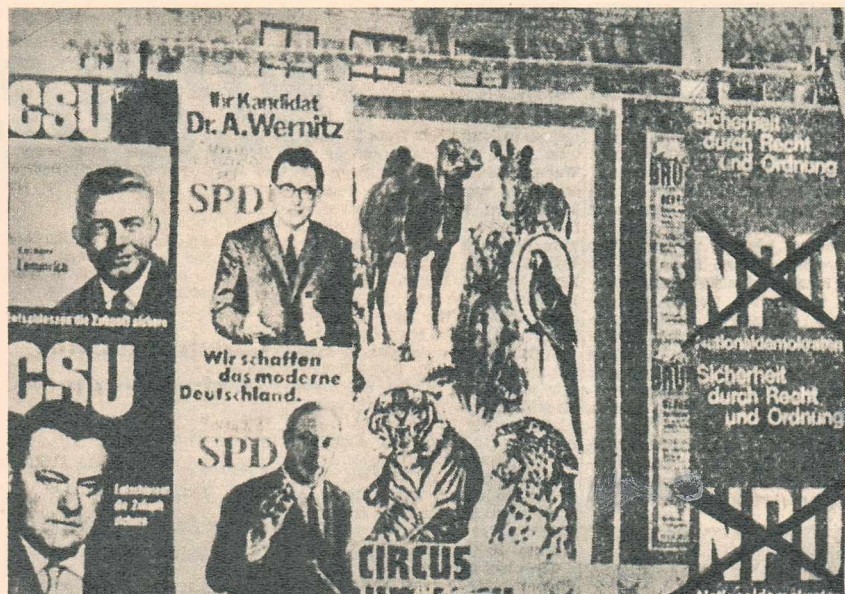
Actuala campanie electorală a oferit în același timp un teren de manifestare politică în afara formațiilor — am putea să le numim clasice — ale partidelor tradiționale reprezentate în Bundestag și unor largi grupări ale stîngii dinafara parlamentului. Trebuie astfel subliniat faptul că, deși mai este în vigoare legea anacronică prin care

este interzis Partidul Comunist din Germania, astăzi s-a putut prezenta la alegeri un partid comunist legal, militant activ pentru o rezolvare constructivă, democratică, a problemelor care se pun Germaniei contemporane. El participă la alegeri în baza unei alianțe electorale cu o platformă net progresistă și a cărei pondere este în plină creștere. Este semnificativă totodată influența politică exercitată de diverse organizații extraparlamentare ale stîngii, precum mișcările de tineret care în ultima vreme s-au evidențiat printr-o clară aversitate față de sloganurile politice și sociale retrograde. Desigur, este de așteptat ca aceste forțe politice să cîntărească în balanța electorală mai mult decît se putea bănui în urmă numai cu cîțiva ani.

Aceasta demonstrează că, dincolo de polarizarea momentană a forțelor politice vest-germane în jurul U.C.D., a P.S.D. și a personalităților lor politice reprezentative, există și se dezvoltă în R.F.G. o nouă dimensiune critică, susținută de ample forțe sociale, depășind rigorile partizanate actuale.

În încheierea acestei sumare schițe, un amănunt ilustrativ: zilele trecute, pe o stradă din Düsseldorf, citeam lozincă creștin-democraților: «Auf den Kanzler kommt es an!» — «totul depinde de cancelar». Un amator de calambururi ștergea cu linii groase cuvîntul «cancelar» înlocuindu-l prin acela de «alegător». Precizare semnificativă, chiar dacă în condițiile societății occidentale, în afară de alegători și deasupra lor, acționează și alte forțe economice și sociale, incomparabil mai puternice.

Bonn, 20 septembrie

Bătălia electorală pe... panourile de afișaj. Iar luările de atitudine cele mai clare sînt vizibile.

ții, stimulați poate și de gravitatea situației în care se află, încearcă să capteze bunăvoința alegătorilor pentru realizarea majorității absolute. Marja foarte mare de alegători indecisi le stimulează apetitul, la fel cum tradiția electorală vest-germană le justifică și speranța de a cîștiga simpatia — mai precis voturile — femeilor.

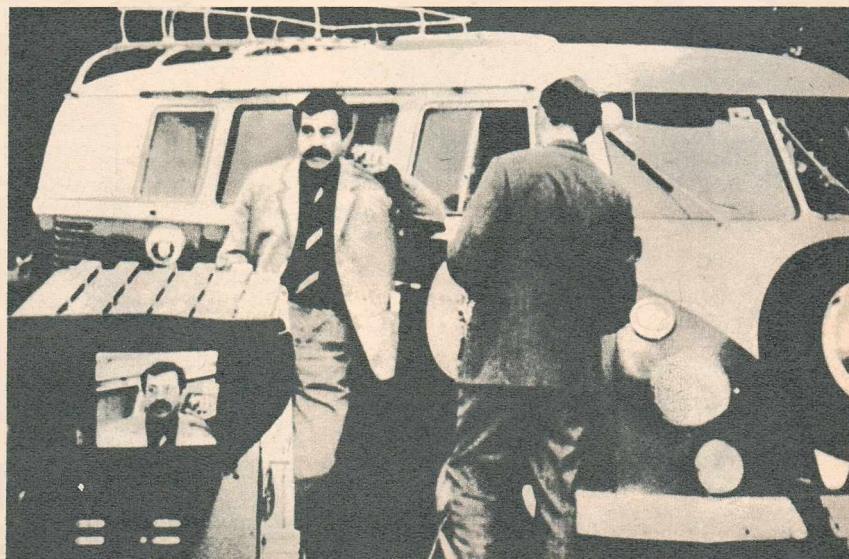
Social-democrații, care s-au lansat în campania electorală mizînd în primul rînd pe o serie de succese economice ale actualului guvern, nu uită în argumentarea lor politică să amintească alegătorilor că acestea s-au datorat ministrului Schiller. Într-adevăr, pe fronturile rigide ale campaniei electorale, prima bătălie s-a dat pe tărîmul încărcat de simboluri al economiei, finanțelor R.F.G. Este terenul pe care s-a ridicat și a căzut Erhard, pentru ca apoi să se justifice apariția mării coaliții.

În această stare de spirit, discuția pe tema revizuirii parității monedei vest-germane este departe de a se fi stins. Acuitatea acestor chestiuni a concentrat atenția nu numai a experților financiari, care, în focul

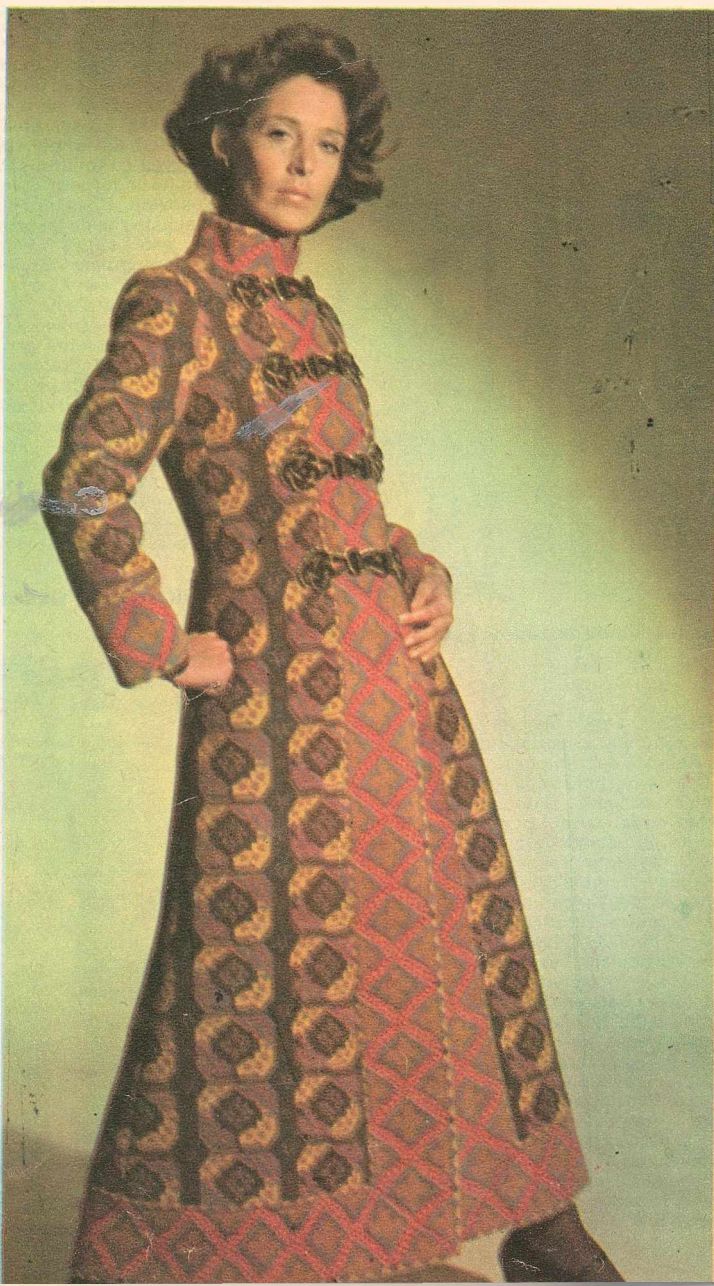
Oder-Neisse oglindesc imobilismul în care s-au rețrănit ostentativ creștin-democrații. Aceasta exprimă desigur o netă distanță față de pozițiile social-democraților, dispuși să accepte recunoașterea realităților create după război, a celor două orînduiri diferite pe pămînt german sau «recunoașterea, respectiv respectarea liniei Oder-Neisse» — formule care chiar dacă nu corespund pe deplin cerințelor opiniei publice vest-germane și internaționale conțin totuși un spor de luciditate politică.

Este în același timp demn de remarcat că și liberalii, în materie de politică externă dau curs unor tendințe mai realiste, introducînd astfel în platforma lor electorală (și în acest sens au mers chiar mai departe decît P.S.D.) cererea de a se abandona doctrina Hallstein și pretenția de unic reprezentant al poporului german, necesitatea recunoașterii de facto a R.D.G. (nu însă și juridică), a normalizării relațiilor și a stabilirii unui tratat de stat cu R.D.G. Faptul că asemenea probleme, altădată tabu, sînt pentru prima oară aduse în discu-

Cunoscutul scriitor Günter Grass, în plină campanie în favoarea social-democraților.

Lungă pină în pământ, rochia de seară croită de Balmain din catifea roșie transformă femeia — datorită minecilor largi împodobite cu pene — într-un fel de pasăre a paradisului.

ÎNCOTRĂ

Vulpile trebuie să se ferească anul acesta, mai rău ca întotdeauna, de puștile vânătorilor, pentru că moda le-a condamnat — din prea multă dragoste — la moarte. Dior își scaldă hainele iernii '70 în tonuri castanii, le adaugă pantaloni și pălării bărbătești și le împodobește cu roșcata blană a viclenei din poveste...!

Dior nu ezită să preia unul din șlagărele modei din anii trecuți — puloverul negru cu guler rulat — dar îi adaugă un cordon cu o cataramă-bijuterie și, mai ales, o fustă dintr-un brocart somptuos, cu fir de aur în țesătură, care se oprește la 35 cm deasupra solului.

Una din hainele lui Yves Saint-Laurent care a zguduit «conștiințele» din lumea modei și a sfărâmat prejudecățile în materie de mantouri: stofa e în desen persan, gulerul în stil ofițeresc, butonajul — cu brandenburguri; un asemenea amestec eteroclit, cu un rezultat atât de armonios! Ca să nu mai vorbim de tivul acesta gata să măture podelele!

◀ Și iată ce opune Courreges invaziei macro-fustelor: o fustă... în-existentă, înlocuită printr-un colant alb, tricotat din lână albă, peste care — la frig și la nevoie — se aruncă un fel de pelerină-clopot.

moda?

Dacă n-am ști că istoria se repetă, fie și în volute spiralate, și chiar și în universul modei, dacă n-am ști că mamele noastre au pățit-o și ele la vremea lor, ne-ar fi greu s-o credem și, poate, să ne și consolăm: tocmai când femeile au căpătat — în masă — gustul și curajul de a-și reduce la maximum metrajul rochiilor și scurtimea fustelor, exact atunci moda mini s-a săturat de sine însăși și s-a hotărât să devină cucernică, lungindu-se cu pudoare. Și oricât ni s-a părut, la început, că fusta pînă la gleznă e gluma vreunui misogin înăcrit, oricît n-am crezut cu puțință că ochiul nostru va accepta dispariția sub falduri a genunchilor și-a gambelor, iată-ne, vai, la o răscruce a modei cînd ni se spune tot mai răspicat: a fi la modă (și ce femeie se dorește demodată!) înseamnă a purta lung, miniul te arată o persoană cu gusturi învechite. Corespondentul nostru fotografic din Paris continuă să ne trimită vești de pe frontul luptelor între mini și maxi, pozele sale înclină, cantitativ, spre rochiile lungi, pentru că, așa cum vă anunțăm și într-un articol trecut, baricadele maxi-jupei sînt apărate de alianța tripartită Yves Saint-Laurent, Dior, Cardin, în timp ce în tabăra mini rezistă, cu curaj, mai ales Courrèges și Ungaro. Magazinele confecției de serie scurtă și-au tixit rafturile cu rochii lungi, revistele de modă fac speculații și aduc omagii noului val lung, și extravagantele, avangardistele au și optat pentru costumația de călugărițe ce și-a făcut apariția pe străzile marilor orașe...

Ca să fim nepărtinitori, noi vă oferim în paginile de față și argumentele unei tabere, și ale celeilalte. Să hotărîm singure! E adevărat că am ales deliberat atitudinile extreme, limitele cele mai fierbinți ale modei și, dat fiind că — se știe — extremitățile sînt cele ce se ating, poate că ambele orientări ni se par șocante, dacă nu chiar ușor ridicole. Moda cea adevărată, moda cea de toate zilele se situează, rezonabil, undeva pe la mijloc, acolo unde îmbrăcămintea nu e o costumație, nu e un travesti, ci o prietenă care stăruiește credincios nevoii noastre de frumos și confort vestimentar.

Așadar, iată față în față cele două tabere care se înfruntă în imperiul modei: în stînga, adeptii macro-fustelor, în dreapta, microbiștii miniului...

▲ Mai rezonabil, mai cuminte, Lapidus sugerează niște pantalonași scurțuți care să țină loc fustei de la taior.

▲ Cînd decența o cere totuși, se poate atîrna, pe două lăntuguri, deasupra colantului alb, și o fărîmă de fustă în carouri. Laurent ar vrea să transforme orice femeie în prințesă, Courrèges o preferă iepuraș alb, cu lăbuțe și caschetă croșetate.

▲ Dar iepurașul se poate metamorfoza și într-un vajnic cosmonaut îmbrăcat într-o salopetă oranj, care se încheie destul de... deschisat cu cîteva feminine fundulițe negre.

In toamna lui 1967 se deschidea la Pitești un mare șantier, cel al Combinatului de cauciuc. Ca la orice întreprindere de asemenea anvergură, s-au stabilit termene precise pentru lucrări, s-au luat măsuri pentru organizarea șantierului, s-au emis, fără-ndoială, un număr impresionant de comenzi pentru tot felul de materiale. Copilul ar fi trebuit, în consecință, să crească ca-n poveste, să prindă putere, și-ntr-o perioadă scurtă s-arate celor ce-au avut grijă de dînsul de ce este capabil (adică să producă primele tone de articole tehnice din cauciuc: benzi de transport de mare și foarte mare rezistență, garnituri de cauciuc pentru industria automobilistică românească, furtunuri etc., etc.). După aproape doi ani de zile, decepția este totală. În loc de mult așteptatul Făt-Frumos, deștept și voinic să-i sperie pe toți — o apariție debilă, palidă, care de-abia se ține pe picioare. Accident de creștere?... Sarcina de a construi cele 5 fabrici din care este alcătuit combinatul (dozaj-amestec, furtunuri, benzi, garnituri presate, ebonită) a revenit întreprinderii 8 construcții-montaj-București. Termenul de dare în funcțiune fusese stabilit ferm: 30 noiembrie 1969. Însă și un naiv își poate pune pe bună dreptate întrebarea dacă termenul acesta poate fi respectat văzînd kilometrii de hale descoperite ori utilajele nemontate care zac de luni de zile. Lucrările de construcții sînt în mare întârziere la fabrica de benzi, unde în prezent se toarnă placa peste cuva preselor și a

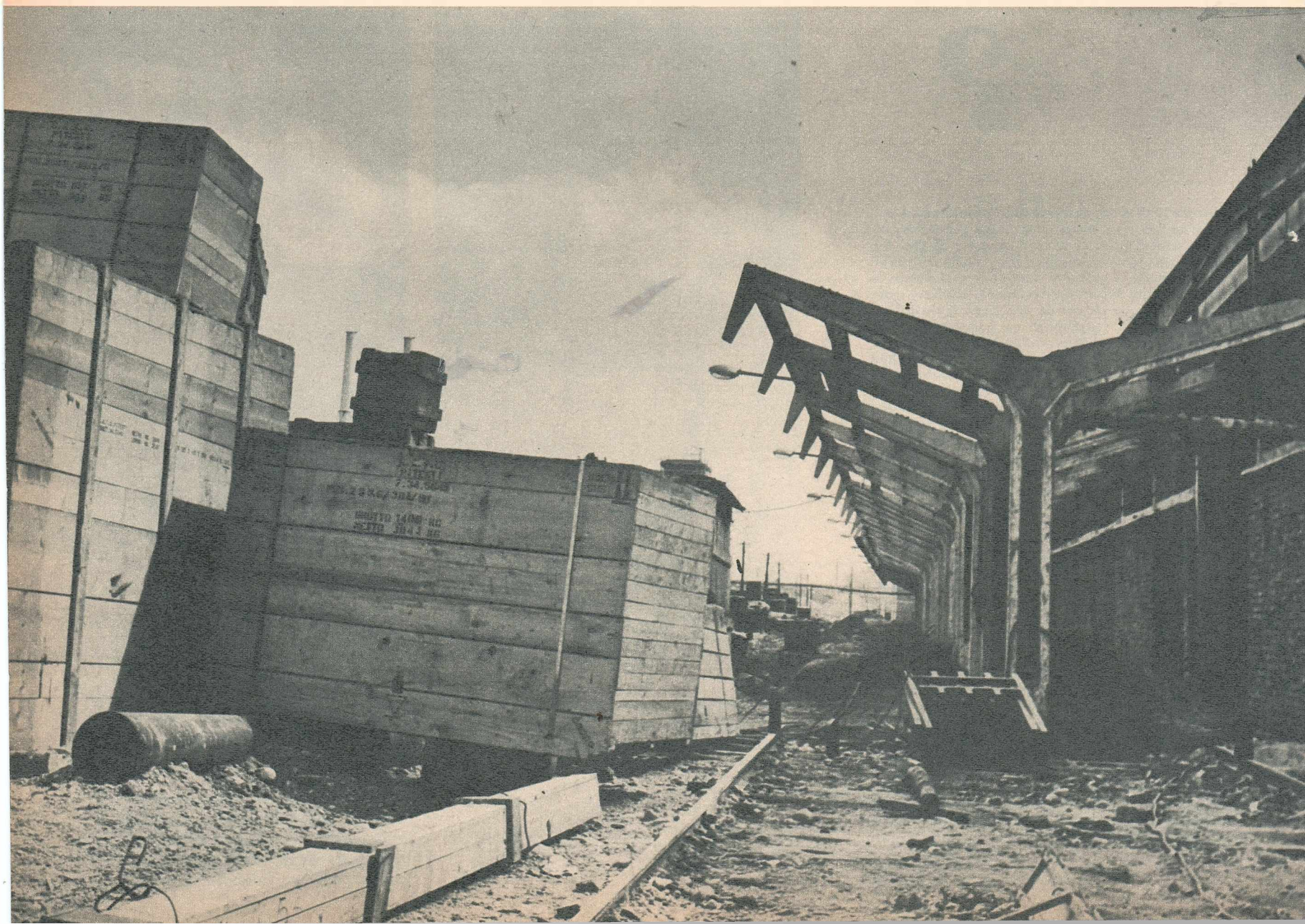
calandrelor. La ora actuală, halele respective ar fi trebuit să fie închise și izolate, dotate cu tot felul de instalații de încălzire. În perimetrul respectiv bate un vînt ce ridică nori de praf de nu se vede om cu om...

Munca la cuve a început de-abia în aprilie. S-ar bănuși că, măcar de la această dată, pe șantier «s-a tras tare». Eroare! Sîntem informați de către beneficiar că zile întregi nu s-a lucrat, lipsind ba cimentul, ba cheresteaua. Sesizărilor repetate, întreprinderea de construcții-montaj le-a răspuns invariabil și liniștitor: «Nu-i nici o problemă. Termenul și planul de investiții vor fi respectate întocmai!» Cum, în ce fel, nu se dau explicații. După o apreciere dintre cele mai modeste, în aceste ultime luni ar fi nevoie pe șantier, pentru a mai reduce din restanțe, de circa 1100 muncitori. Întreprinderea de construcții-montaj n-a putut mobiliza decît 600-700.

— Văzînd cum stau lucrurile, am început să facem sesizări săptămînale care parveneau atît antreprenorului nostru cît și Băncii de investiții din localitate — își amintește ing. Felician Pascu, șeful serviciului investiții. Ne-am lovit numai de asigurări și angajamente pompoase, dar o accelerare a lucrărilor nu s-a observat. Nu cred în minuni, deși m-aș ruga, numai s-o văd pe asta. De vină sînt cîteva date, de care nu pot face abstracție. Socotiți și dv.: în 8 luni, trustul trebuia să execute lucrări în valoare de peste 39 milioane lei. A executat lucrări cifrate doar la 30 milioane 114 mii lei. Deci cu 9 milioane lei mai puțin decît era prevăzut.

Fabrica de benzi va trebui dată în funcțiune la 1 decembrie. Asta înseamnă: hale acoperite, izolate etanș, dotate cu tot felul de conducte. Constructorii (Întreprinderea 8 construcții-montaj-București) sînt optimiști. Beneficiarul, înfinit mai puțin...

Utilajele din imagine zac bătute de ploi și vînt la un metru doar de calea ferată. Bineînțeles, nici peronul, nici linia nu par a fi în cea mai bună stare de funcționare... Termenul de dare în exploatare a căii ferate: 31 iunie 1969...

Pînă la termenul fatidic, 30 noiembrie, mai sînt de executat lucrări în valoare de circa 40 milioane lei. Or, pînă atunci au mai rămas doar două luni și ceva... Să fie posibil ca ceea ce nu s-a realizat în 8 luni să fie adus la îndeplinire numai în două?...

De aceea v-am spus; eu cu minunile... La Banca de investiții ni s-au semnalat și alte consecințe ale previzibilei nerespectări a termenelor de dare în exploatare. Combinatul a achiziționat utilaje în valoare de 148 milioane lei, marea majoritate a acestora provenind din import. Ei bine, pînă-n prezent au fost montate utilaje în valoare de... 1,5 milioane lei!!! Iar peste două luni și ceva la Pitești trebuie să se obțină produse din cauciuc...

La cele mai importante secții, cum ar fi fabrica de dozaj-amestec și fabrica de benzi, n-au fost montate utilaje care trebuiau să se afle aici încă din luna august. Apoi, dacă utilajele străine nu sînt montate la timpul respectiv, își pierd termenul de garanție, ceea ce

obligă pe beneficiar la plata unor penalizări grave.

Proasta organizare a muncii pe acest șantier a atins proporții incredibile. De pildă, nici pînă în prezent nu s-a definit agentul termic necesar încălzirii halelor pe timp de iarnă. S-a apelat la Ministerul Energiei Electrice pentru urgentarea construirii unui cazan de 100 G cal/oră în cadrul C.E.T.-Pitești. Ministerul a dat asigurări, dar numai pentru trimestrul I al lui 1970. S-o fi mizînd pe un decembrie cu temperaturi ecuatoriale?

— Este evident — ne spune Gheorghe Mușat, inspector principal la Banca de investiții-Pitești — că Întreprinderea 8 construcții-montaj s-a axat mai mult pe realizarea planului valoric, atacînd lucrări auxiliare (excavări etc.) ușor de executat și lăsînd pe cele mai dificile la urmă. Acum, în ceasul al 12-lea (eu, personal, cred că este al 13-lea...), încearcă să recîștige teren. Pînă una-alta, pe prima decadă a lui septembrie, din cei 1 713 mc de beton

comandați s-au primit pe șantier numai 727 mc. Atunci pe ce se contează? Pe o decalare a termenului de dare în funcțiune a combinatului? După cum se știe, respectarea planului de investiții se impune riguros, cu putere de literă de lege, în toate întreprinderile și șantierele țării. Or, unde-i lege nu-i tocmeală...

*

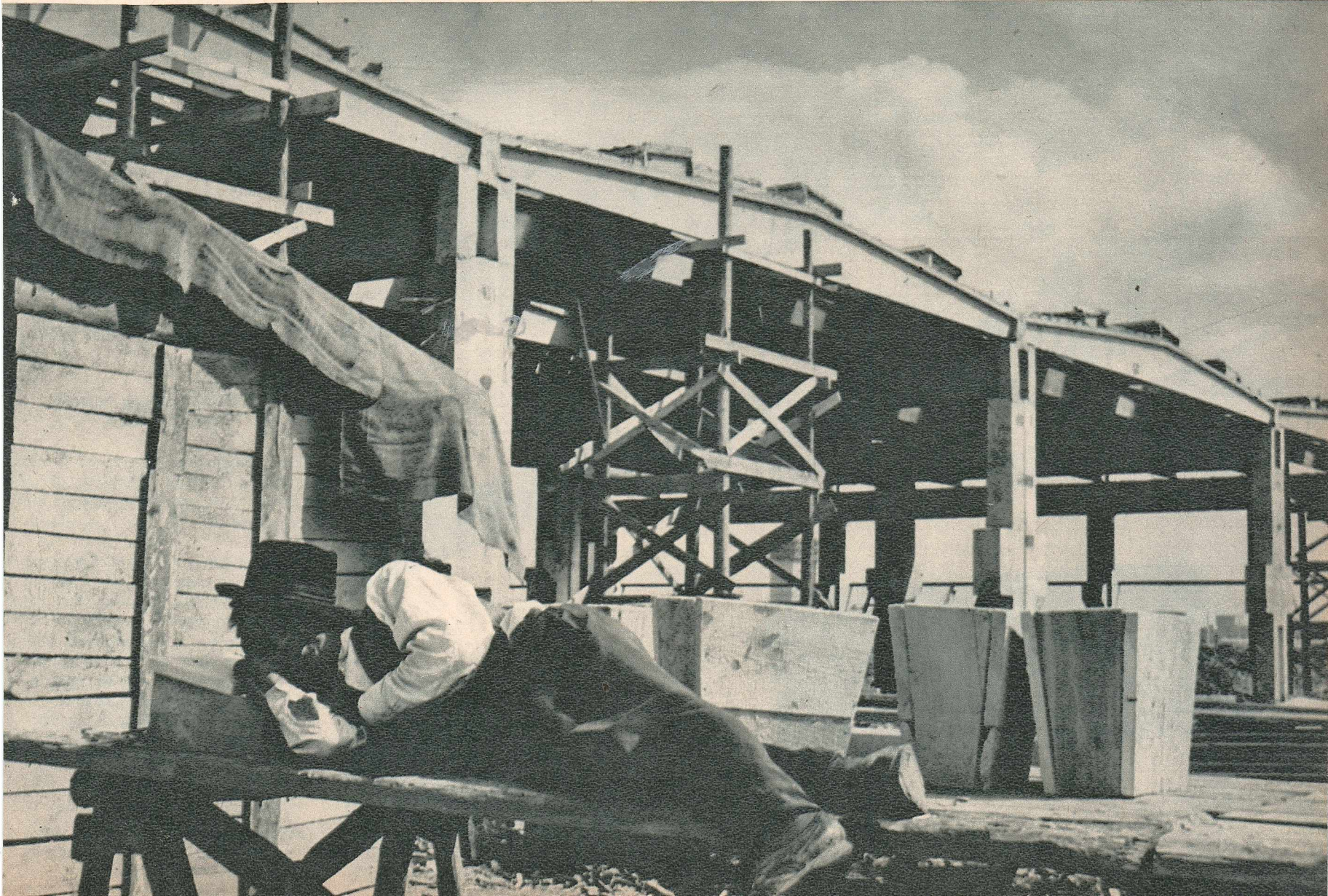
La Pitești, din cauza nerespectării planului de construcții-montaj, o mare unitate riscă să intre în funcțiune cu mare întârziere. Asta ar însemna, încă o dată: pierderi de milioane de lei, penalizări și, capitolul cel mai dureros, nerealizarea producției planificate, ceea ce, evident, antrenează după sine achiziționarea acestora din străinătate cu bani grei.

Va plăti din nou statul aceste pierderi irecuperabile? Noi credem că este momentul să se stabilească adevăratele responsabilități și să se acționeze în consecință.

ACCIDENT DE CREȘTERE...

de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

O imagine cît se poate de sugestivă a «efervescenței activității» ce se desfășoară pe șantierul Combinatului de cauciuc-Pitești. Se doarme, se doarme la propriu și la figurat, din lipsă de materiale de construcție și a unui număr suficient de lucrători.

DE LEGE FERENDA

(Urmare din pag. 9)

toate în determinarea unei schimbări de atitudine. O atitudine care de rândul acesta privește proprietatea socialistă, o atitudine pe măsura acestei proprietăți, a grandoarei ei.

Pe scurt, trebuie stabilit care e actuala atitudine și apoi, față de scopul transformator pe care ni l-am propus,

să judecăm minuțios și să aflăm care sînt mijloacele optime, mijloacele cele mai fericite de realizare a lui.

Din păcate, după cum arată și rezultatele — exemplele expuse în prima parte a anchetei de față — atitudinea unora față de proprietatea socialistă nu-i de loc îmbucurătoare.

Tovarășul Miron Popescu acuză chiar o absență, de proporții care rămîn de stabilit, a sentimentului culpabilității față de producerea acestor pagube.

Trebuie procedat în așa fel încît oamenii să-și schimbe conștient și de bunăvoie atitudinea față de proprietatea socialistă. Trebuie accelerat pro-

cesul de apropiere a conștiinței sociale de nivelul existenței sociale.

Tovarășul Miron Popescu ne schițează — mai mult cu titlu de exemplu — o modalitate foarte precisă de influențare, pe cît de subtilă pe atît de eficace, a mentalității celor care sînt în imediat contact cu proprietatea socialistă, mai precis, cu înșii creatorii ei, cu producătorii ei.

Iată, într-o întreprindere: maistrul — personaj care are controlul imediat asupra tuturor indicilor de realizare a producției, asupra tuturor informațiilor privind micul său sector de activitate — atunci cînd raportează aceste informații primare la forurile superioare lui, atît timp cît nu capătă nici un răspuns la raportul său, are sentimentul, îndreptățit de altfel, că l-a dat «în vînt».

Să determinăm o întoarcere obligatorie a datelor prelucrate la nivel superior, către cei de la care au pornit. Și atunci maistrul va judeca așa: «Mi-e util să dau informații, pentru că voi afla exact care e situația mea comparativ cu aceea a colegilor mei, cu aceea a întreprinderii în totalul ei». Din salariați subordonați, maistrul și muncitorii echipei sale se vor transforma în *participanți*, în cobreslași dacă vrei, ai fenomenului economic și social pe care îl reprezintă orice întreprindere.

Dar iată și efectul major: în condițiile unei astfel de informări reciproce, deciziile luate de sus vor fi motivate gata. vor dobîndi o reală autoritate.

În aceste condiții, chiar și o sancțiune este acceptată fără proteste, fiindcă rațiunea aplicării ei este înțeleasă de cel culpabil. Și numai în aceste condiții o sancțiune poate avea un adevărat rol educativ.

În esență, e necesară o reabilitare a unui raport neglijat. Acela dintre responsabilitate și autoritate. Pentru că un instrument represiv, în cazul nostru o nouă reglementare a răspunderii pentru pagube, trebuie pregătit, trebuie ajutat.

ANTIDOTUL DE FOND: CALIFICAREA

Este convingerea tovarășului profesor CONSTANTIN DANCIU, decan al Facultății de economie generală din cadrul Academiei de studii economice-București.

Dacă reglementarea juridică este măsura imediat necesară, sub raportul eficienței concrete imediate, sub raportul promptitudinii educative, în schimb ceea ce va da stabilitate unei noi atitudini față de avutul obștesc, ceea ce va determina ca înșii constrîngerea legală să-și piardă din ce în ce mai mult rostul este calificarea profesională a cadrelor.

◀ Instantaneu — recunoaștem — trucat pentru ilustrarea unei surse de pagube sigure: proiectarea cu ochii legați.

Culegem însă roadele nefaste ale unei greșeli mai vechi, cel puțin în domeniul economic, unde ne-am gândit prea târziu să reinființăm școli de calificare medie. Căci, din punct de vedere economic, e mult mai ieftin să pregătești un cadru, încă din învățământul mediu, decât să-l introduci în circuitul productiv necalificat în chip serios. Pagubele cauzate din lipsa de calificare ori de slaba calificare sînt deosebit de mari și des întîlnite.

În asigurarea unui corp de angajați de o bună calificare, rolul principal ar trebui să revină conducătorului de întreprindere. Cu o maximă exigență — eventual numai în condiții de concurs — să nu angajeze decît pe acei care pot aduce o contribuție efectivă la realizarea planului întreprinderii.

Din păcate însă, încă se mai fac — în prea numeroase cazuri — angajări nu potrivit criteriului obiectiv al gradului de calificare al celor încadrați, ci potrivit unor criterii subiective.

Exigență față de calificarea cadrelor mai înseamnă și posibilități și drepturi pentru conducătorii de întreprindere.

Ar trebui să fie introdus sistemul caracterizărilor individuale ale fiecărui angajat, caracterizări făcute prin prisma contribuției personale la realizarea sarcinilor de plan.

Iar celor care nu corespund, să le fie pur și simplu desfăcut contractul de muncă. Aceasta nu înseamnă de loc o «aruncare pe drumuri». Cei care nu corespund într-un loc de muncă, să fie transferați în alt loc, unde, potrivit calificării lor, să poată face față cerințelor. Într-un loc pe măsura posibilităților lor. Fiindcă trebuie acceptată realitatea că oamenii sînt diferiți între ei.

De exemplu, cei care nu corespund exigențelor mai mari din ramurile productive, să fie redistribuiți în ramura serviciilor care, în condițiile civilizației moderne, tind să capete amploare.

Cu alte cuvinte, angajarea într-o răspundere materială a conducătorilor de întreprindere este inefficientă, în sensul ei major, dacă acești conducători nu au posibilitatea de selecție a cadrelor potrivit competenței profesionale.

De asemenea, și un simplu angajat nu poate fi tras la răspundere pentru pagubele pricinuite prin nepriceperea sa, care uneori depășesc cu mult posibilitățile lui de a le acoperi, o dată ce

acel care angajează l-a acceptat așa cum este, cu o calificare îndoielnică.

Rezumînd, o nouă reglementare a răspunderii materiale pentru pagube trebuie neapărat gîndită și concepută în așa fel încît să fie echilibrat raportată și la actualul grad de calificare al cadrelor noastre.

DOUĂ PRINCIPII ANTINOMICE?

Cel de-al cincilea interlocutor al nostru, tovarășul CONSTANTIN MĂNESCU, director al direcției legislației muncii din cadrul Ministerului Muncii, ne-a răspuns la o nedumerire, la o problemă oarecum specială: este posibilă — în cadrul unei reglementări juridice unitare — concilierea principiului conducerii colective cu acela al răspunderii personale?

În cele normative care instituie organele colective de conducere există prevederi potrivit cărora aceste organe răspund în mod colectiv de bunul mers al activității întreprinderii. Deci, fiecare membru al comitetelor de direcție ori al consiliilor de administrație răspunde atît pentru îndeplinirea sarcinilor în compartimentele ce i-au fost repartizate, cît și pentru activitatea totală a întreprinderii.

Dar dacă principiul răspunderii colective este conținut în înseși actele de înființare ale organelor colective de conducere, în restul legislației în vigoare nu există nici o altă dispoziție care să reglementeze această răspundere.

În principiu, pentru hotărîrile adoptate cu încălcarea legii și care au provocat prejudicii avutului obștesc este posibilă instituirea răspunderii materiale colective a tuturor membrilor colectivului de conducere.

Compatibilitatea dintre principiul conducerii și răspunderii colective și acela al răspunderii personale depinde însă de chibzuința cu care se vor stabili noile norme juridice. Pentru că cele două principii puse în discuție trebuie să concure la împlinirea aceluiași deziderat — buna administrare și apărare a proprietății socialiste — iar o nouă reglementare este avenită numai în măsura în care găsește cele mai bune căi pentru transpunerea în practică a acestor două principii și fără să iște alte complicații.

ÎN LOC DE CONCLUZIE

În pofida obiceiului anchetelor gazetărești, n-am vrea, sub pretextul unor concluzii, să reluăm ideile principale care deja și-au găsit locul în însuși cuprinsul opiniilor dezvoltate de cei interpeleți.

Fiindcă, deasupra unei păreri sau alteia, deasupra tuturor acestor opinii și sugestii, mai categorice sau mai rezervate, mai de principiu sau mai de amănunt tehnic, uneori poate — de la un opinent la altul — chiar contradictorii, esențial ni s-a părut consensul general și suflul de bună intenție pentru găsirea celor mai potrivite mijloace de apărare a proprietății socialiste.

Măsura majoră care se impune, după părerea tuturor interlocutorilor noștri, este, fără îndoială, aceea a instituirii pe cale legislativă a unei noi reglementări, desigur deosebit de bine chibzuită, prin care toți «cei care nu-și fac datoria, care aduc daune avutului obștesc, să suporte direct, din buzunarul propriu — și nu din avuția societății — urmările neglijențelor și lipsurilor de care dau dovadă».

Cine muncește cinstit și cu competență, nu are de ce să se teamă de o reglementare mai severă a răspunderii materiale pentru pagube.

Deci, cu unanimitate de bile albe: de lege ferenda!

pieton pe... farfurie

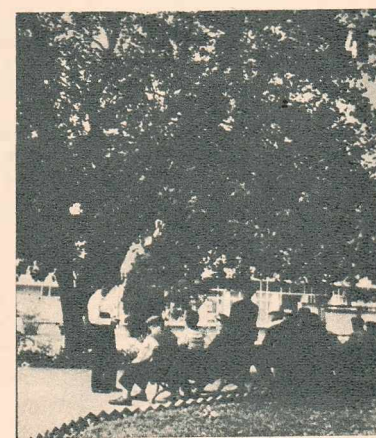
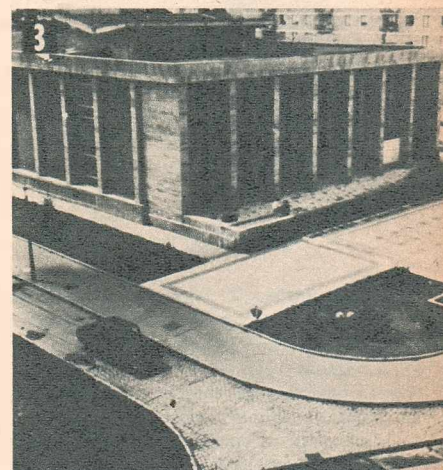
Text de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Nu pe una zburătoare deși, recunosc, ar fi mai original. De fapt, și farfuriei terestre de la Giurgiu i se poate asocia, metaforic, înțelesul de zbor. E drept că desprinderea de pe sol nu s-a făcut dintr-o dată. Repede, uimitor de repede, dar nu deodată, ci «în trepte» (prea e la modă termenul, ca să rezisti). Conturul farfuriei — fostul centru al Giurgiului — și-a dizolvat familiara armonie în geometria decisă a noilor clădiri de locuit (autentic urbane) și în riguroasa aliniere de geamuri înalte ale magazinelor. Pietonul ocazional poate fi ușor intrigat că atmosfera orașelului de pe Dunăre nu se mai potrivește cu cea din amintirile sale de acum doi-trei ani. Dar, vrînd-nevrînd, te obișnuiești...

1) Construit la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, refăcut și consolidat în 1934, «Turnul ceasornicului» va rămîne curînd unica mărturie că pe acest loc un cerc de stradă își oferea marginile înguste rotitoarei promenade cotidiene...

2) Din forma încheată a fostei farfurii mai supraviețuiesc, pe ici, pe colo, cîteva «cioburi» retrase cu sfială explicabilă. Ritmul și siguranța instalării schelelor de șantier dau de veste pietonului că și «cioburile» sînt obligate să între în sertarul cu amintiri.

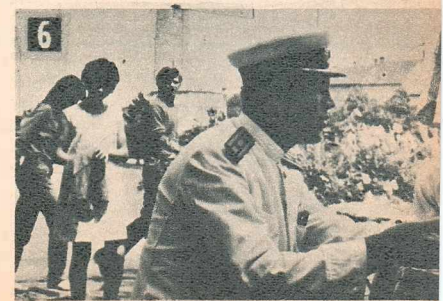
3) Casa de cultură participă cu autoritate la reușita ansamblului urbanistic. Nu vă uitați că în jurul ei nu se zărește nici un du-te-vino Sînt ore de «relache»? Din păcate, se pare că sînt chiar zile... Constructorii au uitat, probabil, să lase și «modul de întrebuițare».

4) Respectabilii pensionari ai orașului or avea sau n-or avea nostalgia bazarurilor instalate în centrul de odinioară. În orice caz, pe aceleași bănci, sub ramurile întinse ale aceluiași copac bătrîn, își dau întîlnire în fiecare zi ca să-și mai aducă aminte...

5) Giurgiu nu-i de ieri, de azi, oras de tranzit al miilor de turiști. Numai că, după cum vedeți, turiștii țîn să immortalizeze pe pelicule imagini pentru albumul de călătorie. O fi ăsta un anume semn că ai de ce să te și oprești aici? Ni se pare că da.

6) Oricîte prefaceri s-ar săvîrși în fizionomia străzilor, Giurgiu n-ar fi el însuși fără «Turnul ceasornicului». Am mai spus. Dar, poate încă mai mult, orașul este de neînchipuit dacă n-ai întîlni pe drum cite-un marinar.

Alecu Văcărescu, portret în ulei de Anton Chladek (Muzeul de artă al Republicii Socialiste România). Răpit și omorât cu știința lui Alexandru Moruzi voievod, căsăpît și azvîrlit în vreo fîntînă sau aruncat în apele Bosforului — așa și-a încheiat viața, tragic, gingașul poet.

O «ENIGMĂ POLITISTĂ» —CARE NU ESTE O ENIGMĂ... — LA SFÎRȘIT DE VEAC, ÎN BUCUREȘTI, PE FUNDALUL UNOR DRAMATICE EVENIMENTE ISTORICE

CINE L-A UCIS PE ALECU VĂCĂRESCU ?

**E VOCARE
ISTORICĂ**
de Al. ALEXIANU

Dacă e să credem în spusele cronicarilor timpului, vestea mazălirii l-a aflat pe Alexandru Moruzi voievod ospătînd la tirnosirea bisericii Sfîntul Dumitru din București, hărăzită spitalului de ciurmați. Era în 20 august 1796, la trei ceasuri din noapte...

Domnul tocmai petrecea cu boierii, cînd un ceauș îi aduse nenorocita știre care făcu să i se oprească bucatele în gît.

Vistieria personală îi fusese sigilată din porunca împărătească și, cum dragostea supușilor dura atît cît domnia, fostul voievod se trezi dintr-o dată și despuiat de bunuri, și părăsit de toți, acum, cînd sceptrul puterii îi lunecase din mină:

A tuturor dragoste se răcește
Auzind că firmarul îi sosește¹⁾

Hotărît lucru: oamenii nu-l iubeau. Moruzi nu le purtase noroc. Ani întregi foamea și molima bîntuiseră țara și calamitățile acestea nu se puteau uita. Atîția locuitori morți de foame și de cumă...

DOAMNA ZOE

Parcă o vedem în pridvorul palatului pe cocheta Doamnă Zoe, plîngînd și ștergîndu-și ochii cu geveaua subțire, și pe jupînesele ei, lăcrămînd și ele... Fusese o stăpînă blindă. Ce însemna însă un strop de milostenie într-un noian de suferințe nealinate?

Multă lume se bucura pe față de plecarea lui Moruzi, dar mai veseli vor fi fost tot Văcăreștii... Dispărea dușmanul cel mai primejdios. Domnul în fața căruia banul Ienăchiță nici îșlicul de pe cap nu și-l scotea și împotriva căruia clucerul Alecu Văcărescu, fecioru-său, răspîdea pe ascuns pamflete în versuri, din cele mai usturătoare. Luau sfîrșit acum fugile tînarului clucer, cînd armășeii stăpînirii erau trimiși pe urmele lui, silindu-l să se ascundă, cale de cîte o jumătate de ceas de oraș, «plin de frică, de bătaie de inimă și deznădăjduite hotărîri» — cum își va aminti mai tîrziu fratele, Nicolache, în însemnările lui.

Și pentru că scoaterea domnului din scaun trebuia sărbătorită mai înainte ca Alexandru Vodă să fi avut răgazul să-și încerce tot calabalicul în carete pentru a se porni spre

Tarigrad, în mijlocul forfotei gălăgioase de slugi și al zăpăcelii ce domnea în ograda curții domnești cineva (nu se putu afla cine) aruncă peste zid un ultim răvaș batjocoritor, scris în grecește, ca să-l înțeleagă mai bine măriasa «grecul», cum îi spuneau în șoaptă toți divaniștii pămînteni...

Citindu-l, Moruzi își mușcă buzele de ciudă. Nu mai încăpea vorba: versurile veneau din partea banului Ienăchiță, sau a lui Alecu... I-ar fi zdrobit cu buzduganul... Acum însă era prea tîrziu. Nu mai era domn! Rupînd în bucăți răvașul, își dădu drumul miniei jurînd în auzul celor de față:

«Dacă nu voi avea streang, cînd îmi va cădea Ienăchiță în mină, voi lua pletele doamnei mele spre a-l sugruma»²⁾

Să fi fost oare și gelozia la mijloc? Să fi fost într-adevăr ceva între cumintea lui Doamnă Zoe, această tînră Rosetească³⁾, și blestematul acela de seducător care compunea madrigalurii lasive pentru coconițele din București, umbra elegant ca un duce și ținea adevărat palat domnesc pe malul girlei, cu străji armăușești și ciohodari (slujbași) îmbrăcați numai în fir, cu roabe mîndre și cu dănțuitoare, mai abitir decît padișahul? Cel puțin așa povesteau prietenii care îl vizitaseră, doctorul Mihail Perdicari și cuviosul Grigore al Argeșului.

Lumea clevețise îndestul pe seama Doamnei Zoe și a legăturii ei cu Ienăchiță, și lăutarii fuseseră puși la cale să zică în șoaptă, pe la zăiafeturi, fel de fel de cîntece necuviincioase:

Ienăchiță Văcărescu
Șade-n poartă la Dudescu
Cu antereu de atlas
Moare Doamna de necaz... etc.

«DUHUL RĂZVRĂTIRII FRANȚUZEȘTI»

Trecuseră doar cîteva luni de la aceste întîmplări; oblăduia acum țara Alexandru Ipsilanti, cînd, în plină vară, în iulie 1797⁴⁾ dumnealui Ienăchiță, acest om trupeș și plin de viață, muri în patul lui acoperit cu polog de astar, sub privirile doftorului care îl

îngrijea, grecul Hristodor. Bucureștii vuiră, adînc tulburați de moartea înțeleptului boier.

Să fi fost, de departe, mina fanariotului care îl urmărise cu răzbunarea lui? Nimeni n-ar fi putut spune!

Să fi fost omorît din porunca Porții? Poate că da! (Lumea vorbea că însuși medicul care îl veghease la căpătîi i-ar fi turnat otravă în pahar.)

Va fi fost de vină prietenia cu Emil Gaudin, consulul Franței, și cu franțujii Hortolan și Pellet, acești republicani înfocați stabiliți în București, care făceau mai mult propagandă revoluționară decît «negustorie cinstită» și pe care turcii nu-i vedeau cu ochi buni?

Cine putea și? Parcă Dumitrache Turnavitu, secretarul domnesc, înflăcărat adept al «drepturilor omului», prieten ascuns al lui Pasvantoglu, nu va pieri și el, curînd după aceea, tot de moarte năprasnică?

Libertate făgăduise Revoluția franceză tuturor neamurilor oprimate, și promisiunea aceasta înflăcărase pe mulți români luminați. Plutea prin țară un «duh al răzvrătirii franțuzești», cum îi spuneau tiranii. Pe ulițele Capitalei începuseră să se răspîndească tot felul de manifeste și ziua nămiaza-mare străzile răsunau de cîntece care îndemneau pe față la luptă: «La Marseillaise», «La Carmagnole»...

Toate privirile erau ațintite acum spre Apus: un tînr ofițer de artilerie, Buonaparte, în fruntea unei armate de 50 000 de francezi adunați în pripă, niște «coate goale», speriașe împărățiile Europei cu vitejia sa, alungînd trei armate nemțești din Italia și zvîrlindu-le peste Alpi, pînă către zidurile Vienei... Așa ceva nu se mai întîmplase niciodată!

Iată că la 12 septembrie 1789 sultanul turcilor declara război Republicii Franceze. Bucureștii vuiuau de această veste și, mai mult decît toți, își pierduseră capul de fericire boierii din partida națională, filofranceză. devenită dintr-o dată antiotomană. Aceasta strîngea în jurul ei în sfaturi secrete, conspirative, pe toți marii divaniști, români de neam: Văcăreștii, Dudeștii, Ghiculeștii, Filipieștii, tot oameni cu dragoste de țară.

Pe tronul principatului se urcase voievodul Constantin Hangerli.

ALECU VĂCĂRESCU, CÎNTĂREȚUL IUBIRII

Departate de clocotul vieții, în casele ei de pe Podul Mogoșoaiei (acolo unde astăzi se află Librăria Academiei și clădirea fostului Hotel Bulevard), trăia retrasă Venețiana Roset⁵⁾, văduva marelui vornic Radu Văcărescu.

Era o femeie bătrînă și bogată, a cărei singură grijă rămăsese fiica ei, Maria, o mîndrețe de fată, de care în ultima vreme se îndrăgostise tînarul clucer Alecu Văcărescu, poetul...

Și, cum îi prinde uneori amorul pe aleșii muzelor, fermecat de ochii Mariei, Alecu își uitase de casa lui și nu se mai gîndea decît la Maria Venețiana.

Trecuseră abia cîțiva ani de cînd peșise pe Elenco Dudescu și de cînd îi scria acesteia acrostihuri înflăcărâte, pentru a-i mărturisii iubirea lui eternă.

Și acum, iată-l că ardea de văpaia altui amor și scria cîntece pentru alta:

Oglinda cînd țî-ar arăta
Întreagă frumusețea ta
Atunci și tu ca mine
Te-ai închina la tine.

Bucureștenii îl știau inimă nestatornică, fire schimbătoare, ca un sfuture de noapte, o «pervanea» zburînd tot spre lumina flăcărilor, atras mereu de mirajul altor aventuri galante, de parfumul altor flori — Ruxandre, Elene, Luxandre, Marii... — de acrostihurile cărora îi era plină condica, pierdută azi pentru totdeauna, și din dragostea cărora nu făcea o taină, suferind pentru fiecare dintre ele:

Ca pervaneaua am ajuns
Nu e vreun lucru de ascuns,
Singur alerg de voie
În foc fără nevoie...

Nu existau gazeturi românești pe atunci, dar amoriurile lui erau publice și bucureștenii, aflînd de vreo nouă legătură a clucerului, mai-mai că se bucurau. Căci, de fiecare dată, cu fiecare patimă nouă, suferința lui se întrupa în cîntece, ca mîrgăritarele în scoică, și odrăslea în versuri, ca mugurii primăverii în razele calde ale soarelui.

Și stihurile lui Alecu, o dată puse pe melodie, lăutarii le ziceau noaptea prin cir-

1) Ms. 1437 B.A.R.S.R., fila 63. Cronică și povestiri românești versificate — sec. XVII-XVIII. Studiu și ediție critică de Dan Simonescu. Editura Academiei Republicii Socialiste România — București, 1967, p. 299-302.

2) Al. Odobescu, poezii Văcărești, Opere I, ESPLA, ediție T. Vianu.

3) G-ral R. Rosetti, Familia Rosetti I, Coboritori moldoveni, București, 1938, p. 138-140.

4) V.A. Ureche, Istoria Românilor, tomul VII (V), seria 1774-1800, București, 1894, p. 11.

5) G-ral Radu Rosetti, op. cit., vol. II., București, 1940, p. 28-29.

6) Testamentul Mariei Văcărescu poartă data de 13 septembrie 1797, cînd «aflindu-mă în patima neputinței și temîndu-mă de moarte» ea dăruia «nepotiu-meu Alecu Văcărescu și strănepoată-mea Marioarei» și «strănepotiu-meu Enache, fiul nepotu-meu Alecu» toa-

te cele de mai sus, sfîrșind cu vorbele: «Și mă rog dumnealui să mă ierte de am greșit ceva și Dumnezeu să-l ierte și pe dumnealui» (N. Iorga, Studii și documente, vol. III. București, 1901, p. 76, 86, 89).

7) Poezii Văcărești, Versuri alese, ediție îngrijită de Elena Piru, cu o introducere de Al. Piru, București E.S.P.L., 1961.

8) Paul I. Papadopol, Poezii Văcărești, ed. Cugetarea. Emil Virțosu, Corespondență literară.

9) I.C. Filitti, Arhiva G. Gr. Cantacuzino, p. 124-125, Cercetări și documente privitoare la istoria Principatelor Române. București, 1935; «O jalbă a lui Alecu Văcărescu» «Preocupări Literare», ianuarie, 1936, «Moartea poetului Alecu Văcărescu», «Adevărul», 18 ianuarie 1936, p. 5, și Ion Virțosu, «Destinul tragic al poetului Alecu Văcărescu», «Adevărul», 16 ianuarie 1936; George D. Florescu, Din vechiul București.

10) Ms. 1316 B.A.R.S.R., fila 180 [Catalogul

ciumi și prin grădini, pe la sindrofii și petreceri, pe sub balcoanele jupineselor tinere, iar boierii, și diecii, și calemgiii (funcționari de cancelarie) le copiau în condicile lor cu versuri, să nu le uite. Cât era Țara Românească, nu se afla poet mai iubit decât el...

Dar puțin îi păsa Venețienei de iubirea lui Alecu și de versurile lui de dragoste. Ea își păzea cu strănicioasă fața și o ținea închisă în foisorul de priveală al caselor de pe Pod, ca să lucreze harnică la gherghef și să-și țese cămășile de horbotă și borangic. O făgăduise lui Radu Filipescu, și cuvântul cocoanei era cuvânt. Și apoi, despre Alecu Văcărescu nici vorbă nu putea fi. Tinărul mai fusese înșurat, era și rubedenie, și pe deasupra sărac lipit, risipitor din naștere și dator vîndut.

Nici chiar moștenirea însemnată, primită mai an, prin moartea tatălui său, sau aceea rămasă de la răposata lui mătușă Maria: un sat întreg, Cojeștii din Ilfov, «treisprezece pogoane de vie în București, moșia Bahnele din Rîmnicu Sărat, una suită de diamant, o pereche de cercei de diamant, un porumbel de diamant, 10 șiruri de mîrgăritare, o floare de diamant» etc.⁶⁾ — tot nu l-ar fi putut scăpa de creditori.

Cei peste 70 000 de taleri împrumutați de la zarafi și prieteni erau bani, nu glumă. Dar fata, ce știa ea de toate necazurile lumestii? Îi îndrăgise și pace.

Pe la ușă pindeau neadormite slugile Rosetoei... Dar casele aveau și ferestre.

Pe la porți străjuiau arnăuții cocoanei, înarmați pînă în dinți. Dar ogrăzile caselor aveau și ziduri. Și niciodată zidurile nu au fost prea înalte pentru îndrăgostii.

Și chiar printre grătile balconului se mai putea asculta câte o serenadă, se mai strecura câte un bilețel, câte o sărutare. Mai erau apoi plimbările în caleașcă, la Băneasa, la Herăstrău, la Sf. Elefterie...

Este adevărat că Venețiana nu-și lăsa niciodată fata să se preumbe fără însoțitoare după ea. Dar un galben, doi strecurați în palma tucuriei a dădacei sau în mondirul vizitiului desculț, de pe capra trăsorii, făceau minuni. Ochii se închideau și urechile se astupau ca prin farmec, lăsînd deschis drumul spre dragostea fetei.

«TRANDAFIRAȘ NOROCIT»

Că Alecu se întâlnea cu iubita lui într-un loc ferit de ochii lumii nu mai e astăzi un secret pentru nimeni. Însemnările lui Nicolae Văcărescu vornicul, fratele lui Alecu și complicele ibovnicilor, dezvăluindu-le taina, au intrat de mult în paginile de istorie literară⁷⁾, dînd pe față împrejurările în care poetul își alcătua compunerile.

Îi vedem parcă pe acești nefericiți amanți stînd unul lîngă altul și sorbindu-se din ochi ceasuri întregi, fără să-și vorbească. Alecu nu se mai sătura privind-o, iar ea se uita la el ca la un zeu. Era în mai, luna rozelor parfumate...

Cochetă, fetișcana lăsa să-i cadă din sîn un trandafir și, cînd îndrăgostitul se pleca să-l ridice acoperindu-i petalele delicate cu sărutări, ea îl certa șagalnică, întrebîndu-l dacă, așa înflăcărat cum este, ar putea să închine versuri gingașei flori. Clucerul, inspirat, lua pînă în mînă și improviza un lung madrigal amoros:

Trandafiraș norocit
Care te-ai învrednicit
Să-mpodobești acel sîn
Unde pururea mă-nchin...

Ba un catren, în slava unui turban de șamalagea sau a unei gevele (batistă) de mătasă, brodată cu flori în fir de aur, care-i ședeau atît de bine Mariei⁸⁾:

Cum se întoarce după soare
Pururea această floare
Așa inima din mine
În veci umblă după tine...

Și întîlnirile și jurămintele lor se urmau pe ascuns, netulburate, neștiute.

Cînd, deodată, un trăsnet căzu din senin între ei, despărțindu-i și spulberîndu-le dragostea pentru totdeauna.

CRIMA DE LA MOȘIA JILAVELE

Într-o noapte, către sfîrșitul anului 1798, Venețiana Roset, mama Mariei, fu ucisă de niște necunoscuți la moșia ei din Ialomița, Jilavele.

Vestea cutreieră Bucureștii semănînd groază în casele boierești. Cine n-o cunoștea pe Venețiana? Și acum zăcea fără suflare! Oamenii se întrebau: omorîtă, de cine? Și cu ce scop? Fură prinși în cele din urmă tîlharii, dar intrigile de curte apucară să-și facă drum în Divan. Scarlat Cimpineanu, rudă a răposatei, își îndreptase bănuiala asupra clucerului Alecu, ca autor moral al asasinatului. Nu fusese oare Venețiana, bătrîna, o piedică în calea dragostei lui?

De acum, existența lui Alecu Văcărescu deveni un coșmar. Covîrșit de amărăciune și umilițată, încovoiat sub povara năpastei, el se confundă tot mai mult în deznădejde.

Se păstrează pînă azi însemnările lui manuscrise respirînd tot dezgustul de viață, și mai ales jalba adresată voievodului Constantin Hangerli în care, dezvinovățindu-se, acuză la rîndu-i cerînd pedepsirea calomniatorului⁹⁾.

Într-un tîrziu se potoli tot freamătul; moartea Venețiane fu dată și ea uitării pentru a face loc altor întîmplări singeroase care nu se lăsară așteptate.

La începutul anului următor, mai exact la 18 februarie, într-o vineri, la 5 ceasuri și jumătate, cu firman de la împărăție se taie capul voievodului Constantin Hangerli. Și, cum țara nu putea hălădui fără stăpîn, «la 14 ale lui Mart intră în București mîria-sa Alexandru Moruzi voievod..., așteptînd tuiurile»¹⁰⁾.

RĂZBUNAREA

Revenea în scaun vechiul dușman al Văcăreștilor, Moruzi, care nu uitase și nu iertase! Soarta clucerului era pecetluită.

Într-o noapte, nu știm exact cînd, tînrul poet era ridicat de oamenii domniei și dus către o destinație necunoscută, de unde n-avea să se mai întoarcă niciodată. Din porunca Porții, desigur. Dar răzburarea era astfel implinită.

La 22 noiembrie 1799, documentele vremii pomeneau doar despre «răposatul Alecu Văcărescu»¹¹⁾.

Și zăpada se așternu iarăși peste oameni și amintiri, îngropînd sub imaculatul ei lîngă acest trist sfîrșit al unui poet și al unui veac întreg.

Așa se petrecu din viață clucerul Văcărescu, cîntărețul florilor și al iubirii, «nemuritorul Ovidie al românilor», cum îl numeau contemporanii, «pe care norocirea nașterii l-au înălțat dar pizma fanarioticească l-au dărăpănat».

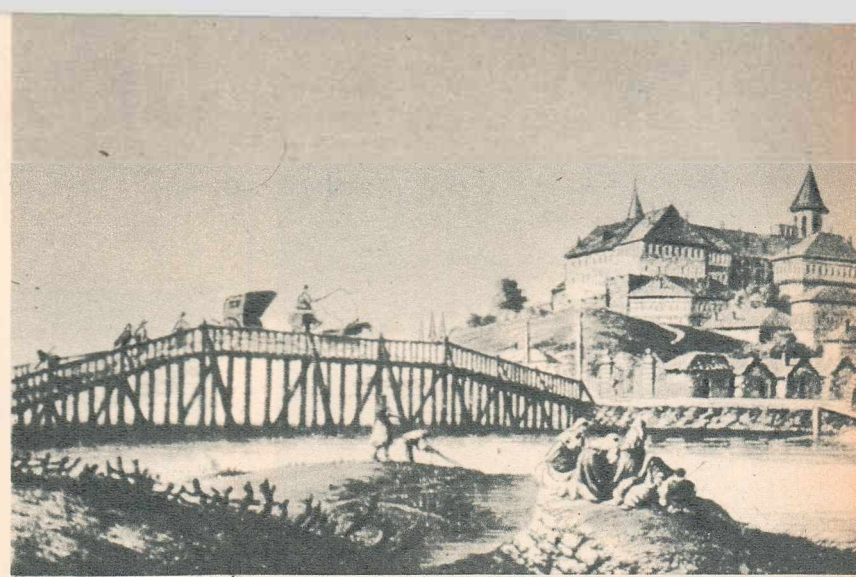
Răpit și omorît cu știința lui Alexandru Moruzi voievod, căsăpît și azvîrlit în vreo fîntînă, în drum spre Tulcea, sau aruncat în apele Bosforului, la Țarigrad, cum umblau pe atunci zvonurile, trupul lui a fost scris să nu-și afle mormînt să-l odihnească.

*

După decapitarea, din 1714, a străbunicului, Ienache, marele agă, talentat muzician și sftinic brîncovenesc, după otrăvirea bunicului, Ștefan, vtorilografatul, orator de curte, și a fratelui acestuia, Barbu, la Valea Orlii, în 1763, după moartea «suspectă», din 1797, a tatălui, Ienăchiță, «gloria boierimii din Țara Românească», cum îl numea Dionisie Fotino, urmă uciderea mișlească a fiului, Alecu Văcărescu clucerul, în 1799, Patru generații de Văcărești, mari români, străluciți cărturari, literați și dregători plini de merit, pieriți de moarte năprasnică, în mai puțin de un veac...

Parcă o vedem în pridvorul palatului pe cocheta Doamnă Zoe, soția lui Alexandru Moruzi voievod, plîngînd...

Alexandru Moruzi, între 1792 și 1806, domn al Moldovei și al Țării Românești, după un portret aflat în Muzeul societății istorice și etnologice din Atena. «Dacă nu voi avea ștreang, cînd îmi va cădea Ienăchiță în mînă voi lua pletele doamnei mele spre a-l sugruma» — a jurat domnul, miniatură de un răvaș batjocoritor atribuit poetului.

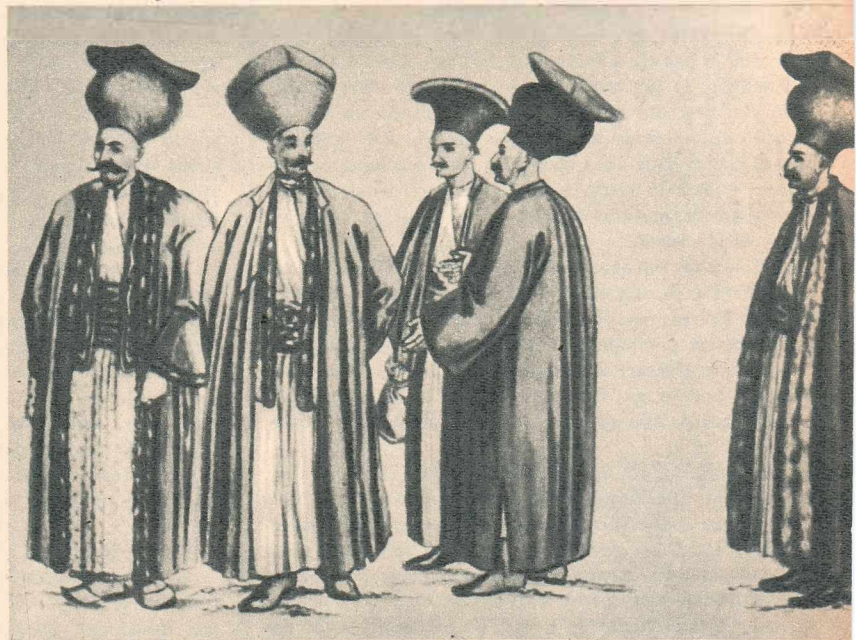

Scena întîmplărilor al căror erou a fost — uneori fără voie — poetul Alecu Văcărescu: Bucureștiiul la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Această acvatintă executată după un desen al lui Luigi Mayer (Biblioteca Academiei) înfățișează podul peste Dimbovița.

Un portret inedit al lui Ienăchiță Văcărescu (?). Copia aceasta în ulei, din colecția de tablouri a Muzeului de istorie a orașului București, secția feudală, executată după o pictură mai veche de către Mihail Laputy, ar reprezenta, cum arată o însemnare pe spațiile pinzei, pe cel dintîi liric modern muntean la o vîrstă destul de tînră.

Lumea lui Alecu Văcărescu...

manuscriselor românești, vol. IV (1062-1380), Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1967, p. 537. Tuiurile erau steaguri turcești alcătuite din cozi albe de cal, atîrnate de o lance cu semiluna în vîrf, constituind un semn distinctiv al unor înalți demnitari.

11) V.A. Ureche, Istoria Românilor, vol. XI, București, 1900, p. 127. Nestor Camariano în «Revista Istorică Română», vol. X, 1940, p. 397-398.

Ion Dichiseanu, in drum spre Othello.

Valeria Marian, o debutantă care pășește cu dreptul pe scenă.

DICHISEANU—Othello

— Nu te intimidează Othello, Ion Dichiseanu? Mai ales că drumul spre acest colos al dramaturgiei a fost populat de coloși ai scenei, și nu ți-i citez aici pe Orson Welles, pe Laurence Olivier, pe Mordvinov sau Paul Robeson, pe Emil Botta și Toma Dumitriu la noi, pentru a-ți spori, cumva, cu perfidie, temerile...

— Timiditatea care m-ar putea inhiba și paraliza, care m-ar ține în panică, e firească, ai dreptate. Dar în clipa în care mă aflu în fața lui, numai eu cu Othello, fără marile stafii ale celorlalte interpretări, mă cuprinde un soi de euforie, de voluptate a luptei. Firește, nu e o luptă pe care să o poți da la două stagiuni o dată, e o luptă ce ți-o îngădui o dată în viață, o dată în cariera artistică; dar căruia luptător adevărat îi place un adversar pe care să-l poată birui ușor?

— Când l-am întrebat pe regizorul Cornel Todea de ce te-a distribuit pe dumneata în Othello mi-a spus — și uite, îți fac plăcerea reproducându-i spusele — că te-a ales pentru datele dumitale de sensibilitate, de forță, de candoare, pentru capacitatea dumitale de a descompune un personaj pentru a-l recompune apoi în forme mereu surprinzătoare. Aflu acum că și pentru calitățile dumitale de luptător...

— În orice caz, am fost prea multă vreme sclavul prejudecăților de distribuție, am dus prea mult timp în spinare povara junilor-primi și pe față cea a «smile»-ului seducător ca să nu primesc, cu profundă satisfacție profesională, mutația aceasta în concepția regizorilor. Dar sper că nu s-a uitat că l-am interpretat, cîndva, pe Alioșa Karamazov și pe Antoniu, iar asta s-a petrecut înainte de a deveni... «Luna albastră»...

— Și ce vă propuneți, Cornel Todea și dumneata, să comunicați prin versiunea '69 a lui «Othello»?

— Lucrurile nu sînt simple, pentru că ne aflăm în fața unei piese de intensă circulație pe care toată lumea crede că o știe mai mult sau mai puțin pe de rost. Spectacolul nostru ține să redescopere acele mecanisme, acele nuanțe care nu sînt explicite ci implicite textului shakespearian. Camus spunea o dată că «într-o lume strîmbă nu se poate trage o linie dreaptă»; în lumea strîmbă în care trăiește Othello nu se poate accepta ideea unei iubiri între un negru și o albă, iubirea aceasta absolută pare imposibilă și în fața ei se ivește un mecanism ostil care va izbuti s-o distrugă.

— S-a făcut din «Othello» o mare piesă a geloziei, s-a făcut un fierbinte protest antisarist, ce va fi în spectacolul de pe scena «Nottara»-ului?

— Cornel Todea vrea să facă o piesă polițistă, «Othello» fiind — după el — cel mai mare «policier» scris vreodată. Interesant și ispititor, nu vi se pare?

Debutînd alături de Radu BELIGAN

— Să recunoaștem, Valeria Marian, că zeii ți-au fost favrabili de vreme ce, abia ieșită de pe băncile institutului debutezi în compania lui Radu Beligan și a Ilenei Predescu, într-un rol principal dintr-un text atît de generos ca acela al lui Mirodan, «Transplantul inimii necunoscute», și sub mîna propriului dumitale profesor, Mony Ghelelter.

— Și credeți-mă că norocul acesta e de natură să mă sperie cumplit. Mi-e tot timpul teamă să nu fiu «sub» acești mari parteneri ai mei — cum se spune în teatru — să nu mi se simtă vreo stîngăcie în joc, să nu le stric spectacolul — și nu atît pentru mine, cit pentru încrederea care mi-au acordat-o.

— Modestia șade bine unui începător, dragă Valeria Marian, o consemnez aici cu plăcere, dar, dacă nu mă înșel, dumneata ai mai jucat pe o scenă profesionistă încă din timpul studenției.

— Da, am interpretat-o la Național pe Oana în «Apus de soare», dar aici, la Teatrul «Bulandra», fac primul meu pas ca actriță de profesie și, sincer să vă spun, sînt fericită că-l fac sub supravegherea profesorului meu din școală; maestrul Ghelelter mă cunoaște bine, știe ce pot da, știe ce-mi poate cere, știe cum să-mi ceară ca să nu mă falsific.

— Cum ți se pare rolul Irinei?

— O să credeți că nu mai sînt modestă dacă spun că îl simt potrivit-mi-se ca o mînușă? E o fată tinăra (sînt fata maestrului Beligan, în piesă), o fată apropiată de vîrsta, de mentalitatea generației mele, care are virtuțile și păcatele acestei generații, al cărei fiecare gest, fiecare acțiune le înțeleg perfect (chiar dacă nu le accept totdeauna). Nu a trebuit să fac mari eforturi pentru a mă apropia de rol. Dar mi se întîmplă, chiar cînd știu perfect replicile, să rămîn o clipă mută în scenă, fără a-mi putea rosti vorbele, urmărind jocul maestrului Beligan, al d-nei Predescu, al lui Marin Moraru, dezinvoltura și firescul cu care dumnealor intră instantaneu în rol.

— Care e lucrul cel mai prețios pe care l-ai reținut din această fericită colaborare?

— Cred că respectul sfînt pentru profesiunea actorului, pentru truda artistică, seriozitatea adîncă față de munca în teatru.

— Să-ți urez deci să pășești cu dreptul pe scenă, Valeria Marian...

— Dacă vreți... În orice caz, țineți pumnii strînși. Deși atunci nu o să mă puteți scrie acest interviu care e primul din viața mea... Dar poate că o să-mi purtați noroc, ce credeți?

BĂNICĂ — Figaro

Cu cîteva zile înaintea aceluia grav accident de mașină care, periclitîndu-i viața, a tulburat și neliniștit atît de puternic opinia publică — dovedind o dată în plus marea simpatie de care se bucură Ștefan Bănică — am luat apreciatului actor micul interviu de mai jos. Cum la ora la care scriem aceste rînduri viața lui Ștefan Bănică este în afară de pericol, cum sperăm să-l vedem în stagiunea aceasta jucînd și el rolul lui Figaro, reproducem mai jos convorbirea pe care am avut-o cu dumnealui:

— Așadar, dragă Ștefan Bănică, înainte de a te muta cu arme, bagaje și haz de la Teatrul «Giulești» la «Bulandra», ți-ai dat întîlnire cu Figaro. Rendez-vous-ul acesta scenic promite — cum s-ar părea — trei ore de regalarie comică?

— Poate că nu asta în primul rînd. Ceea ce seduce în concepția regizorului Dinu Cernescu și ceea ce va constitui, sper, marea noutate a spectacolului nostru e, paradoxal, tocmai respectarea cu fidelitate a textului lui Beaumarchais, întercarea de a-i regăsi un anume realism istoric. Vezi dumneata, atît piesa «Nunta lui Figaro» cit și, în special, rolul meu au fost întotdeauna încărcate, sufocate de prejudecăți, de convenții inexacte, nerealiste...

— E adevărat, Figaro a fost adesea jucat ca un domnișor spaniol spilcuit, care spunea frumos, din virful buzelor, texte inteligente și care, îmbrăcat în haine ce nu-i aparțineau rangului, era plimbat prin scenă în diverse poze elegante «de stil».

— Tocmai prin asta, cred, marele personaj popular a fost stors de sevă și îndepărtat de la adevărul, de la substanța lui țărănească. Dinu Cernescu vrea să-i redea adevărul social, vrea un spectacol de autenticitate populară, și iată-mă luptînd să fac un Figaro-țăran, un argat răzvrătit care slujește la castelul scăpătatului conte Almaviva lovînd în dreapta și în stînga pentru a restabili dreptatea și adevărul.

— Cum s-ar spune, un Figaro-contestatatar.

— Exact, un splendid contestatatar, dar care știe exact ce contestă și la ce aspiră. Trebuie să vă spun, la ureche, că treaba aceasta nu e de loc ușoară, că repetițiile cer un ritm de muncă istovitor și o imensă cantitate de efort.

— Mai ales că, după cîte înțeleg, de astă dată Bănică e decis să cedeze prim-planul scenei lui Figaro și să-l retragă pe Bănică, cu modestie, în spatele personajului.

— Primesc mica înțepătură ironică și tot cu modestie adaug că Bănică nici n-ar putea face altfel cită vreme are niște parteneri care nu-l lasă literalmente să respire: Suzanne e Mariana Mișuț, contele e Corado Negreanu, conțesa — Dana Comnea, Basil — Ion Vilcu, Cherubin — Dan Tufaru... Cum să mai poți sta tu singur în banca din față, oricîte gaguri ai avea prin buzunare?

«Pericola» de Offenbach reappare pe o scenă pariziană după o absență de 55 de ani. Rolul titular va fi deținut de Jane Rhodes iar în rolul viceregeului din Peru va apărea Jean le Poulain. Spectacul coincide cu aniversarea a o sută cincizeci de ani de la nașterea compozitorului. În fotografie: un moment dintr-o repetiție.

Teatrul Național din Londra a montat, într-un spectacol care durează nu mai puțin de șase ore, drama lui G.B. Shaw, «Matusalem». Piesa, pe care autorul, cu ironia-i proverbială, o numea «contribuție la Biblia modernă», este apreciată ca fiind suma gândirii filozofice a dramaturgului, chiar dacă — susțin unii croniciari londonezi — suma e mai mică decât termenii ei.

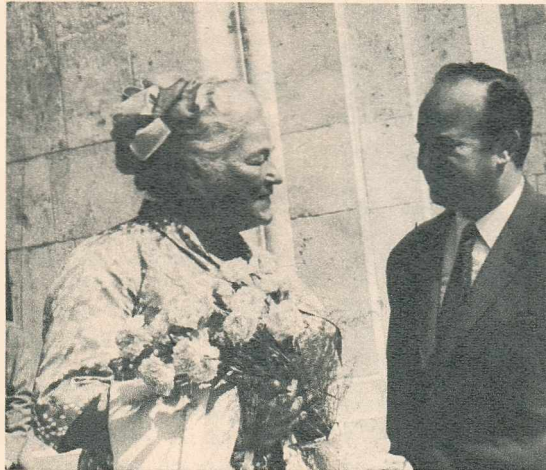

În capitala Danemarcei s-a desfășurat tradiționalul Festival de balet clasic, eveniment de remarcabilă valoare artistică. Vă prezentăm alături o scenă din «Lacul lebedelor», interpretată de Anna Lærkesen și Palle Jacobson, soliști ai Teatrului regal de balet din Danemarca.

Cu prilejul sărbătoririi în luna octombrie a «Zilelor culturii R.D.G. în Uniunea Sovietică», Opera de stat din capitala Republicii Democratice Germane va da o serie de spectacole la Moscova, Leningrad, Irkutsk etc. În repertoriul ansamblului german este înscrisă și opera lui Paul Dessau, «Puntila», inspirată după Brecht. Ca și în alte fotografii de la început de stagiune, vă prezentăm doar o scenă dintr-o repetiție.

CU VIORICA URSULEAC LA BUCUREȘTI

Celebra soprana întreținându-se cu Octav Enigărescu, directorul Operei române.

Pentru cotilora revistei «Flacăra»

un salub cardinal

Viorica Ursuleac

București, Sept. 1969

Într-o carieră glorioasă de primadonă a tuturor scenelor lirice din Germania și Austria și de memorabile apariții la încă 22 de teatre de operă din Europa și America, a interpretat de-a lungul a 3 decenii 83 de roluri principale de soprana lirică și dramatică, în peste 2 000 de spectacole. Dintre premierele mondiale în care a realizat creații intrate în istoria teatrului liric, 4 leagă pentru totdeauna numele ei de cel al compozitorului Richard Strauss, al cărui repertoriu de operă l-a și interpretat în întregime în circa 500 de spectacole.

E oare greu de știut — după cele de mai sus — că această cîntăreață, care face parte din pleiada «vocalilor de aur» românești (Teodorini, Darclée, Cristoforeanu...), este Viorica Ursuleac?

Zilele acestea s-a aflat printre noi, nespun de bucuroasă că poate adăuga vechilor înfățișări întipărite în minte impresii proaspete asupra noilor realități din patrie. Cu o juvenilită înflăcărare exteriorizează și încîntarea pe care o simte la auzul dulcii limbi materne. Ca invitată a Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Viorica Ursuleac a putut relata acum un itinerar parcurs în grabă cu cițiva ani în urmă, cînd revenise pentru prima oară după o lungă absență.

— Îmi amintesc și azi, cu cea mai mare emoție — ne mărturiseste celebra cîntăreață — de concertele cu arii din opere, liederuri și cîntece românești pe care le-am susținut la Arad, Cluj, Lugoj, Timișoara, Caransebeș, Tr. Severin, Craiova și Suceava, în anii 1918-1919, cînd eram încă o timidă debutantă, în fața publicului. Mai tîrziu, după studiile vieneze, am avut satisfacția de a mă înfățișa pe scena de la Volksoper, alături de neuitații mei compatrioți Jean Athanasiu și Traian Grozăvescu. Cu acesta din urmă, tragic răpit dintre noi acum peste 40 de ani, am realizat spectacole de mare succes, printre care și «Paițe», cu maestrul Jean Bobescu la pupitrul. Insuși debutul meu și al lui Grozăvescu au avut loc în seara premierei operei «Luiza» de Charpentier, cînd un nou cuplu românesc a fost adoptat de publicul vienez.

Turneele mele la București din 1934 și 1936 rămîn o scumpă amintire, mai ales că toate reprezentațiile de atunci cu «Cavalerul rozelor», «Tosca» și «Fidelio», ca și concertul simfonic de la Ateneu, în care am cîntat numai lucrări de Richard Strauss, au fost dirijate de soțul meu, Clémens Krauss.

— Știm că de la retragerea dv. de pe scenă desfășurați o intensă carieră pedagogică.

— Timp de 9 ani am deținut o catedră la Operschulle a Academiei de muzică din Salzburg, iar de trei ani încoace predau un ciclu de cursuri la Academia internațională de vară «Mozarteum». De curînd am fost invitată să țin un curs asemănător în S.U.A., la Miami.

— Vizita actuală v-a prilejuit desigur și unele contacte cu lumea muzicală românească.

— Din păcate, am nimerit în «sezon mort», cînd nici Opera, nici Filarmonica nu și-au început încă stagiunea. Din vizitele făcute la Uniunea compozitorilor, la Muzeul «Enescu», la Opera română și la Conservatorul care poartă numele, atît de evocator pentru mine și pentru noi toți, «Ciprian Porumbescu», mi-am putut totuși da seama ce progrese mari s-au făcut în dezvoltarea muzicii noastre atît pe plan compositiv, cit și interpretativ. La Operă am avut plăcerea și satisfacția de a asculta cîteva elemente tinere înestrăte, cum sînt sopranele Mariana Stoica, Eugenia Moldoveanu și Elena Simionescu, baritonul Lucian Marinescu și tenorul Vasile Moldoveanu. Sînt bucuroasă să constat că noile generații vor putea duce cu cîinste mai departe bunul renume al artei lirice românești.

Cea de-a doua vizită în țară a Vioricăi Ursuleac, deși scurtă, i-a îngăduit o mai apropiată familiarizare cu viața artistică autohtonă, iar călătoria de cîteva zile la mănăstirile din nordul Moldovei — o emoționantă revedere a locurilor natale.

— La revedere! — ne-a spus distinsa artistă, asigurîndu-ne că nu va putea rezista mult timp tentației de a ne vizita din nou.

de H. DONA

Cititorul Ionel Crafcenco din Galați ne trimite un fel de referat de analiză a revistei «Flacăra» pe ultimele luni. Corespondentului nostru i-au plăcut unele lucruri: «felicet redacția pentru frumoasele materiale publicate în marile zile pe care le-am trăit, materiale despre felul în care întregul popor a întîmpinat Congresul al X-lea al P.C.R. și ziua de 23 August», «îmi place felul în care revista prezintă marile evenimente, de exemplu zborul lui Apollo-11. Am avut o nespună bucurie întîlnind în paginile revistei chipurile, în culori, ale temerarilor astronauti care, primii, au pus piciorul pe Lună» etc., etc. Alte lucruri nu-i «plac»: faptul că a observat sensibile diferențe calitative între diversele numere ale revistei, o oarecare lipsă de imaginație în alegerea copertelor, slaba calitate a multor fotografii color și «proasta calitate a hîrtiei» (și noi care aveam iluzia că folosim în ultimele luni un sortiment superior de hîrtie!). Cu această ultimă rezervă (despre care cerem și părerea altor cititori), ni se pare că în general tov. Crafcenco are dreptate. Profităm de ocazie, dat fiind că ne apropiem de sfîrșitul anului (au început să cadă frunzele!) și lucrăm la definirea planului de activitate pe 1970, să-i rugăm pe cititorii noștri să ne trimită cit mai repede și cit mai detaliat observațiile dumnealor cu privire la revistă. Ne-ar interesa să aflăm ce le place mai mult și ce le place mai puțin (sau ce nu le place de loc), care sînt rubricile preferate și ce alte rubrici ar găsi necesare, ce părere au despre aspectul grafic al revistei, care sînt semnăturile pe care le agreează, ce propuneri tematiche au și, în sfîrșit, tot ce găsesc de cuviință să ne comunice în legătură cu prezentul și viitorul revistei. Într-un să precizăm că fiecare observație și propunere va fi examinată cu maximum de atenție și bunăvoință.

O scrisoare impresionantă am primit de la cititorul Gheorghe Împărat, tehnician minier din Brad, jud. Hunedoara, care ne relatează despre cîteva accidente (dintre care unul mortal) petrecute pe litoral din cauza insuficienței mijloacelor de salvare a înecaților. Corespondentul nostru indică și măsurile concrete care ar trebui luate pentru organizarea unei asistențe corespunzătoare în stațiunile maritime. Am trimis scrisoarea dumisale celor în măsură să îndrepte această situație, și promitem că vom urmări de-aproape rezolvarea ei.

Cititorul Remus Drăgănescu din Galați revine într-o scrisoare inteligentă și serioasă asupra concursurilor de muzică ușoară care s-au desfășurat anul acesta în țara noastră. În legătură cu cele afirmate în scrisoarea ne simțim datorii însă să facem două precizări. Tov. Drăgănescu scrie la un moment dat: «Desigur, redacția are datoria de a susține și justifica punctul de vedere oficial. În ceea ce ne privește, nu-i cerem să renunțe la această procedură, ci doar am implora un loc mai larg opiniilor chiar disparate și opuse ce provin dinafara colectivului redacțional». Nu-i adevărat că redacția «are datoria» să susțină și «să justifice» orice hotărîre a unui juriu de muzică ușoară (pe care, de altfel, nu-l considerăm de loc «oficial»). Colectia revistei stă la îndemînă pentru a dovedi că ne-am «permis» totdeauna să discutăm asemenea decizii și să ne expunem punctul nostru de vedere (desigur, într-un mod argumentat și civilizât). Cit despre părerile «disparate» ale cititorilor și-au găsit și ele locul în revistă (bineînțeles, în măsura în care nu se reduceau la injurii și amenințări). În al doilea rînd, tov. R. Drăgănescu se întrebă de ce președintele și alți membri ai juriului nu intervin în discuție pentru a-și justifica hotărîrea. Pentru că asemenea intervenții ar contrazice niște reguli elementare respectate pretutindeni și ar discredita pînă la urmă ideea pe care publicul trebuie să și-o formeze despre un juriu aflat «deasupra vîltoarei».

Cititorului Paul Mucenic, din comuna Albesti, jud. Arges, care ne-a trimis o scrisoare foarte afectuoasă, îi reamintim că redacția poate comunica, în măsura în care le cunoaște și doar prin scrisoare directă, numai adresele actorilor și cîntăreților români.

În numărul 31, răspunzînd unui cititor, ne angajăm — jumătate în glumă, jumătate în serios — să publicăm la «Varietăți» fotografia celui care va putea dovedi că nu suferă de carie dentară (aminteam acolo că numai 2 la sută din populația globului se găsește în această situație). Cititorul Gheorghe Nistoroiaie din Hațeg, jud. Hunedoara, ne-a prins de cuvînt și ne-a trimis fotografia dumisale însoțită de un certificat medical dovăditor. Îl felicităm pentru performanța sa stomatologică și îl încredințăm că ne vom ține promisiunea. Data publicării i-o vom comunica la timp.

ACTORI ȘI ROLURI

◀ Michèle Mercier nu mai vrea să fie Angelica. Ultimele două serii au nemulțumit-o. Ce să mai spunem noi? Oricum, ne bucură intransigența profesională a actriței care declară: «Mi se pare grav că se cheltuiesc milioane cu construirea unor galere dar nu se depune același efort pentru găsirea unor situații mai autentice, mai pasionante, între indivizii de pe ele. Monumentalitatea galerelor și amploarea sentimentelor nu se bucură de aceeași unitate de măsură». Dacă ar fi numai asta...

Pierre Clémenti,
tînăr actor francez.

● François Truffaut, prestigiosul cineast francez — din păcate atât de puțin cunoscut publicului nostru — s-a hotărît să apară în propriul său film, «Copilul sălbatic», într-un rol destul de important. Este prima dată cînd autorul celor «400 de lovituri» își asumă și riscurile meseriei de actor. Protagonist va fi Jean-Pierre Cargol, nepotul vestitului chitarist Manitas de Plata.

● Partenerul Mariei Callas în

«Medeea», filmul la care lucrează Pasolini în momentul de față, este Pierre Clémenti, tînăr actor francez aflat pe calea unei frumoase cariere internaționale (în fotografie).

● Nu demult, Philippe de Broca (Cartouche) a început filmările unei comedii cu titlul inspirat de cea mai strictă actualitate: «Dați-le Luna». În rolul principal — actrița Valentina Cortese.

● Hollywoodul va închina un amplu

telegrame

documentar marelui cineast John Ford, maestrul westernului. La realizarea acestui film omagial își vor aduce o contribuție substanțială interpreții cei mai solicitați de Ford de-a lungul anilor: John Wayne, James Stewart, Henry Fonda.

● «Vocea umană», piesa-monolog a lui Cocteau, va fi transpusă pe ecran de cineastul Dominique Delouche. Protagonistă: Denise Duval.

● Duccio Tessari, unul din specia-

liștii westernurilor italiene, se reîntoarce la o dragoste mai veche, comedia. «Ți se poate întâmpla și ție» este titlul noului său film despre care, deocamdată, se știe doar că «se situează cu totul și cu totul de partea femeilor». Să uâm comedia în serios?

● Regizorul sovietic Pavel Arsenov este semnatul filmului «Regele-cerbi», adaptare cinematografică după Gozzi. Scenariul aparține scriitorului Vadim Korostîlev.

pe ecrane

„ULTIMA LUNĂ DE TOAMNĂ“

ACTORI ȘI ROLURI

Elsa Martinelli și Robert Hoffman, îndrăgostiți nu tocmai veseli în filmul lui Luciano Salce. «Cum am învățat să iubesc femeile».

Fug de ispita de a lega toamna de afară de cea de pe ecran și am să spun din capul locului că «Ultima lună de toamnă» este un film «de gura sobei», bun de văzut într-o oră fără contur, bun de ascultat ca pe o melopee. Îmbibat de literatură dar nu literaturizant, ci anexându-și textul spus ca pe o muzică a cuvintelor, supus unei imagini de o extremă caligrafie dar nu aruncată în vânt, filmul lui Vadim Derbenev (excelentul operator al lui «Un om merge după soare») este opera unui cineast care și-a făcut o religie

din a privi *curgerea frumosului*. Totul alunecă în acest film: drumurile nesfârșite, zările, apele, șirurile de copaci ori de mașini; aparatul se oprește insistent în preajma lor, descoperind cu infinită nostalgie un obiect singuratic pe care îl reintegrează în peisaj — o casă, o cumpănă de fântină pierdută în cîmpie, o poartă — redimensionându-l. Ne aflăm în fața unui autentic cinematograf poetic, a celui cinematograf care are forța de a lumina procesul de devenire a frumuseții printr-o misterioasă desprindere și ocrotire a ceea ce are unic fiecare lucru luat în parte. Dacă ne gândim și la alte realizări ale tinerilor cinești din R.S.S. Moldovenească — nu mai departe decât la recentul «Oameni împietriți» al lui Leonid Osiko — se pare că putem vorbi de un adevărat crez estetic al unei întregi generații.

Decorul stilizat — în cel mai bun înțeles al cuvîntului — este un vad prin care curg, nestingherite, sentimente esențializate: bunătatea, dăruirea, participarea deplină la viața aproapelui tău. Bătrînul tîran, eroul filmului, este rudă de sînge cu «moșul» lui Ciuhrai («A fost odată un moș și o babă»), cu «Tatăl soldatului» al lui R. Ciheidze, oameni în preajma cărora nu îndrăznesc să se apropie meschinăriile, micile sau marile răutăți. Plecat, într-un ceas de tristețe, să-și vadă feciorii risipiți pe alte meleaguri, eroul lui Vadim Derbenev reface un drum de basm: drumul zinelor bune care risipesc, una câte una, minunile din coș.

Peste tot pe unde trece, prin casele copiilor săi înștrăinați ori pe lângă oameni necunoscuți, bătrînul aruncă o vorbă de înțelegere și de încurajare. El nu-și îngăduie să sporească tristețea ori să zgîndăre morocănoșenia celor doi băieți mai mari ai săi, după cum nu-și îngăduie să se arate înmărmurit de cunoștința cu generația proaspătă căreia îi aparține mezinul, de fetele în pantaloni și băieții în bluzoane. Acest bătrîn venit dintr-un sat uitat deține secretul de a trece pe lângă oameni fără să-i atingă măcar cu un zîmbet de mirare. Unei imagini a purității inchiuite, de cele mai multe ori, pe undeva, prin vecinătatea anilor fragezi, «Ultima lună de toamnă» opune, cu o blîndă împotrivire, chipul unei purități ce s-a înobilat de ridurile tuturor vîrstelor.

Magda MIHĂILESCU

P.S. Filmul a fost distins cu Marele premiu al juriului internațional al cineaștilor «Rencontres Internationales du film pour la jeunesse» — Cannes 1966, iar interpretul principal, actorul Evgheni Lebedev, a dobîndit Premiul pentru interpretare masculină la Festivalul de la Mar del Plata — 1966.

STEWARDESA VIITORULUI AL II-LEA

La compania aviatică americană «U.S. International Airlines» se fac proiecte de viitor. Pentru viitorul al II-lea — am putea spune — de vreme ce ele privesc cursele regulate de pasageri Pământ-Lună. Organizatorii au examinat deocamdată cu atenție problema înfățișării și vestimentației stewardeselor (cu celelalte nu știm cum stau). Drept care au și ales o primă stewardesă, precum și costumul pe care-l va purta atunci când se va afla în exercițiul funcțiunii.

COAFURĂ 1970

Cine dorește să se țină în pas cu moda în materie de coafură, să studieze cu atenție această ultimă creație lansată la Paris în cadrul colecțiilor anului 1970. Pentru uzul amatoarelor, precizăm că este vorba de o combinație de meșe și codițe false cu meșe și codițe personale — în culori, după cum se vede, cât mai contrastante. Cam complicat, dar «de gustibus et coloribus...»

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Donald Forman, profesor de biochimie, a calculat valoarea componentelor chimice ale unui individ ajungând la concluzia stranie că un om — materie primă — nu valorează mai mult decât 3 dolari și 50 cenți.

● Două societăți de turism din Italia, în goană după inedit, au instituit un premiu pentru cea mai veche rețetă culinară. Bucatele astfel preparate vor fi oare servite vizitatorilor la Pompei sau în Colosseum?

● În Insulele Bahamas funcționează un spital pentru bolnavii de inimă. Aici nu se fac transplantări și nici nu se tratează banalele afecțiuni ale cordului. Pacienții sint, în exclusivitate, oameni cu un «foc la inimioară», adică îndrăgostiți care vor să uite o iubire neîmpărtășită. Nu cunoaștem eficacitatea tratamentului; știm doar că toate locurile sint reținute pentru viitorii doi ani.

● Joseph Ruiz, vameș din S.U.A., s-a adresat autorităților americane cerînd să fie numit în aceeași funcție, dar... pe Lună.

● În S.U.A. apare un ziar care se adresează în exclusivitate cititorilor «maturi». Pe prima pagină se poate citi avizul: INTERZIS MINORILOR SUB 65 ANI. Ziarul, scris cu caractere mari, se adresează bătrînilor cu vederea slabă.

● William Mc Cabe, care ispășea o condamnare pentru fals în închisoarea din Washington, a fost eliberat înainte de termen printr-o hotărîre a tribunalului. După plecarea sa, administrația închisorii a constatat că și ordinul de eliberare era fals.

● După ce reverendul F.B. Dodson din Camden (S.U.A.) și-a terminat predica inspirată după porunca a VI-a, «să nu furi», a constatat că un enoriaș puțin impresionat de cuvintele sale i-a furat mașina.

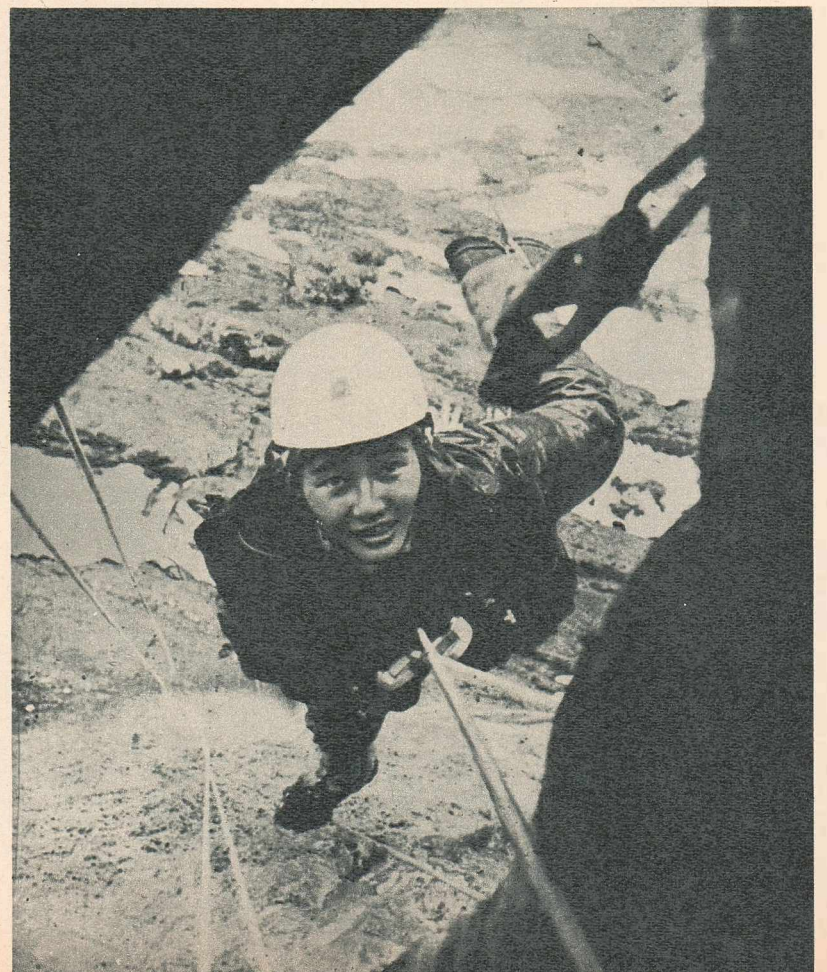
SPORT ȘI ȘTIINȚĂ

Doctorița japoneză Michiko Imai în vîrstă de 27 ani a întreprins de curînd una dintre cele mai temerare ascensiuni din Alpii elvețieni: peretele nordic al piscului Eiger. Foarte bine — veți observa, poate, dv. — și ce e deosebit în asta? Deosebit este că tînăra doctoriță a îmbinat plăcerea sportivă cu pasiunea profesională, adunînd în timpul escaladei date cu privire la variațiile de tensiune arterială în eforturile cătării, date pe care intenționează să le folosească într-o lucrare de specialitate pe care o are în pregătire.

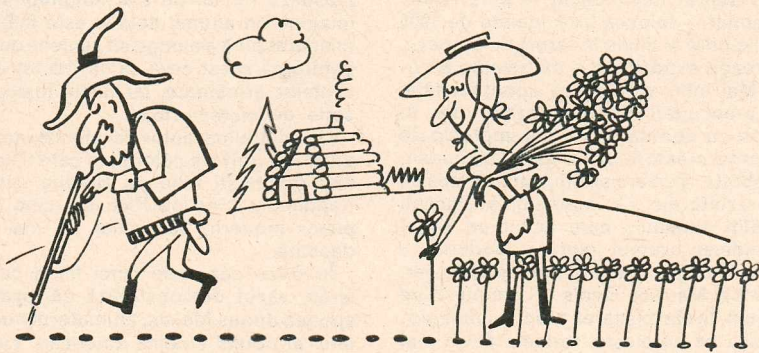
varietăți

VĂ PREZENTĂM O EROINĂ...

...nu pentru că e mama a cinci căței — fapt, după cum știm, cu totul obișnuit — ci pentru că a făcut parte din echipa canină care a participat la expediția peste Polul Nord condusă de englezul Wally Habert și încheiată cu succes în această vară.

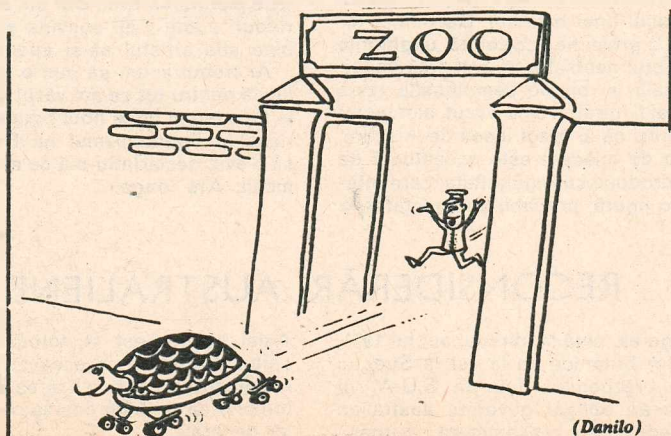

UMOR de Nel COBAR

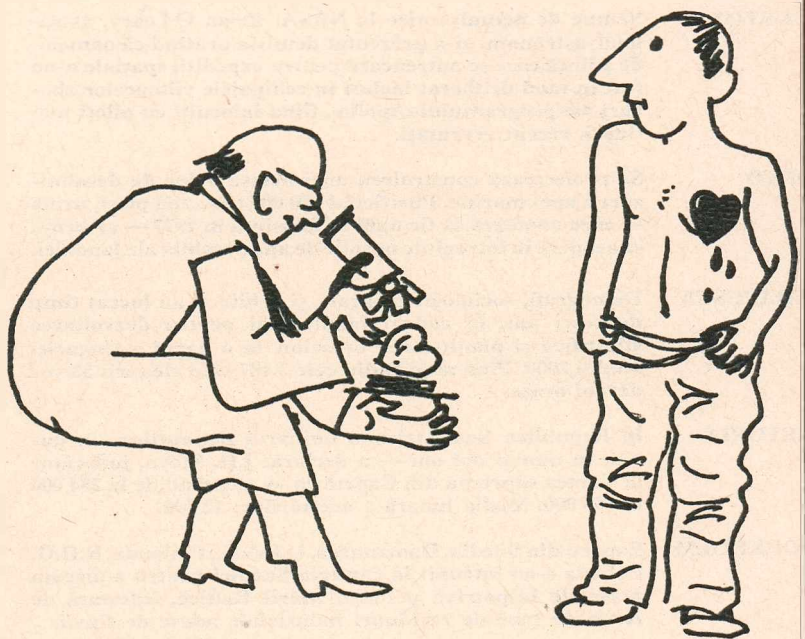
— Cum doriți, cu cărare la mijloc?

UMOR DE PESTE HOTARE

(Danilo)

STUDIU FIZIOLOGIC!

1	T	E	S	A	T		C	A	L	A		
2							O	R	G	A	N	E
3	I	N	I	M	O	A	S	A				
4												
5												
6	R	A	N	A								
7												
8												
9	F	I	A	R	T	A		O	L	A	R	
10	O	R	A	T	O	R	I	C				
11												

ORIZONTAL: 1) Fibre — Fără nervi (pl.). 2) Ochi — Ochi sau gură. 3) Cu inimă (fem.) — Gura! 4) Are grijă de stomac. 5) Fără inimă — Din cap pînă-n picioare (fem.). 6) Încrustație în piele — Mina, odinioară. 7) Piele subțire — Multe guri, potrivite pentru urechi — îi urmează... bila! 8) Lipsit de nerv. 9) Carne, pentru dat pe gît — Specialist în vase. 10) Talent legat de limbă — La țeastă! 11) Păstrări în mină — Lovitură... la inimă.

VERTICAL: 1) Creșterea nasului

(pl.) — Păr pe frunte. 2) Obraz subțire — Mușchi. 3) A decolora părul — Picioar de lemn. 4) Braț de lemn — Intestine. 5) Fără lumina ochilor — Stă-ntr-un picior. 6) Piele grosă... la gîtul calului — Dinți... bine crescuți. 7) Prinderea țesuturilor, după operație. 8) Metaforă pentru pielea bronzată — A bate capul. 9) Bile! — Picioar... poetic. 10) Cu părul alb... — ...și cu părul în două culori (fem.). 11) Se simte pe limbă — Are zece picioare.

Nelu CARAIMAN

Dezlegarea jocului «PUNCTE», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PUPILA — FRAZA. 2) AMANUNTIT — EC. 3) TERTA — UN — UNI. 4) ARIE — SFIRȘI. 5) TI — RAU — SO — TP. 6) E — AMU — GATA — I. 7) EPILOG — ISAC. 8) CRATER — ATICA. 9) RARE — BAZA — AT. 10) A — ANTICI — ASE. 11) CERTATA — EGAL. 12) APE — PARERE — E.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

HOUSTON

Semne de nemulțumire la NASA. Brian O'Leary, astronaut-astronom, și-a prezentat demisia arătând că oamenii de știință care se antrenează pentru expediții spațiale n-au fost în mod deliberat incluși în echipajele viitoarelor zboruri ale programului «Apollo», fiind înlocuiți cu piloți mai tineri, recent recrutați.

TOKYO

Se proiectează construirea unei uriașe uzine de desalinizare a apei marine. Purificând 100 000 tone apă pe zi, uzina — care urmează să fie dată în folosință în 1977 — ar urma să acopere în întregime nevoile de apă potabilă ale Japoniei.

BUDAPESTA

Demografi, sociologi, geografi și arhitecți au lucrat timp de cinci ani, în cadrul Institutului pentru dezvoltarea științifică și planificarea orașelor, la o hartă a Ungariei anului 2000. Până atunci, din cele 3 187 sate ale țării 53 vor deveni orașe.

PRETORIA

În Republica Sud-Africană numărul deținuților s-a dublat în numai doi ani — a declarat J.H. Steyn, judecător la Curtea supremă din Capetown — ajungând de la 284 000 la 568 000. Media lunară a arestărilor: 12 000.

STOCKHOLM

Experți din Suedia, Danemarca, U.R.S.S., Finlanda, R.D.G. Polonia s-au întrunit în capitala Suediei pentru a discuta măsurile împotriva poluării Mării Baltice, infestată de zecile de tone de reziduuri industriale aduse de fluvii.

RAWALPINDI

Dacă până în 1973 funcționarii pakistanezi nu vor vorbi, în afara englezei — în prezent limba oficială — și limbile naționale urdu și bengali, vor fi concediați. Hotărârea a fost luată în cadrul unor măsuri de îmbunătățire a actualului sistem de educație.

PARIS

La sfârșitul acestei luni, în capitala Franței va fi dat în folosință cel mai adânc garaj subteran din Europa, construit la 30 de metri dedesubtul unui vechi imobil. Capacitatea — 450 mașini, repartizate pe 22 niveluri.

HAMBURG

Fotbalul continuă să fie sportul cel mai popular în R.F. a Germaniei. Numărul membrilor celor 16 asociații fotbalistice pe landuri a crescut anul acesta cu 107 109 persoane, ajungând la un total de 2 722 503 jucători.

KIEV

Un muzeu al protecției sănătății, săli pentru congrese și simpozioane, biblioteci, săli de lectură, laboratoare, vor fi găzduite de Casa sănătății publice din Kiev — cel mai mare centru de popularizare a cunoștințelor medicale din Europa, informează săptămânalul «Nouvelles de Moscou».

WASHINGTON

Potrivit Departamentului american al comerțului, valoarea schimburilor comerciale dintre țările capitaliste a depășit anul trecut cifra de 217 miliarde dolari, crescând cu 11,5% față de anul 1967. Campioana exporturilor: Japonia, cu un spor de 24%.

OTTAWA

În cadrul Congresului asociației canadiene a șefilor de poliție, James Macky, șeful poliției din Ottawa, a atras atenția asupra pătrunderii pe teritoriul canadian a reprezentanților organizației criminale «Cosa nostra», a cărei activitate se face din ce în ce mai intens simțită în Canada.

Potrivit relatărilor transmise de corespondenții de presă, situația din Irlanda de nord e în curs de normalizare, operațiunile de înlăturare a baricadelor desfășurate în prezența și cu ajutorul militarilor britanici fiind pe sfârșite, la ora închiderii ediției, la Belfast (în fotografie), ca și în alte orașe nord-irlandeze. În capitala Irlandei se subliniază însă că dispariția bricadelor nu constituie și sfârșitul profunde dispute dintre protestanți și catolici în domeniul drepturilor civile.

GENEVA

JUXTAPUNERI PLASTICE

Corespondență specială de la Gheorghe DOLGU

La Petit Palais expoziția «De la Renoir la Picasso» este mai ales un prilej de a înfățișa pinzele lui Valtat. «Fauve» avant la lettre, acest pictor într-adevăr ilustru și într-adevăr necunoscut — până relativ nu demult — folosea încă înainte de 1905 culorile pure și liniile în formă de arabesc.

Întreaga expoziție e o sărbătoare a culorii. Mai întâi, utilizată cu spontaneitate, fără preocupări de compoziție, dar în schimb cu dorința de a reda impresia de moment a creatorului Rempir, Guillaumin, Caillebotte, Vuillard și alții, dar mai ales ei, îi reprezintă aici pe impresionisti, acești răzvrătiți simpatici care acum un secol deschideau drumul picturii moderne.

O serie de pinze aparținând lui Serusier, Lacombe, Maurice Denis și-l amintesc pe Gauguin. În ele mișcarea proprie impresionismului se potolește, formele devin mai simple. Culorile sînt utilizate pe zone mari, după o tehnică aplatizantă și cu intenții vădit decorative. Le afli la cei din grupul «Nabi».

Într-o altă sală te întâmpină mostre ale unui impresionism sofisticat, în care apar tehnici noi iar spontaneitatea este controlată: pointillismul. Este aici și o pinză a lui Charles Angrand, «Sena în zori», considerată drept singura operă vibristă din lume.

Din universul fauvist, rezumat la Petit Palais, te va urmări mai ales tragismul «Bătrînului clovn», pe care Van Dongen îl considera drept capodopera vieții lui.

Într-o mare sală din subsolul palatului, impresionismul și mișcările contradictorii generate de el deusează în confreria Școlii din Paris, unde te trezești în ambianța pinzelor lui Derain, Pascin, Kisling, Zak, Max Jacob, Chagall, Picasso, Fougita.

De pe cele peste 300 pinze de la Petit Palais lipsesc multe nume prestigioase, dar selecția și gruparea sînt atât de fericite încît nu poți să nu-ți amintești că Geneva este un important centru al edițiilor de artă. Deci...

La Muzeul de artă și istorie a fost deschisă până nu demult o expoziție consacrată noului figurativism american. Pictură, sculptură și cinci filme experimentale, care reprezintă așa-numitul Underground.

Pe la începutul secolului un pictor teoretician exprima idealul ca pictura să ajungă să se adreseze sensibilității prin mijlocul ei specific — culoarea — la fel de direct cum face muzica prin sunet. Am impresia deci că și cei din Underground urmăresc accentuarea specificității artei cinematografice. Iar căutările lor par să ducă spre un spectacol într-adevăr nou, care se aseamănă mai curînd cu pictura, cu pictura modernă, decît cu teatrul. În unul din cele cinci filme camera urmărește cred dansul unei balerine. Dar filmul reproduce o proiecție accelerată, unghiurile sînt cu totul neobișnuite, astfel că imaginea inițială își pierde semnificația reală și, dacă ai fi întrebat ce ai văzut, ai fi tentat să răspunzi că ai văzut ideea de mișcare. Senzația de mișcare este accentuată de cadre introduse cu regularitate, care înfățișează o figură, probabil de spectator, o

figură atentă și imobilă, atît de imobilă încît ultima dată apare ca o mască de bronz.

Într-altul din aceste filme camera se deplasează numai pe axa longitudinală, în imagine un anumit detaliu este mărit sau micșorat pînă a ajunge să semene cu ceva, pentru ca acest ceva să devină tema secvențelor următoare, iar filmul însuși — o serie de metamorfoze.

Un al treilea autor te plimbă amețitor printr-un univers colorat, în care îți se pare că-l recunoști cînd pe Braque, cînd pe Kandinsky, cînd pe Picasso, cînd pe alt pictor modern, sau chiar pe mai mulți deodată.

În orice caz, cele cinci filme pe care le-am văzut demonstrează că, așa cum spunea Jonas Mekas, animatorul numărului unu al noului cinema american, cu pelicula, camera de luat vederi, ecranul sau pur și simplu numai cu lumina poți face orice, cu o singură condiție: să renunți să mai povestești ceva.

În arborele deja stufoasă al cinematografului crește o ramură nouă.

În sfârșit, Elveția plastică este prezentă la Geneva în două sumptuoase expoziții ale lui Hans Erni, acest artist pe cît de popular pe atît de contestat. În pictură, gravură, tapiserie, Erni apare ca un creator sigur că a găsit formula convenabilă personalității și talentului său. În 1935 făcea parte din grupul abstraction-création împreună cu Ben Nicholson, Hans Arp, Brâncuși, Moore. De la arta abstractă de atunci, Erni a evoluat spre o artă cu sensuri transparente, care-ți amintește antichitatea greacă și Renașterea italiană, dar într-o sinteză modernă, cu elemente de virtuozitate în genul lui Dali.

Unii găsesc că arta lui Erni utilizează simboluri prea clare, că intențiile lui sînt exprimate prea net. Replica artistului este următoarea: «Cine nu vrea să sugereze nimic, sfîrșește prin a nu mai vrea să spună nimic. Nu îți exprimi situația de contemporan al bombei cu hidrogen pic-tînd o farfurie și un cartof. Ceea ce trebuie găsit și creat este o modalitate de expresie care să fie echivalentă cu un langaj. În ceea ce mă privește, eu vreau să particip la epoca mea, nu să mă retrag în afara ei».

Și pentru că am început să-l las pe artist să se autodefinească, voi reda și răspunsul lui la reproșul că face, între altele, și afișe: «Afișele? Ei bine, asta înseamnă pentru un artist a fi integrat în cetate. Nici Michelangelo nu era absolut liber, și lui i se dădeau comenzi. Cînd i se cerea să picteze, i se cerea o scenă anumită, cu anumite personaje și cu atîtea sau atîtea rînduri pe fruntea Sfintei Fecioare...»

Nu-mi propun să vă conving cît de bună este pictura lui Erni. Dar din aceste cîteva rînduri poate v-ați convins singuri cît de bine știe artistul să-și apere opera.

Ar trebui acum să pun o încheiere valabilă pentru tot ce am văzut, de la Renoir la Picasso și de la noul figurativism american la figurativismul lui Erni. Dar am să o evit, declarîndu-mă de acord cu strămoșii: Ars longa...

RECONSIDERĂRI AUSTRALIENE

Retragerea, pînă la sfârșitul anului 1971, a trupelor britanice de la est la Suez și evoluția războiului dus de S.U.A. în Vietnam au obligat guvernul australian să procedeze la o reexaminare riguroasă a locului și rolului țării în vasta zonă a

Asiei de sud-est și, totodată, în lume. Larga dezbateră pe această temă a fost reanimată recent prin fixarea zilei de 25 octombrie ca dată de desfășurare a alegerilor generale.

Reflectînd această evoluție, premierul

Agitații sociale occidentale

de Silviu BRUCAN

Un val de greve a cuprins în ultimele săptămâni principalele țări vest-europene. În Italia, acțiunile greviste au antrenat două milioane și jumătate de muncitori și funcționari, din totalul de 5 milioane de salariați ale căror contracte de muncă expiră în toamna aceasta. În Franța, greva feroviarilor a paralizat întregul trafic pe căi ferate, fiind urmată de blocarea metroului și autobuzelor din Paris. În Republica Federală a Germaniei, după greva oțelărilor din Bremen, acțiunile revendicative s-au extins la 400 000 feroviarilor, 380 000 muncitori din industria hirtiei și 150 000 din pielării. În Anglia s-a vorbit mult despre «greve sălbatice» declanșate fără autorizația centralelor sindicale, dar rezoluțiile critice la adresa politicii guvernamentale de înghețare a salariilor pe care le-a adoptat Congresul Trade-Union-urilor anunță o intensificare a acțiunilor greviste.

Desigur, există deosebiri de la o țară la alta, atât în privința amploarei cât și în privința contextului politic. Una sînt grevele din Franța în condițiile unei economii slăbite din puteri, și alta sînt grevele din R.F.G. unde economia cunoaște o puternică conjunctură și o monedă forte. Dar agitația socială din toate aceste țări are un numitor comun — inflația și hotărîrea maselor de salariați de a lupta împotriva politicii de aruncare a greutăților ivite în economie și finanțe pe spina muncitorilor, funcționarilor și tehnicienilor. În Franța, unde după devalorizarea guvernului a angajat o bătălie pe front larg pentru a consolida frâncul, chiar și deputatul gaullist de stînga, Louis Vallon, observa că măsurile adoptate «recompensează capitalul mai mult decît munca» și prevenea asupra dificultăților sociale, deoarece «clasa muncitoare este perfect conștientă că expansiunea se va face în mare măsură pe socoteala ei». Ministrul economiei vest-germane, Karl Schiller, recunoștea cu o culezanță pe care observatorii politici o puneau pe seama apropiării alegerilor de la 28 septembrie că expansiunea economică și

beneficiile din ultimele luni au antrenat un decalaj net față de salariile tarifare rămase în urmă.

În fața acestor date fundamentale ale problemei, apare total neconvingătoare zarva pe care o fac unele organe de presă în jurul «grevelor sălbatice», a «agitatorilor opoziției extraparlamentare» sau «extrasindicale». În realitate, existența unor minorități «stingiste» nu poate fi invocată atunci cînd participarea la acțiuni greviste este atât de largă și atât de legitimă încît este sprijinită de sindicate și de forțele politice de stînga.

Fapt este că, în timp ce măsura înghețării salariilor sau menținerii lor sub un sever control a devenit primul medicament recomandat pentru combaterea inflației, statisticile arată că marile corporații realizează profituri înalte chiar și în perioadele de «austeritate». După evenimentele din mai 1968, marile companii franceze au realizat profituri cu 27 la sută mai mari decît înaintea evenimentelor, în pofida sporurilor de salarii pe care au fost nevoite să le acorde. În Anglia, de asemenea, politica laburistă de austeritate a fost ca o mană cerească pentru corporații, ceea ce arată că formula servește mai mult la rotunjirea profiturilor decît la echilibrarea economiei și finanțelor.

«Societatea consumului» ridică standardul de viață, dar nu elimină inegalitățile sociale. Iar o caracteristică a omului contemporan, mai cult și mai conștient de drepturile sale și totodată de posibilitatea de a și le apăra, rezidă în activizarea sa în lupta împotriva inegalității, pentru participarea la deciziile politice și economice care-i afectează existența. Experiența arată că sporirea consumului, departe de a stînge această luptă, creează condiții materiale și motivări noi spirituale pentru dezvoltarea ei, ceea ce în ultimă instanță își va găsi în mod necesar și expresia politică corespunzătoare.

John Gorton, liderul partidului liberal de guvernămînt, a anunțat că-și va baza campania electorală pe două probleme esențiale: apărarea și politica externă. El a sugerat posibilitatea unor inițiative în aceste domenii, care să vină în întîmpinarea cerințelor actuale ale opiniei publice. Se știe că scena politică internă australiană a fost marcată în ultima vreme de proteste tot mai puternice împotriva participării directe la războiul vietnamez și a cheltuielilor importante impuse de programul pentru apărare. Chiar și unele elemente conservatoare, care inițial au aprobat trimiterea de efective în Vietnamul de sud, apreciază în prezent acest pas ca necorespunzînd intereselor Australiei.

Totodată este reevaluată însăși ideea alianței militare cu S.U.A. în cadrul pactului ANZUS, prin prisma avantajelor și dezavantajelor pe care o prezintă. Australianii se întreabă astăzi ce beneficii le poate aduce rolul de pion pe eșichierul strategic american, de satelit docil într-o

politică ce nu a adus nimic pozitiv pînă în prezent. Intreaga evoluție a țării — importantul boom economic și reorientarea comerțului către țările Asiei — impune cu necesitate schimbări în politica externă. Pături diverse ale populației își exprimă dorința ca Australia să meargă pe un drum propriu, independent, în conformitate cu interesele reale ale sale.

Această căutare a unei identități naționale proprii nu și-a găsit însă, pînă în prezent, o expresie corespunzătoare în politica urmată de guvernul Gorton. Reducerea cu 5 % a bugetului militar și eventualitatea retragerii pînă la sfîrșitul acestui an a celor 8 000 de militari australieni din Vietnamul de sud nu constituie pași semnificativi pe această cale. Actuala evoluție a lucrurilor pe scena politică internă obligă însă guvernul de la Canberra să adopte, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, o poziție care să confere țării o personalitate proprie.

Constantin ȚINTEA

BRETTON WOODS — 25 DE ANI

Anul acesta s-a împlinit un sfert de veac de la marea Conferință monetară de la Bretton Woods, unde s-au pus bazele actualului sistem valutar capitalist. Sesiunea jubiliară, de la sfîrșitul lunii septembrie, a Fondului Monetar Internațional — organ creat atunci și, în același timp, un fond constituit din cotele de participare ale diferitelor țări membre în vederea sprijinirii acestora în cazul în care cunosc dificultăți economice sau în ce privește balanța de plăți — dădea, desigur, după 25 de ani, prilejul unui bilanț. Chiar dacă explicit un asemenea bilanț pare că este evitat — din motive lesne de înțeles avînd în vedere zguduiriile monetare occidentale devenite tot mai dese în ultimul timp și care au evidențiat puternica instabilitate a sistemului valutar capitalist — semnificația lui apare implicit, întrucît întreaga sesiune se desfășoară sub tendința afirmării necesității schimbării actualelor rînduiri monetare.

Este interesant că, într-un fel sau altul, sînt puse sub semnul contestării probleme considerate acum 25 de ani «intangibile» și în afara discuțiilor. Iar soluționările propuse — care nu merg la esență ci la aspectele de suprafață ale mecanismului administrativ-instituțional — nu se dovedesc nici ele a fi de natură să confere stabilitate sistemului monetar. Astfel, ceea

ce pare mai contestat acum este tocmai fixitatea cursurilor valutare — proclamată la Bretton Woods. Practica a dovedit că, datorită diferențelor sensibile în nivelul productivității muncii (chiar între țările capitaliste dezvoltate), evoluția prețurilor pe piețele interne este diferită. Ca atare, și puterile de cumpărare ale diferitelor valute nu mai corespund cu raporturile stabilite la un moment dat între ele, pe baza cursurilor valutare fixe. De aceea se pune ca aceste cursuri să fie lăsate să fluctueze, lucru care ar contribui — se consideră — la atenuarea dezechilibrului balanțelor de plăți între țările occidentale. Dar — cum apreciază alți economiști — aceasta ar însemna doar un expedient care, avînd în vedere că dezechilibrul plăților interoccidentale a devenit cronic, ar fi mai degrabă «o otravă decît un remediu». Alt element contestat: poziția dominantă a dolarului. Este un fapt că S.U.A. au folosit acest privilegiu și au transformat, prin deficitul propriei balanțe de plăți, întregul sistem monetar occidental într-un instrument al penetrației americane în economia altor țări. Dar, prin aceasta, în străinătate se găsesc acum la dispoziția băncilor centrale mai multe rezerve în dolari (14 miliarde) decît pot compensa rezervele de aur ale S.U.A. (doar 11 miliarde). Situația pare insolu-

Valul de greve, declanșat în Italia cu mai bine de două săptămîni în urmă, constituie o manifestare a revendicărilor privind îmbunătățirea salariilor și condițiilor de muncă a aproximativ cinci milioane de salariați, ale căror contracte de muncă expiră în toamna aceasta. În fotografie: pe străzile orașului Milano demonstrează greviștii de la uzinele Pirelli.

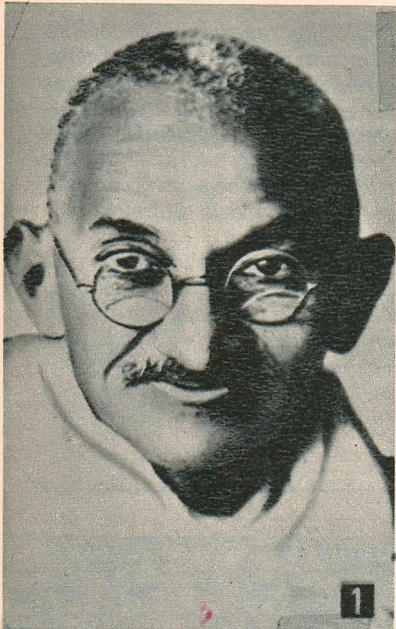
bilă: dacă celelalte țări acceptă să finanțeze în continuare deficitul balanței de plăți americane, înseamnă că întregul sistem monetar occidental se va baza pe un «etalon-dolar inconvertibil», ceea ce ar face dependentă situația economică a tuturor celorlalte țări capitaliste de economia americană, lucru evident inacceptabil pentru primele; dimpotrivă, dacă băncile centrale ar converti în aur rezervele lor în dolari, rezervele americane s-ar

epuiza complet, dolarul ar deveni pasibil de prăbușire și, o dată cu el, întregul sistem valutar capitalist. Iar soluția de compromis — crearea unor lichidități internaționale suplimentare, «drepturile speciale de tragere» la F.M.I. — n-ar rezolva cu nimic situația întrucît, în lipsa unei acoperiri materiale efective, nu s-ar schimba în mod real termenii problemei.

Ilie ȘERBĂNESCU

ARHIVA FOTO

GANDHI — O SUTĂ DE ANI DE LA NAȘTERE

Pe agenda UNESCO este prevăzută, anul acesta, și data de 2 octombrie — zi aniversară a nașterii lui Mohandas Karamchand Gandhi, inițiatorul și conducătorul mișcării indiene de eliberare națională. Fiu al unor părinți bogați din Porbandar (India), educat în școli superioare din Anglia, ar fi putut avea o situație excepțională în patria sa dacă ar fi pactizat cu colonialiștii. Iubirea de patrie l-a determinat însă să prefere primejdiile luptei pentru eliberarea acesteia de sub stăpânirea străină. Anii de temniță și suferințele fizice nu i-au înfrânt elanul. Lupta sa, începută în anul 1919, este încununată de succes în 1947 — la 15 august — când India obține independența. În vremea când colonialiștii încercau zadarnic să înăbușe mișcarea lui Gandhi, Romain Rolland scria despre acest mare erou: «Un om debil... îmbrăcat într-o bucată de pânză albă... cu picioarele goale... lucrează fără întrerupere... doarme puțin... totul în faptura lui este expresia răbdării și a iubirii de oameni... simplu ca un copil de o sinceritate desăvârșită... n-are nici o diplomație, nu face nici un compromis — iată omul care a ridicat trei sute de milioane de indieni la lupta de eliberare națională, zguduind din temelii imperiul britanic». În fotografia 1: Gandhi, în primii săi ani de luptă.

La 30 ianuarie 1948, Gandhi, supranumit Mahatma (suflet mare), era condus la locul de veci de un cortegiu format dintr-un milion de oameni (un aspect al ceremoniei, în fotografia 2). În urma sa «rămâne aprinsă o lumină care va străluci întotdeauna pentru călăuzirea, mai departe, a popoarelor Indiei» — cum a spus, în cuvântarea ținută la funeralii, primul-ministru de atunci al Indiei, Nehru.

Ion MUNTEANU

TOKYO

„SECOLUL 21 ÎN JAPONIA“

Correspondență specială de la Florea ȚIUU

În «Pavilionul viitorului» din Expoziția mondială de la Osaka din 1970 va fi expusă lucrarea «Secolul 21 în Japonia». Echipa de experți a Universității Waseda, din Tokyo, care a întocmit-o după îndelungate cercetări, afirmă între altele — argumentând cu datele rezultate dintr-o analiză științifică a evoluției societății japoneze — că pînă în anul 2018 orașele japoneze vor continua să se dezvolte în așa fel încît o serie de 11 așezări urbane ca Niigata, Sendai, Kanazawa, care au acum 350 000, 480 000 și respectiv 330 000 de locuitori, vor avea peste 3 milioane de locuitori. În același timp, orașele care depășesc acum un milion de locuitori vor deveni «orașe fantomă». Tendința începută încă de pe acum de a se crea în jurul marilor centre industriale zone urbane uriașe va deveni realitate la începutul secolului următor. Interesant de remarcat «fenomenul de gogoășă» — cum îl numesc autorii lucrării, întrucît «orașele fantomă» se vor umfla în sus și în jos prin construcții subterane din ce în ce mai numeroase, o dată cu extinderea lor ca suprafață. Marile regiuni industriale ale Japoniei, cum sînt Keihin (zona Tokyo-Kawasaki-Yokohama), Keiyo (între Tokyo și Chiba) și Hanshin (Osaka-Kobe) vor deveni asemenea enorme «orașe fantomă».

Autorii lucrării afirmă că pentru a se compensa lipsa spațiului necesar celor 120 milioane de locuitori, cît va avea Japonia în anul 2018 (acum are circa o sută

de milioane), se intenționează a se folosi platoul continental din jurul insulelor japoneze, unde se vor construi zone industriale și blocuri pentru locuințe — atît la nivelul mării cît și sub apă. În așa fel încît la suprafața actuală a insulelor japoneze — 370 000 kmp — se vor adăuga și cei 260 000 kmp de platou continental. Dacă strîmtoarea Bering va fi astupată, Marea Japoniei va deveni «Mediterrana Extremului Orient» iar centrul economic-administrativ al Japoniei se va muta de pe coasta de est pe coasta de vest, spre Marea Japoniei.

Sînt preconizate de asemeni noi mijloace de transport, care vor duce pasagerii cu o viteză medie de 500 km/h, ca și construirea de superautostrăzi suspendate, pe care vor circula cu viteze de 250 kilometri pe oră automobile electrice care vor lega centrele industriale și populate ale Japoniei. Pe unele căi feroviare principale urmează a fi puse în funcțiune trenuri-rachetă cu viteze în jur de 1 000 km/h. Pentru transporturile aeriene internaționale, în Japonia vor fi amenajate aeroporturi speciale pentru supersonice la Sapporo, Narita, Awaji și Kitakyushu.

Echipa de experți a Universității Waseda este una dintre cele zece asemenea echipe din diverse universități japoneze cărora guvernul le-a solicitat să facă cercetări asupra dezvoltării societății japoneze în secolul viitor.

TUNIS

PÎNĂ ÎN CEL MAI ÎNDEPĂRTAT CĂTUN

Correspondență specială de la Toukabri ABDELKHALEK

«Arta devine în Tunisia tot atît de necesară omului ca și pîinea» — se spune. Și într-adevăr, marile transformări prin care trece azi Tunisia — moștenitoare a unor mari civilizații și totodată fără foarte tînără, cu peste 50 la sută din populație sub 25 de ani, cu peste 1 000 000 elevi și studenți la 5 000 000 locuitori — au avut importante influențe asupra întregii vieți culturale a țării.

Mișcarea teatrală cunoaște la rîndul ei o înflorire impresionantă, teatrul pătrunzînd tot mai adînc în toate colțurile țării, în toate părțile populației. Comitetele culturale și Uniunea tineretului au organizat trupe formate atît din amatori cît și din profesioniști, în toate regiunile Republicii Tunisienne. Spectacolele și turneele lor contribuie eficient la răspîndirea dragostei pentru arta teatrală pînă în cel mai depărtat cătun. Fiecare liceu republican din orice oraș sau sat are, în afară de formație muzicală, și o echipă de teatru condusă de un specialist. Dintre membrii acestor echipe se recrutează viitorii studenți ai Școlii superioare de artă dramatică.

Sub auspiciile Uniunii generale a studenților tunisieni (UGET) a fost creat acum doi ani Centrul dramatic universitar, dintre ale cărui preocupări fac parte cercetă-

rile asupra teatrului modern. Ansamblul teatral studentesc creat de acest centru a prezentat anul trecut, cu un frumos succes, piesa studentului în drept Mohamed Idriss, intitulată «Și cînd soarele arde», lucrare dezbătînd probleme sociale. Anul acesta o a doua piesă, a aceluiași autor, interpretată de același ansamblu, s-a bucurat nu numai de un răsunător succes pe plan național, ci și de aprecierea publicului și a juriului Marelui festival internațional de teatru de la Istanbul, unde spectacolul a fost distins cu Medalia de argint.

Teatrul Municipal s-a remarcat atît prin prezentarea unor lucrări din repertoriul clasic universal, cît și prin spectacolele cu piese originale ca «Murad al III-lea» a tînărului scriitor Lahbib Boulaarès.

Nu putem încheia fără a aminti de rolul pe care-l joacă în difuzarea teatrului Radioteleviziunea tunisiană. Datorită prețurilor accesibile fixate de autorități aparaturilor de radio și televiziune, acestea au pătruns aproape în fiecare cămin. Ansamblul teatral afectat Radioteleviziunii prezintă, pe lîngă alte spectacole, piese avînd drept eroi personaje populare de factură comică, piese polițiste, seriale pentru televiziune realizate în Tunisia etc.

TÎLCUL UNUI AMENDAMENT

Dezbaterile din Senatul american asupra finanțării ajutorului militar destinat străinătății au dat loc săptămîna trecută unei dispute aprige, care a depășit cu mult dorința manifestată în anii trecuți pentru realizarea de economii. Dincolo de preocuparea de reducere a deficitului balanței de plăți, mai mulți senatori și-au exprimat îngrijorarea față de consecințele angajamentelor militare ale S.U.A. în Asia de sud-est. Cînd s-a luat în discuție alocarea a 2,5 miliarde de dolari pentru sprijinirea «forțelor locale prietene» din Asia de sud-est (în cadrul legiferării cheltuirii a 20 de miliarde dolari în viitorul exercițiu financiar), senatorul John Sherman Cooper din Kentucky a propus un amendament neobișnuit: el a cerut ca legea să specifice clar că «se interzice folosirea de noi forțe americane» în Asia de sud-est. În expunerea sa de motive, Cooper a precizat că amendamentul propus urmărește să împiedice participarea în viitor a S.U.A. la lupte în Thailanda și Laos sub motivul că ar veni în sprijinul «forțelor locale prietene».

Amendamentul a fost calificat ca «reversul rezoluției privitoare la Golful Tonkin», în baza căreia fosta administrație Johnson a procedat la umflarea corpului expediționar american și la aplicarea politicii «de escaladare» în Vietnam. Cîțiva senatori au cerut chiar ca unitățile americane să nu poată fi trimise pe viitor în Thailanda și Laos fără o declarație formală de război care ar fi aprobată în Congres; aceasta ar tînde să limiteze posibilitățile de acțiune a puterii executive, pentru a o feri de repetarea interpretării date de fosta administrație Johnson rezoluției privitoare la Golful Tonkin... Dar această inițiativă nu s-a materializat într-un amendament scris.

Încordarea a sporit la maximum în Senat, cînd președintele Comitetului pentru serviciile armate, John Stennis, l-a acuzat pe Cooper că nu știe exact ce vrea să spună și că amendamentul nu trebuie să împiedice «activitățile curente» desfășurate de Pentagon. (În cadrul acestor «activități» se înscrie, de pildă, folosirea celor șase baze aeriene americane pe teritoriul thailandez de către avioanele «B-52» care efectuează misiuni de bombardament asupra teritoriilor eliberate din Vietnamul de sud.) Senatorul Cooper și-a apărât textul cu fermitate: «Este amendamentul meu și am spus în el exact ceea ce am considerat necesar».

În cele din urmă «amendamentul Cooper» a fost adoptat în forma sa inițială, ceea ce indică pătrunderea unei anumite stări de spirit în Congres, în pofida împotrîvirii cercurilor care nu vor să se despartă de vechea politică.

Z. FLOREA

CRONICA DE TREI SECADE

GIRAUDOUX '69

Locul acțiunii: frontiera dintre Pakistanul occidental și Afganistan, așa-numita «regiune a triburilor».

Personajele: un bărbat, o femeie, un alt bărbat și două triburi războinice care nu țin seamă decît de legile lor tribale.

Intriga: un bărbat răpește nevasta altui bărbat și fuge cu ea la tribul vecin; tribul celui frustrat cere revenirea femeii la domiciliul

conjugal; tribul care a dat azil conjugal refuză extrădarea cuplului.

Acțiunea: un război în toată regula, așa cum scrie la carte. Acțiunea are loc în zilele noastre, septembrie '69.

Deznodămîntul: 11 morți și cîteva zeci de răniți.

...Și dramaturgii, fini, subtili, rafinați, umaniști, mai îndrăznesc să ne spună că războiul Troiei nu va mai avea loc.

Morala: merçi beaucoup!

RECENZIE

Am citit de dimineață pînă seară, și încă duminică, în zi de odihnă, un roman polițist, cu o sinucidere care duce la o crimă, cu o crimă care nu duce nicăieri ș.a.m.d. Excelent roman, dar nu pentru asta îl iubim. Uluitoare în acest

roman sînt cantitatea de sudoare și energie depuse de erou, volumul de muncă demn de o construcție pe marile fluvii ale lumii. Criminalul muncește, luptă, se consumă și obosește cît brutarii, zidarii, fierarii și minierii clasicele romane cu oțel, pîine, cărbune și beton. Fierște, nu-mi este milă de el, nici nu l-aș urma, eu nu pot strivi o muscă, dar la încheierea lecturii mă simțeam stors fizic de parcă aș fi cărat saci în piață și ciment pe schele. Acum, după o lungă odihnă, cuget dac într-adevăr o crimă cere atîta efort, sudoare, hărnicie, igienă, forță fizică?

Dacă autorul nu exagerează — și acest domn Chase nu vîd de ce-ar face-o, căci scrie prea bine — atunci trebuie să spun în mare șoaptă că așa nu mai mă joc.

Radu COSAȘU

Prezentat de:

carte

● Boema inimă a lui Constant Tonegaru (1919—1952) — pe cît de ultragiată de contingent pe atît de insetată de puritate și omenesec — palpită viu și proaspăt în volumul de poeme Steaua Venerii. Sumarul cărții e format din: Plantații, Steaua Venerii. Poezii neincluse în manuscrisul «Steaua Venerii». Barbu Cioculescu a întocmit cu pioșenie și grijă ediția, iar în a sa «Scurtă deschidere asupra vieții și operei lui Constant Tonegaru» ne comunică o caldă și participativă evocare a poetului, precum și o plină de înțelegere exegeză a etapelor itinerarului liric al autorului Plantațiilor (Editura pentru literatură).

● La Editura politică (colecția Idei contemporane) a apărut lucrarea Sociologia științei, în care autorul ei, G.N. Volkov, dezbate în lumina unei acute actualități sarcinile fundamentale ale sociologiei științei, legile dezvoltării și funcționării științei ca un sistem unitar inclus în acela mai larg, social. Traducere din limba rusă de Nicolae Vrublevski.

● Tot la aceeași editură a apărut: Atatürk — făuritorul Turciei moderne de Mehmet Ali Ekrem.

● Excelent traducător și profund cunoscător al literaturii cehoslovace, Jean Grosu a făcut să apară de curînd în colecția Biblioteca pentru toți romanul lui Karel Capek: Fabrica de absolut. Ca întreaga operă a eminentului scriitor, «unul dintre neumanismii de frunte ai veacului nostru», și acest roman «științifico-fantastic» ne captivează prin implicațiile sale filozofice și sociale de înalt umanism, organic conținute în textura unui epic de mare rafinament artistic. Prefața densă — e semnată de traducător.

● La Editura științifică semnalăm apariția cărții Progresul în limbă de Lucia Wald.

● Cîteva lucrări utile apărute la Editura Meridiane: Turnu Severin de Dumitru Bondoc, Monumente ale naturii din bazinele Ialomiței, Prahovei și Buzăului de Margareta Moșneagă, Plaiuri Dimbovițene (ghid) de Dorin Iancu.

● Pornind de la «relația necesară a teatrului cu epoca sa», criteriu pe care caută să-l abordeze nu simplicator, ci în toată complexitatea lui ca o «unitate a contrariilor», Andrei Băleanu în recenta sa carte, Teatrul modern la răscruce?, face cu suplete și avizot o seamă de considerații asupra teatrului și artei spectacolului, cu numeroase și fertile sugestii în ce privește mișcarea teatrală contemporană autohtonă (Editura Meridiane).

● O carte pe care o recomandăm spre lectură celor mici, La revedere, Făt-Frumos, de Iuliu Rațiu (Editura tineretului).

● Cîteva din titlurile, printre altele, desprinse din sumarul revistei Magazin istoric (nr. 9) care ne rețin atenția: «Din cronică eliberării» de Iliș Dragomir, Gheorghe Banu; «Orașe din Moldova» de P.P. Panaitescu; «Prințul de Ligne, cel mai vesel om din secolul său» de Constantin Antip; «In culisele «cazului» Titulescu» de George G. Potra; «De ce a demisionat Iorga din Senat» de Al. Gh. Savu... Totodată, felicitări pentru promptitudinea apariției, felicitări care, din păcate, nu le putem transmite tuturor publicațiilor noastre lunare.

cinema

● La nord prin nord-vest. Prima întâlnire a publicului larg cu Alfred Hitchcock, cineast cunoscut la noi mai mult din anecdote și rezumate despre tehnica «suspense»-ului,

Gary Grant-Eva Marie Saint

cineast pe care Truffaut nu ezită să-l treacă în familia marilor neliniștiți, alături de Kafka, Dostoievski, Poe. Filmul de față, realizat în 1959, este edificator pentru marele har al lui Hitchcock de a dezlănțui și supune toate puterile imaginii. În distribuție: Gary Grant, Eva Marie Saint, James Mason, Jessie Royce Landis, Philip Ober.

● Ultima lună de toamnă. O demonstrație de autentică poezie cinematografică, semnată de tînărul cineast sovietic Vadim Derbenev. Interpretul principal, actorul Evghenii Lebedev, a fost distins cu premiul de interpretare masculină la Festivalul de la Mar del Plata (vezi și cronică în pagina 31).

● Omul cu ordin de repartitie. Satiră, fără ifose, cu plătitudine care circulă din ce în ce mai nestingerite, pe teritoriul comediei, despre micile necazuri cotidiene. Regia: Leon Jeannot (R.P. Polonă). Distribuția: Bogumil Kobiela («Cenușă și diamant»), Iga Mayr, Maja Wodecka, Ewa Szykulska.

● Mari actori pe ecranele noastre: Rex Harrison, Audrey Hepburn («My Fair Lady»), Vittorio Gassman («Tigrul»), Jean Gabin («Soarele vagabonzilor»), «Virsta ingrată».

● Cineastul cehoslovac Pavel Juracek întreprinde o ecranizare extrem de liberă a unei părți din «Călătoriile lui Gulliver» de Jonathan Swift. Filmul se va intitula Cazul unui călău începător.

● Ni se anunță că Robert Hossein intenționează să realizeze un film mut. De ce? «Pentru că îmi dau seama că nu sînt în stare să stăpînesc dialogul» — răspunde cu sinceritate actorul-regizor.

disc

● Patru slagăre mondiale înregistrate de Margareta Pislaru vor prileji astfel ascultătorilor posibilitatea de a le aprecia și într-o versiune românească de o remarcabilă calitate. Trebuie subliniat și faptul că la două din piesele înregistrate: «Azi vreau să rid» («Those where the days») de Ruskin și «Așa e viața» («Ma che freddo fa») de Migliacci-Mattone versiunea românească a textului aparține tot Margaretei Pislaru. Textele celorlalte slagăre: «Boung-bang-a-bang» de Morehouse și «Eu cînt într-una» («Vivo cantando») de Maria José Cerato au fost traduse de Sasa Georgescu. Compania orchestră Cornel Popescu (34—EDC—10079).

● Una din cele mai populare opere «Contesa Maritza» de Kalman, poate fi audiată și-acasă a aceeași plăcere ca la Teatrul de operă, datorită selecției judicioase efectuate de redacția casei noastre de discuri. Cîntă soliști ai Operei maghiare din Cluj: Trenka Eva, Szilagyfi Ferenc, Tözsér Julia și Borbely Ferenc. În fruntea Orchestrei Operei maghiare din Cluj se află dirijorul Hary Bela (ECE—0397).

● Acum, cînd intrăm în stagiunea de toamnă a casei de discuri am vrea să exprimăm cîteva păreri în privința unor discuri pe care le dorim și le așteptăm. În primul

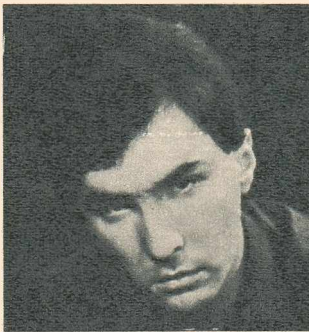
rînd, credem că ni se cuvin discurile cu înregistrările Festivalului de la Mamaia, inclusiv lucrări ale compozitorului și poetului Al. Mandy, deși n-a luat nici un premiu la Mamaia. Apoi, unde ne sînt discurile de tip album, discurile pentru copii care de la o vreme și-au rărit frecvența aparițiilor? Și așa mai departe...

muzică

● În concertul inaugural de stagiune, Filarmonica «George Enescu» se bucură de concursul lui Wilhelm Kempff, unul din cei mai iluștri artiști contemporani ai pianului, care va interpreta una din lucrările preferate ale repertoriului său — Concertul în La minor de Robert Schumann. Alcătuit cu chibzuință, programul mai cuprinde «Uvertura de concert pe teme în caracter popular românesc» de George Enescu și Simfonia a IV-a de Mahler. Dirijor: Mircea Cristescu (27 septembrie, sala Palatului).

● Un nou succes al muzicii interpretative românești peste hotare: pianistul Radu Lupu a obținut premiul I Medalia de aur la cel de-al III-lea Concurs internațional de pian de la Leeds (Anglia). Sincere felicitări!

Radu Lupu

plastică

● «Tînăra Polonie» e denumirea mișcării artistice născute la Cracovia (1895—1910), ecou al atmosferei artistice europene febrile și insurgente cuprinse sub termenul de «JUGENDSTIL». Mediile artistice vienezee ale epocii cosmopolite și liberale, care au contribuit de altfel la înfiorarea acestui stil, au influențat hotărîtor mișcarea poloneză care, promovînd un spirit original, s-a afirmat prin cîteva personalități ale căror lucrări pot fi văzute și în expoziție: W. Pankiewicz (1866—1940) cu splendidele «Lebede în noapte»; J. Mehofffer (1869—1946), poate cel mai fidel acestui stil, esențial decorativ; Jan Stanislawski (1860—1907), considerat a fi unul din creatorii peisajului «tînăr polonez»; S. Wyspianski (1869—1907), promotorul stilului modern în Polonia; J. Malczewski (1854—1928), pictor cu o vervă expresivă și poetică originală etc. (Ateneul român).

● Cela Neamtu Grigoras — Costin Neamtu — artă decorativă. O expoziție de debut promițătoare. Cîteva tapiserii într-o cromatică sobră și sugestivă («Păstorite», «Logofeți de Baltă Albă» etc.), ca de altfel și panourile imprimate, apoi numeroase draperii și imbrmeuri și, în sfîrșit, o suită de jardiniere și măsuțe cu tăblii de mozaic, obiecte de bun-gust și fantezie atestă un cuplu cu real talent (sala Kalinderu).

● Colecția Indra și Dan Constantinescu readuce în atenția publicului un sculptor uitat și puțin cunoscut: Horia Boambă (1890—1923) (Pavilionul C., Parcul Herăstrău, sub auspiciile Muzeului Simu).

● Profet al timpurilor moderne, arhitect vizionar, pictor, desenator și teoretician strălucit, Le Corbusier este cel care a promovat în arhitectură un nou mod de a înțelege spațiul și de a concepe structura constructivă. Monografia pe care i-o consacără Ascanio Damian — bogat ilustrată — este o alertă descriere a vieții, ideilor novatoare și operelor iluștrului arhitect (Ed. Meridiane).

teatru

● Stagiunea teatrelor din Capitală se deschide sub semnul dramaturgiei originale. E un fapt îmbucurător și sperăm să rămîni și tradițional.

● Timp de 3 zile am aplaudat spectacolele renumitului Teatrul Mic din Moscova. O echipă actricească valoroasă și omogenă dar cu personalități artistice distincte a dat viață la trei opere dramatice semnate de Ostrovski, Gorki și Mdivani. Întîlnirea cu reprezentanții Teatrului Mic a fost revelatorie pentru stadiul actual al teatrului sovietic.

● Un nou turneu! Sosește în țara noastră unul din colectivele interesante din R.P. Bulgaria: Teatrul dramatic din Plovdiv. Din repertoriul teatrului fac parte «Femeia îndărătnică» și un spectacol de miniaturi — «Cărări» de N. Hristov. Spectacolele vor avea loc la Craiova și la București.

● Ecoul stîrrii de mai sus: Teatrul Național din Craiova va prezenta la Sofia și Plovdiv trei din spectacolele sale semnificative: «Procesul Horia» de Al. Voitin, «Regele Lear» de Shakespeare și «Hangița» de Goldoni.

● La capitolul turnee semnalăm un eveniment și în lumea teatrului de păpuși. «Tăndărică» — care va fi sărbătorit în luna octombrie cu un tort cu 20 de luminări — a pornit deocamdată în turneu pentru a participa în R.D. Germană la «Zilele festive ale Berlinului» cu «Cele trei neveste ale lui Don Cristobal» și «Elenfațelul curios».

● Mircea Stăfănescu, reputatul dramaturg, a creat în ultimii ani un adevărat ciclu de biografii scenice. Recent, teatrul din Bacău a jucat în premieră pe țară piesa «Alecsandri», marcînd un reviriment în repertoriu. Regia aparține actriței Zoe Anghel-Stanca, care în ultima vreme se dedică direcției de scenă.

Emil Botta

televiziune

Cîteva filme de arhivă, remarcabile de altfel; un reportaj de la evenimentul dominant al săptămîinii: redeschiderea universităților; fotbalul și gimnastica artistică, televiziune sportive, iată ce — după părerea noastră — dă o oarecare consistență (sau măcar promisiuni) programului televizat al săptămîinii viitoare.

Vă recomandăm: DUMINICĂ 28 SEPTEMBRIE. Sport și frumusețe: de la Varna — Campionatul mondial de gimnastică artistică (16.00) ● Un nou serial de aventuri: «Maior Vifor», producție a studiourilor sovietice (18.00) ● Realitatea ilus-

Lucia Roic-Nicolae Țăranu

trată TV continuă să ne rezerve, la fiecare apariție, plăcute surprize (18.35) ● Film cu trei stele: «Piratul», un «musical» al anului 1948, cu Judy Garland și Gene Kelly (21.00) ● Seară de teatru: «Mutter Courage» de Brecht, în tălmăcirea lui Tudor Arghezi și interpretarea Teatrului Național din Iași (20.00).

LUNI 29 SEPTEMBRIE. Concert coral, oferit de Ansamblul «Ciocirlia» (18.45) ● Ultima emisiune de la Campionatul mondial de gimnastică de la Varna (19.30) ● Steaua fără nume — emisiunea cu speranțe nu numai pentru competitori ci și pentru telespectatori (20.30).

MĂRȚI 30 SEPTEMBRIE. Dansul — expresie a sufletului popoarelor, un scurtmetraj realizat la recentul Festival internațional de folclor de la București (19.15) ● Pentru cine nu l-a văzut pe marile ecrane, filmul lui Andrei Blaier: «Apoi s-a născut legenda» (20.00) ● Cunoscuți autori și cunoscuți interpreți de operetă în emisiunea, nu știm de ce intitulată: Opereta in... diapozitive (21.40).

MIERCURI 1 OCTOMBRIE. Pasionante dispute fotbalistice pe Stadionul «23 August»: repriza II Rapid-Vitoria Setubal și Steaua-Glasgow Rangers, revanșă (0—2) în Cupa cupelor (14.00) ● Studio-ul tineretului la datorie: reportaj filmat la festivitățile de deschidere a noului an universitar (20.00) ● Telecinemateca: adaptare pentru ecran a cunoscutei nuvele a lui Anatole France, «Crainquebille» (20.30).

JOI 2 OCTOMBRIE. Cîntă Elena Caragiu și Sergiu Ciou (21.45) ● În programul simfonice-lui «de joi», o capodoperă ceikovskiană — Concertul pentru vioară și orchestră — și doi distinși artiști clujeni: dirijorul Antonin Ciolan și violonistul Ștefan Ruha (20.00).

VINERI 3 OCTOMBRIE. O nouă rubrică de film cu adresă specială: cinefilii, se inaugurează cu pelicula «Servitorul» de Joseph Losey, cu marele actor Dirk Bogarde (20.00).

SÎMBĂȚĂ 4 OCTOMBRIE. Ca de obicei (cît de neînțeleși!), programul de sfîrșit de săptămîină este tern și ne invită mai curînd să lășăm televizorul închis. Un singur titlu, eventual: Melodii îndrăgite, în interpretarea unor cunoscuți soliști de muzică ușoară (21.40).

pronosport

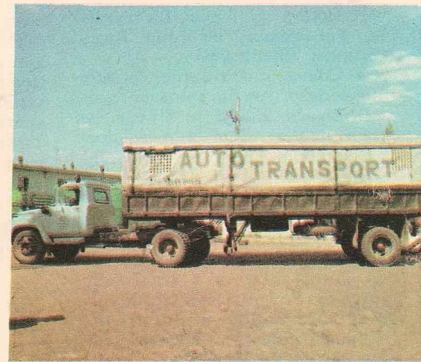
Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul pronosport nr. 39, etapa din 28 septembrie 1969

I. Crișul-Dinamo Buc.	x
II. Petrolul-Jiul	x
III. A.S.A.-Farul	1
IV. Steagul roșu-F.C. Argeș	1
V. C.S.M. Reșița-Vagonul	1
VI. Bari-Napoli	x
VII. Brescia-Cagliari	x
VIII. Fiorentina-Sampdoria	1
IX. Inter-Torino	1
X. Juventus-Bologna	x
XI. Lazio-Milan	x
XII. Palermo-Lanerossi	1
XIII. Verona-Roma	1

Autogara de călători-Baia Mare Cursele de coletărie rapidă auto — o garanție a economisirii timpului.

RAPIDITATE PROMPTITUDINE CORECTITUDINE

Cînd, coborît din fren la Baia Mare, ai depășit incinta gării de cale ferată, primul edificiu cu care faci cunoștință în orașul minerilor te face să crezi că te afli în fața clădirii unui aeroport, a unui cazinou sau a unui templu de factură modernă. O construcție circulară, pe care proiectanții par a fi con-

ceput-o cu o fațadă «fără de sfîrșit» — o fațadă ce se desfășoară de jur împrejurul întregului edificiu — strălucește în lumină. Lăsată să pătrundă liberă, dintr-o parte în alta, prin ferestrele imense ce se întind pe toată înălțimea clădirii, de aproape de jos, de la temelie, pînă sus, la șarpanta circu-

lară ce susține acoperișul boltit, lumina este întreruptă doar de culoare: brîul de zid placat cu ceramică ce delimitează parterul de partea superioară a construcției. Este Autogara de călători-Baia Mare.

Dotată cu cele mai aspectuoase compartimentări și asigurînd călăto-

Transporturile efectuate cu ajutorul autocamioanelor de mare capacitate înseamnă evitarea transporturilor repetate și deci mari economii.

rilor cele mai bune condiții ce se pot pretinde unei gări — săli de așteptare elegant mobilate, instalații de tot felul, case de bilete și de bagaje bine amenajate etc. — autogara Baia Mare satisface orice pretenții de bună servire și comoditate.

Această clădire, ce constituie unul din edificiile publice cu care se mândresc băimărenii, nu este însă singura realizare a Autobazei de transport nr. 1 din Direcția regională a transporturilor auto-Maramureș. Alături de ea trebuie amintită și Stația de întreținere auto nr. 1 — o stație de asemenea nou construită — stație care asigură, în cele mai bune condiții, execuții la înalt nivel calitativ ale lucrărilor de întreținere și reparații ale mașinilor din parcul de autobuze și autocamioane de care dispune autobaza, dar mai ales înfăptuirile consemnate în bilanțul de activitate generală a acestei întreprinderi.

Nu mai departe decât acum 5 ani,

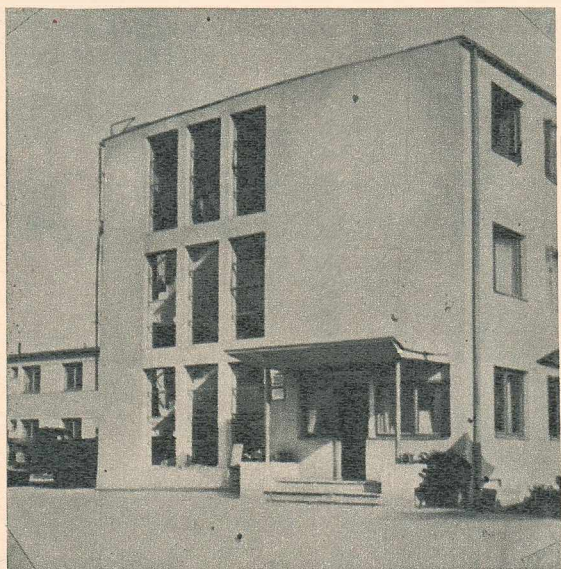
în 1964, Autobaza de transport auto nr. 1-Baia Mare mai era încă o unitate deficitară, și iată că anul acesta activitatea ei s-a soldat, numai în primul semestru, cu un beneficiu de 2 784 000 lei. Această cifră este rezultatul unei activități ce însumează realizarea a 28 522 000 t/km convenționale în primul semestru al anului, ceea ce reprezintă o creștere de peste 250% față de perioada corespunzătoare a anului 1964 (când s-au realizat doar 11 335 000 t/km convenționale); ea mai însumează și o substanțială reducere a prețului de cost pe mia de t/km convenționale: de la 1 036,2 lei în 1964 la 839,7 lei în primul semestru al anului în curs.

Condițiile civilizate de călătorie asigurate celor ce apelează la serviciile de autobuze, ca și rapiditatea transporturilor de mărfuri solicitate de întreprinderile economice beneficiare ale convențiilor contractuale încheiate cu autobaza, iată cartea de vizită a acestei întreprinderi băimărene.

CÎTEVA SFATURI PENTRU ÎNTREPRINDERILE ȘI ORGANIZAȚIILE ECONOMICE MARAMUREȘENE

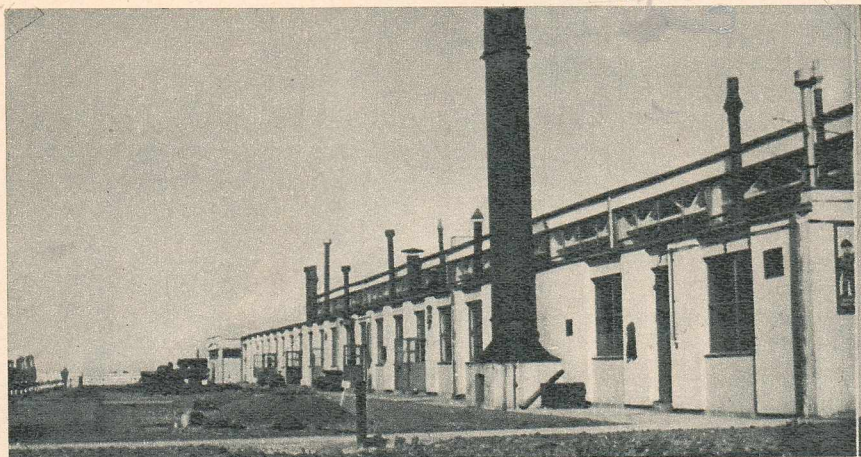
● Economisiți timp și cheltuieli suplimentare folosind **CURSELE DE COLETĂRIE RAPIDĂ AUTO!**

● Solicitați, pentru transporturile mărfurilor la distanțe lungi, **AUTOCAMIOANELE DE MARE CAPACITATE.** În felul acesta evitați transporturile repetate, realizând importante economii în favoarea întreprinderii dv.!

◀ Sediul central al Autobazei de transport auto, nr. 1 din Baia Mare, str. Autobazei nr. 5.

▼ Atelierele de întreținere și reparații auto.

● Folosind cu prioritate **AUTOCAMIOANELE CU REMORCI**, beneficiați de importante reduceri tarifare.

● Prin stațiile de colectare și expediție a mărfurilor puteți obține autocamioane pentru executarea de transporturi **SPRE ORICE LOCALITATE DIN ȚARĂ.**

▲ Cartierul Someș din Satu Mare: blocurilor date în folosință în ultimii ani li se alătură mereu altele.

SATU MARE — BILANȚ ÎN CONSTRUCȚII

Întreprinderea județeană de construcții-Satu Mare, înființată în urmă cu două decenii, în 1949, a cunoscut, cu toate modificările organizatorice succesive prin care a trecut, o dezvoltare impetuoasă. Nu mai departe decât în ultimii cinci ani întreprinderea și-a înzecit numărul salariaților, ajungând în prezent la 2 500, dintre care 22 ingineri și 100 maiștri și tehnicieni (față de numai 3 ingineri în 1964). Dacă după primii zece ani de activitate, în 1959, întreprinderea înregistra o producție anuală în valoare de 16 686 000 lei, anul acesta volumul de plan atinge 118 149 000 lei, iar pentru 1970 se prevede o producție în valoare de 145 000 000 lei.

Numai în ultimii 10 ani întreprinderea a construit și dat în funcțiune peste 30 de obiective industriale și sociale principale — în afară de nenumărate altele mai mici — dintre care amintim: Fabrica de piine-Satu Mare, dată în funcțiune în 1959 (lucrare în valoare de 4 098 000 lei); corpul principal de fabricație al fabricii «Mondiala»-Satu Mare (1965 — 4 590 000 lei); ferma de vaci I.A.S.-Dorolț (1967 — 16 036 000 lei); dezvoltarea fabricii I.T.A.-Satu Mare (1967 — 6 008 000 lei); dezvoltarea fabricii «Solidaritatea»-Satu Mare (1968 — 6 618 000 lei); dezvoltarea fabricii «Tricotex»-Satu Mare (1968 — 6 249 000 lei); hala de tratament termic a uzinelor «Unio»-Satu Mare (1968 — 3 578 000 lei); Policlinica-Satu Mare (1962 — 3 330 000 lei); școala cu 16 săli din Negrești (1961 — 1 265 000 lei) și alte 3 școli cu același număr de săli în Satu Mare (în anii 1962, 1966 și 1968) etc.

Pe lângă activitatea din domeniul construcțiilor de obiective economice și social-culturale, Întreprinderea județeană de construcții-Satu Mare a avut an de an sarcini mereu sporite și în domeniul construcțiilor de locuințe. Si dacă în anul 1959 întreprinderea a predat doar 4 apartamente, iar în 1964 — 153 apartamente, în 1969 planul fizic prevede predarea a 1 250 apartamente, numărul lor urmînd să crească în 1970 la 1 500 apartamente.

Sînt cifre grăitoare care nu au nevoie de nici un alt comentariu.

FLACĂRA-ALBUM

Toma și Elena Caragiu, cunoscutul cuplu
de actori de la Teatrul «Bulandra».

Fotografie de A. MIHAILOPOL

